તુરરાના

સુબોધ મનોરંજક ગુજરાતી ખ્યાલો.

ભાગ બીજો.

બનાવનાર તથા છપાવનાર.

ઠકર મણીરાંમ જીવણ તુરરાવાલા

માલેક પોતે

બેત.

સુરૂમાં કરો યાદ ઇશવર તણી,
કરે કાજ સીધ તે ધીરજનો ધણી,
કરો સરસ્વતી માની શેવા ઘણી,
લખાવટ લખો સુધ પીંગળ ભણી,
કરો સાફ મન ખાસ ખેતર ખણી,
વાવો મનનાં મોતી હીરા લેખો વણી,
લેજો ખીયાલોથી ખીયાલોં જુદા ગણી,
મણીરાંમે મુક્યા છે પારસ મણી,

મુંબઈ.

અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી "જૉબ પ્રીંટીંગ" પ્રેસ.

૧૮૯૬.

કીંમત રૂ ૦॥

અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી "જાબ પ્રીંટીંગ" પ્રસમાં છાપ્યું છે.

દીબાચો.

આ નાદર પુસ્તકમાં વખતને લાગુ પડતા કીસ્સા કાંહાંણીઓનાં ઘણુંજ બોધકારક દીલને અસર કરનારા થોડા અને મોટા ખેયાલો લીધામાં આવેલા છે.

હું મારા પેહેલા ભાગનાં દીબાચામાં લખી ગયો હતો કે હવેથી મારા ભાગો એક પછી એક બાહાર પડતા જશે, પણ તેમાં મુખ્ય કોઇ કારણસર ધંધા અર્થે ત્રણ વરસ સુધી બાહારગામની લાંબી મુસાફરી કરવી પડી હતી, માટે આ મારા બીજા ભાગને વીલંબ લાગવાથી મારા કેટલાએક ભાઇબંદો મારા ગાયણોનાં શોખીનો સુરત વાસીઓ, પુના વાસીઓ, મુંબઇવાસી જરથોસ્તી ભાઈઓ તથા આર્ય ભાઇઓ તરફથી, જેવાકે ઠકર શેઠ દામોદર હેમજી વાહાણનાં દલાલ તથા તેઓની મેહેરબાંનીથી તેઓનાં ભાઇબંદો તરફથી, તથા સુરતવાલા સ્વર્ગવાસી ખતરી શેઠ ગોવંદ કાનજી, જે ખતરીની ન્યાતમાં એક લાયકીવાલા સારા સ્વભાવનાં માન ધરાવનાર નામવંતા બુજરોગ હતા જેની આજદીન સુધી નામની કીરતી ચાલુ છે, તેઓની તથા મારી ઘણા લાંબા વખતની મીત્રાચારી હતી તેથી તેઓનાં ચરનજીવી શેઠ મંછારામ ગોવનજી તરફથી, તથા કે ગોવીંદરામ કંપની તથા તેઓનાં લાગતા વલગતાઓ તરફથી, તથા પુનાવાલા શેઠ નારણજી રામાજી સરાફ જે તાલીમ તથા કસરત શાળામાં ઘણાં લાંબા વખતથી ઉસતાદીમાં નામ ધરાવે છે, તથા અમારા ગાવાનાં પંથમાં પણ ઉસતાદીનો મરતબો રાખે છે. તેઓ તથા તેઓનાં સાગેરદો તથા તેઓનાં મીતરો તરફથી, મને ખાશ ભલામણ, તથા આગ્રહ થવાથી, મેં તેઓ બંધા ભાઇઓની પ્રીય આતુરતા મોટા ઉપકાર સાથે સ્વીકારી, બાહાર ગામ જવાનું મોકુફ રાખી, જાતે મેહેનત લઇ, ખંતથી, સુબોધ મનોરંજક ખ્યાલો બનાવી તથા છપાવી આ બીજા ભાગનાં પુસતકો બાહાર પાડયાં છે.

માટે આ પ્રસંગે મારા જરથોસ્તી ભાઇઓનો. બીજાઓનો, શેઠ દામોદર હેમજીનો, તથા ખતરી ગોવંદ કાનજીનાં ચરનજીવી શેઠ મંછારામ ગોવંદજીનો તથા નારણજી રામાજી સરાફનો સાથ સર્વેનો હું મોટો આભાર માનું છું.

આ પુસ્તકમાં નીતી બોધ નસીયાતો કરૂણારસ, હાસરસ, વીગેરે વખતને લાગુ પડતી વાતો અથવા નેકી બદીનાં ફળ કેટલે દરજજે ચાખવાં પડે છે, તેનો ખરી ખુબી સાથે અદભુત ચીતાર ચીતારીયો છે, જેની વધુ તારીફ ન કરતાં ગુણીજણોને વાંચ્યાથી માલમ પડશે, અથવા કાંઈ પણ ભુલચુક નજર આવે તો તે મેહેરબાંનીની રાહે દર ગુજર કરશે એવી હું આશા રાખુ છું.

છેવટે હું એટલુંજ જણાઉં છું કે "અમારા ગાવાનાં પંથનાં કઇ શાહેરો તરફથી પ્રગટ થયેલાં ઉમદા પુસ્તકો જેમાં લખાયલા સરસ અને ઘણાંજ છટાદાર ખેયાલો તમારામાંના કેટલાએક સાહેબોએ વાંચી લેહેજત મેલવી હશે, તેઓએ આ મારા અદના ખેયાલો વાંચી રહયા પછી, કેવું અને કેટલું તોલ કરવું ઘટે છે તે તેઓની મુનસફી ઉપર સોપી દીબાચો ખતમ કરૂં છું"

લા૦ ઠકર માણીરાંમ જીવણ તુરશવાલા.

માહા ભાગ્યસાલી માહારાણીજીનુ
બ્રીટીશ રાજ સદા અમર રહો

(બેત તથા મસનવી)

ઓ દયાનીધી દ્રષ્ટી દયાની કરો,
ઈસવરી સાધવીનાં સકળ દુખ હરો,
સદા મેહેર રાખો માહારાણી ઉપર,
વધારો વીદયા નીતી બળ હર હુનર,
રવી જેમ જગમાં છે કાયમ સદા,
માનુનીનું રહે માન એમ સર્વદા,
હાથ બેઉ જોડી હીંદ સૌ કરે છે નમન,
રાજ માતાની માંગે અમનો ચમન,
નીરાકાર દાતાર છો દુખ હરણ,
જીવણને મરણ સૌ તમારે સરણ,
નુંરાની પેશાંની પ્રકાસો તમો,
રાત ટાલી દેખાડો દીવસનો સમો,
જસવંતીનો જગમાં કરો જય જયકાર,
સરો તાજનું નામ રહે આશકાર,
દાસ દાસીઓ હીંદનાં વખાણો કરેછે,
સર્વ સાથે મલી સુખમાં સઉ ફરેછે,
લાડ માતા પીતાનો રહે પુત્ર પર,
મયાની એવી એક રાખેછે નજર,
તનો મનને ધન કરીએ અર્પણ અમો,
રાખો રાજ બ્રીટીશનું કાયમ તમો,
ખોટા સાચાના સાથીછો દાદગર,
મણીરામનું નામ રાખો અમર,

તુરરાના

સુબોધ મનોરંજક ખેયાલો.

ઈસ્વર સ્તુતી.

(રંગત લંગડી.)

શ્રી દાદાર દાતાર દાદ લેનાર યાર મંમ પ્રાણ આધાર,
વાર વાર કહું=આપ સુખસાર તાર શ્રી સરજનહાર,
મત મંદના હરફન્દ બન્દ આનંદ કંન્દ છર છન્દ સુધાર,
નીરવીકાર છો=નીરનજન દુખ ભંજન અન ધંન દેનાર,
રાજોના માહારાજ તાજ કર કાજ આજ મંમ લાજ વધાર,
મનની ઈછા=પુરણ કર તારણ તરણ દુખ હરણ અપાર,
નીત આધીન છઊ સરણ ચરણને જીવણ મરણથી પાર ઉતાર,
વાર વાર કહું=આપ સુખસાર તાર શ્રી સરજનહાર. ૧

કરૂંણાં કર તજી કેર જહેર કર લહેર મહેર કરતા કીરતાર,
થલજલ વીનમીન=એમ આધીન છઊં દીનબંન્ધું દાતાર,
નરસ સરસ કરી વરસો વરસ થઇ ગયા દરસદે કરી વીચાર,
સદા જગતમાં=થાય અશકત ભગતની જયજય કાર,
ઉભોછું થઈ દાસ ખાસ વીસવાસ રાખીને વીસવાધાર,
વાર વાર કહું=આપ સુખસાર તાર શ્રી સરજન હાર. ૨

થીર મન નહી રહયું વ્રેર્થ સઊ ગયું થઊ પરવસ અખતીયાર
સર્વ પાપ તું=કાપ કર માફ બાપ છઊં મુરખ ગંમાર,
રજભરર્મા આકરથી ધર્મ નહી કર્યુ ધર્યું નહી ધ્યાન લગાર,
સમજ રમજની= જાણી નહી વાણી થઈ હાણી નીરધાર,
છે ઘટના પટમો પરગટ તું હરગટનો જાણે વીસતાર,
વારવાર કહું=આપ સુખસાર તાર શ્રી સરજન હાર. ૩

સુધબુધનો દાની તું ગ્યાની અગન્યાની હું ગુણગાનાર,
જન્મ ધરી મે=કરી નહી ભગ્તી જરી ધરી હામ હજાર,
નોક લોકમાં રાખી સોખ મે કીધા ફોક જોઇ સુખ સંસાર,
મથી કથનને=જરીક દારાંની કથી મે સાંજ સવાર,
થોડી થોડી કથન જોડી મનીરાંમે નામનો બાંધ્યો તાર,
વારવાર કહું=આપ સુખસાર તાર શ્રી સરજન હાર. ૪

પુત્રબોધ માતા વીસે.

(રંગત લંગડી.)

અમર નામ દુનીયામાં કરે જે જનુનીનો ભુલી આભાર,
આ જગમાં જન=જીવ્યા તે સું પણ જીવતરપર ધીક્કાર.
રૂદય તમારૂ કથણુ થયું કેમ જોઈ જગની ભરતી ઓટો,
આ માતાનાં=દુધથી નથી સુકાયા હજી હોટો,
જણે જન્મ આપ્યો આ જગમાં ગણ્યો પ્રેમ તેનો ખોટો,
હરખથી પ્રેમે=ગણ્યો ઘર નારનો પ્રેમ હવે મોટો.

શેર.

હરખતા બચપણમાં તમને જોઇને મા હરખાવતાં,
હીંચતાં હાલરડા ગાતા પુરો પ્રેમ જણાવતા,
પ્રેમ પહેલો જનુંનીનો ભુલ્યા જુવાની આવતા,
મુંડ થયા કેમ નારને જોઈ મયા માંની ન લાવતા.
વારવાર દુખ દરીઆથી કર્યા પાર ભુલ્યા જન જે ઉપકાર,
આ જગમાં જન=જીવ્યા તે સું પણ જીવતરપર ધીક્કાર. ૧

માની માયા મોટી પુત્ર પર મુખ જોઇ મોહી આ મરી મરી જાય,
તમે ગુણી જન=સમજો મન માયા તેમાની કેમ ભુલાય,
બ્રમાદીક નારદ સારદ લખે વર્ણવતો નહી પુરૂ લખાય,
અંતકરણથી=સેવો માના પગ તો સીધ કારજ થાય.

શેર

મા વગરનો પુત્ર જેમ કોઈ રાજ સુનું સત વગર,
મા વગરનો પુત્ર જેમ કોઇ પતની સુની પત વગર,
ખેતી સુની જલ વગર ફલ ફુલ સુના રત વગર,
દોલત સુની દાતા વગર સુર તાલ સુણો ગત વગર,
તીરથ અણુસટ કર્યા તો સું નહી ગુણુ માતાના ગાયા લગાર,
આ જગમા જન=જીવ્યા તે સું પણ જીવતર પર ધીકકાર. ૨

દુખ બચપણનું ભુલી ગયા સુખ જોઈ સઉ દુનીયા ફાનીમા,
આશા પુરી=નકરી જનુનીની જીન્દગાનીમાં,
તેજ પુરૂશ કેવાણા વલી ગ્યાની થઈ બેઠા ગ્યાનીમા,
માત તાતની=પદ ભુલ્યા સું જનો જુવાંનીમાં.

શેર

હદ વગરના સુખ જોશો નારના હરમાસજી,
સંકટ સમે મામા કરી કેસો ને ચાલે સાસજી,
વ્રધપણે વહું વાટ જોશે તમ મરણની ખાસજી,
તેકરૂંવર આ મરેજો થાય પુરણ આસજી,
જનુનીનો જશ ભુલે જનો જે તેનો વર્થ ગયો અવતાર,
આ જગમા જન=જીવ્યા તે સું પણ જીવતરપર ધીક્કાર. ૩

માત તાતનો ત્યાગ કીધો જસ જનમી જગમાં અપંજસ લીધો,
સ્વર્ગને દુવારે=પધારે નહી તે મસે મારગ સીધો,
ર્દ્રાધ માતની વાત ન માની ધીરજનો ધક્કો દીધો,
ધનની હામો=ધરી કંકાસ માતથી નીત કીધો.

શેર

જન્મ લઇ જગમા જનુનીનું કહ્યું જે નહી કરે,
દાદાભાઈ કહે દાની હોય તોય કાજ તેનુ નહી સરે,
તજેન રજભર માના ગુણમાં ચરણની રજ સીસધરે,
તન મનને ધન માં ચરણપર અરપણ કરે તે નર તરે,
આદરમાન માનું ન રાખે મનોરાંમ કહે તે ખરા ગમાંર,
આ જગમાં જન=જીવ્યાં તે સું પણ જીવતર પર ધીકકાર. ૪

———o———

ઘરનારી વીસે બોધ.

(રંગત લંગડી.)

વારવાર કહું :સાર રાખ તું પ્યાર યાર ઘર નાર ઉપર,
ઘર નારીના=પ્યારમા વધે તારો વીસતાર વકર,
જોડતોડ નહી છોડ સાથ દી રાત પ્રેમથી પ્યાર વધાર,
પર નારીને=કાજતું ઘર નારીને માર ન માર,
દુખીયારી અગીયાકારી પ્યારી દેસે સુખસાર અપાર,
દુખની સાથી=અંતની માટે તું કર વીચાર લગાર.

શેર

છલ કપટ તજ ચટસકલ પડ પ્યારમાં ઘર નારના,
જેથી અતી મલે સુખ સકલ નર તુને ઘરનાં બાહારનાં
સ્વર્ગની સાથીનો કર ઘર દુવાર જો હરદુવારનાં
નીરાધારને આધારદે જા સરણ મરજણ હારનાં,

અનાથ અબલા જાતને દેસે દગો થસે ઘરબાર વગર,
ઘર નારીનાં=પ્યારમાં વધે તારો વીસતાર વકર. ૧

ચરણ પાસ થઇ દાસ ખાસ એક આસ તે તારી કર્યા કરે,
જાંહાં બેસાડે=ત્યાં બેસે ધ્યાન તે તારૂ ધર્યા કરે.
ખાધામાથી ખાય જાય નહી કયાંય દુખ સઉ હર્યા કરે,
હુકમને આધીન=રહી પાછલ તે તારી ફર્યા કરે.

શેર

કંગાલ હસે તું નર કદી પણ જાણસે તે સાંવકાર,
દલનું દરી કરસે પુરૂં પણ નહી નીકલશે ઘરની બાહાર,
દુખનું મુખ જોઇને તારૂં થાસે તેને દુખ અપાર,
તરત લેસે ભાગ તેમાં જો હસે કુલવંતી નાર.

નસીયતપર કર નજર અરે નર અબલાનો નહી પ્યાર વીસર,
ઘર નારીના=પ્યારમાં વધે તારો વીસતાર વકર. ૨

દુખ હરણી સીધ કરણી તરણી અંતે તે તારી થાસે,
પ્રેમથી ચાહાસે=પ્રાણથી અદીક પ્રાણ પ્યારી થાસે.
મા પુત્ર પર રાખે પ્રેમ એમ નેમ વરત નારી થાસે,
દુખનો ડુંગર=પડે તોય જુદી ન ઘર નારી થાસે.

શેર

દયાવંતીને ઉપર તું દયાનો દાણી થસે.
તો તારી તનનો લોકમાં પછી નહી કદી હાણી થસે,
જનમો જનમ ભોગવસો સુખ તું રાવ તે રાણી થસે,
જોડુ નહી કદી તુટસે મારી પ્રસીદ વાણી થસે.

નારી પર પર નજર ના કર ઘરનાર પ્યાર હરવાર સમર,
ઘર નારીનાં=પ્યારમાં વધે તારો વીસતાર વકર. ૩

સુભ વાણી ઉરભરો નરો ચીત ધરો મરો તો તરો નીધાન,
આ નસીયત.પર=ધ્યાન જે ધરે કરે તે સઉને ગ્યાન,
આ અભંગ સુજણો ભણો કાંઈ ગણો ધરો ધીરજથી ધ્યાન,
કથો કથાઓ=સમજી સમજાઓ ગણાઓ પ્રાણ સમાન.

શેર

જરીફ દાદાભાઈનો નસીયત રવણ ધરજો સઉ.
ગ્રંથો પ્રથમ વાંચી પછી મારૂ કહયું કરજો સઉ,
આ સબ્દોનો સંગ્રહ કરી સુજનો ઉર ભરજો સઉ,
ગ્યાનો ગુણી કીઓ સુજનની સાથમાં ફરજો સઉ.

રાંમચંદ્ર મનીરાંમ કહે ઘર નાર વગર કોઈ પ્યાર ન કર,
ઘર નારીનાં=પ્યારમાં વધે તારો વીસતાર વકર. ૪

પરનારી વીસે બોધ.

(રંગત લંગડી.)

સમજન પ્યારી કરસે ખુવારી નારી નહારી પરનારી,
જીવ લેનારી=ઘાત કરનારી હત્યારી પરનારી,
ઉલટું સીખાવે માલ લુટાવે લાહા લેવડાવે પરનારી,
વીખ પીવડાવે=દબાવે નામ ડુબાવે પરનારી,
ખવરાવેતો કહી સમજાવે અંતે નમાવે પરનારી,
જીવ તરસાવે=ન આવે ફાંસી ચડાવે પરનારી,
ઘર નારીને કરે અકારી એવી ધુતારી પરનારી,
જીવ લેનારી=ઘાત કરનારી હત્યારા પરનારી. ૧

વન દેખડાવે ભોંઘએ ચલાવે કાંટા ભોંકાવે પરનારી,
ત્યાં સુવરાવે=નચાંવે ભાન ભુલાવે પરનારી,
ભાવ બતાવે ભીખ મંગાવે તનને સુકાવે પરનારી,

સગા તજાવે=ગમાવે નામ ભમાવે પરનારી,
સુખને વીસારી દુખમા કંટારી મારે કારી પરનારી,
જીવ લેનારી=ઘાત કરનારી હત્યારી પરનારી. ૨

હાવે ભાવે સદા બોલાવે અંતે ફસાવે પરનારી,
ગલું કપાવે=કરાવે પાપ જણાવે પરનારી,
જર જોઇ આવે પહેલા હસાવે પછી રડાવે પરનારી
બહુ ધભરાવે=મરાવે માર સતાવે પરનારી,
જરનીયારી કરે તમારી જરની પ્યારી પરનારી,
જીવ લેનારી=ઘાત કરનારી હત્યારી પરનારી. ૩

દાંરા જણાવે ધમકાવે સહુને અથડાવે પરનારી,
ગાંમ મુકાવે=લાવે જંગલમાં વસાવે પરનારી,
મુરાર આવે ખ્યાલ બતાવે તેને મનાવે પરનારી,
બહુ શમજાવે=ગલાવે મનને રીઝાવે પરનારી,
મનીરાંમ કહે તારી નારી કલગી સદા ભીખારી પરનારી,
જીવ લેનારી=ઘાત કરનારી હત્યારી પરનારી. ૪

એક નીરદય જુગારી ભરથાર તેની વફાદાર નાર.

ચાર નસીયતી દુખદાયક દાખલો.

(રંગત લંગડી.)

પતી હીતકારી પ્રાણ પીયારી આપે અતી પતીને માન,
જાએ જીવથી=સતી તો એ દીએ પતીને જીવતદાન,
એક વાત પરખ્યાત કહું હું સમજો કાન દઇને સઉ સાર,
સામપુરમાં=હતો એક સોમચંદ નામે સાઉકાર,
હતો ધર્મસીલ અતી સુખી પણ પુત્ર વીઓગે દુખી અપાર,
રાતને દાહાડો=પુત્રની યાદમાં ઝુરતા બેઉ નર નાર.

શેર

તીરથ વરતને માનતાંઓ બાધાઓ લીધી ઘણી,
તેથી દયાની દ્રસ્ટી શ્રી દેવે કરી તેના ભણી,
પરસન થયા નર નાર મન પેદા થયો ધનનો ધણી,
નામ રાખ્યું દેવચંદ કરી યાદ શ્રી દેવો તણી.

બેનમાઈ

બીજા ગામમાં કોઈ કન્યા, જનમી કોઈ શેઠને ત્યાં,
તેની મલી ખબર હયાં, દીધો બ્રામણને પઠાવી.
બ્રામણ ઘેર શેઠના આવી, સગાઇની વાત જણાવી,
કહી એકાંતે બોલાવી, સૌએ ખુશી બતાવી.

છોટી

કન્યાનું નામ અમરત કરી હતું સવાઈ,
દેવચંદની બ્રામણે તેથી કરી સગાઈ,

આવ્યો વધામણી લઈ સેઠ કને તે ભાઈ,
સમજીને સેઠ સેઠાણી ગયાં હરખાઈ.

દોહા

એમ કરતાં થયો દેવચંદ પાંચ વરસનો ખાસ,
પછી તેના કીધા લગન થઈ પુરણ સકલ સઉ આસ.

એવા લગન થયા ધુમધામથી થયા ન થાસે તેને સમાન,
જાએ જીવથી=સતી તો એ દીએ પતીને જીવતદાન. ૧

એમ કરતાં બે વરસ ગયા થયા દેવચંદને વરસો સાત,
મુકી નાનો=પુત્રને સ્વર્ગવાસી થયો તેનો તાત,
બીજા વરસ તન વીત્યા ફરી ગઈ મરી મયાલુ પ્યારી માત,
નાનપણામાં=થયો અતી દુખી સું કહું દુખની વાત.

શેર

તે દાડેથી બદફૈલો તેના થઈ ગયા કંઈ દોસદાર,
આએ બીએ દોસો સાથે રંડો ઘેર જઈ સાંજ સવાર,
વલી એક બદ ફૈલ સીખ્યો લાગો રમવાને જુગાર,
ધન તેમાં સરવે ગયો હારી થયો નીરધન અપાર.

બેનમાઈ

સોબતથી બદ અસર થઈ, દુખી થયો નીરદયને દીલ દઈ,
દોલત તેમાં સઉ ગઈ, પછી મનથી કીધો વીચાર.
કીધો મનસુબો મન સંગાત, કાંઈ સસરો ન જાણે વાત,
માટે હું જાઉં રાતો રાત, તેડી લાઉ હું મારી નાર.

છોટી

હવે ન કર વાર નર લાવ તેડી નારીને,
મારો સસરો મોકલસે તેને સણગારીને,
દાગીના લુગડા કાડી લઈસ મારીને,
પછી જુગાર રમીસ હું મન ગમતો ધારીને.

દોહા

એવું વીચારી મન વીસે આવ્યો સસરાને દવાર.
જમાઈને જોઈ સાસુ સસરો હરખ્યા અપરમપાર.
પતી વીયોગે સતી હતી તે જોઈ પતીને ભુલી ભાન,
જાએ જીવથી=સતી તોએ દીએ પતીને જીવતદાન. ૨

ભાવતા ભોજન કરી જમ્યા સઉ પાન સોપારી બેઠા ખાય,
જોઈ જોઈને=પતી મુખ હરખ શતીને હઈએ ન માય,
સેઠ કહે ઘણે વરસે તમને જોઈ આ હઈડું અતી હરખાય,
ભલે પધાર્યા=રહો હવે હયાંજ તો મુજમન પરશન થાય.

શેર

એમ કરતાં સાંજ થઈ ફરી જમ્યા સહુ રાજી થઈ,
પછી માત તાતના હુકમથી એકાંતે પતી સતી લઈ ગઈ,
માથાથી નખ વેર ઉતારે આરતી સતી કર લઈ,
પછી પ્રીતથી બેઠી પતીને લઈ સતી સેજે જઈ.

બેનમાઈ

બેઠા એકાંત વાસમાં, પ્રેમથી બેઉ પાસમાં,
રંગાયા રંગ વીલાસમાં, આસમાં આયાથા કંઇ માસ.
ઉભી કર જોડી સતી નાર, અહોમમ હીત હઇયાના હાર.
તજો મુજને ન પ્રાણ આધાર, કરો ન આસમંમ નીરાસ.

છોટી

અતી દેખાડતી નીત સતી પતીને પ્રીતી,
પ્રીતીને વસ કરી સતી પતીએ જીતી,
ગયા રાજી ખુશીમાં એમ દીવસ કંઇ વીતી,
ભંગ થઇ પતીની મતી ને બદલી નીતી.

દોહા

કહે દેવચંદ નારને કર પ્રીય એક કામ,
કહે તું તારા બાપને જઇએ હવે નીજગામ.
રજા બાપ તારો આપે તો રહે જગતમાં મારૂં માન,
જાએ જીવથી=સતી તોય દીએ પતીને જીવતદાન. ૩

બીજે દાહાડે માત તાતને કહે સતી અતી કરી રૂદન,
માત તાતજી=જસું હવે પતીની જોડે કરવા ગમન,
માત તાતજી ખુશી થયાં સમજીને પુત્રીના આવા વચન,
ભલે પધારો=તમારા વેણ સુણી હરખે તનમન.

શેર

વીતી ગઈ તે રાત પ્રેમની પછી થઇછે સવારજી,
આપયા દાગીના લુગડા પહેરાવ્યા સહુ સણગારજી,
પેરામણી જમાઇને આપી અપરમ પારજી,
ભેગી એક દાસી દીધી વીદયા કર્યા નર નારજી.

બેનમાઈ

પતીને મન કપટને ખાર, એવું જાણે સું અબળા નાર,
ચાલી જોડે તે વનમોજાર, લાધો એક જગે વાસજી.
નારને કહેછે તે ભરથાર, બીકછે વનમાં આ અપાર,
દાગીના લુગડા ઉતાર, આપ મારી તું પાસજી.

છોટી

પીઉ પતીને સમજી પ્રાણ જીવણ તે પ્યારી,
દાગીના લુંગડા આપ્યા તરત ઉતારી,

આગલ ચાલતા એક દીઠો કુવો ત્યાં ભારી,
પાણીને બહાને નાખી કુવામાં નારી.

દોહા

કુવામાં પડતાં વાર નારને લાગ્યું ઝાડ એક હાથ,
અધવચમાં લટકી રહી નાર તે ડાલી સાથ.

દાસીને મારી નાખી ધન માલ ચાલ્યો લઇ નીરદય જુવાન,
જાએ જીવથી=સતી તોય દીએ પતાને જીવતદાન. ૪

સું અબલાનો વાંક હતો જે એવો નીરદય થયો ભરથાર,
નાર કુવામાં=ઝાડની ડાલી પકડી રૂએ ઝારો ઝાર,
એવામાં એક વણઝાગની પોઠ ત્યાં આવી લાગી યાર,
કુવા પાસે=રાત વાસો આવી લીધો તે વાર.

શેર

રડતી હતી નારી કુવામાં અતીશે કરતી રૂદન,
સમજીને શોર બકોર બહું ઉભા કુવાપર સર્વ જન,
નારી કહે મને કાડો ભાઇઓ ઉગારો મુજ અબલાનુ તન,
ચોર લોકોએ મને નાખી કુવામાં હરીને ધન.

બેનમાઈ

સમજીને બોલ નારના, વીસમે થયા જનો બાહારના,
હુકમથી તે સરદારનાં, કાડી બારે તે નાર રે.
કહે કર જોડી તે સતી, ચોરોએ મમ લુટી હતી,
જોઇ ભાગો મારો પતી, મારી દાસીને ઠાર રે.

છોટી

મને મુકો ભાઇઓ ઉજણમાં પીતા જયાં મારો,
નહી તોં મારો મને જીવથી કરો છુટકારો,
બાઈ ફકર ન કર કાંઇ કહે લખો વણજારો,
કાલે મુકીશ હું તુને પીતા જયાં તારો.

દોહા

બીજે દાડે તે નારને લઈ આવ્યા નીજ ગામ,
પછી નારીએ પીતા તણું દેખાડયું નીજ ધામ.
મલી પુત્રી જઇ માત તાતને વણઝારાને આપ્યું માન,
જાએ જીવથી=સતી તોય દીએ પતીને જીવતદાન. ૫

કહે પુત્રી સમજો પીતા મને ચોરોએ વનમાં લુટી,
મમપતી પીઉને=બાંધી લઈ ગયા ચોરો મારી કુટી,
દાસીનેબી મારી નાખી આસ મારી સરવે ટુટી,
મને કુવામાં=પીતાજી ચોરોએ નાખી છુટી.

શેર

કુવામાં પડતા વાર મને એક ઝાડની ડાલી જડી,
તે ડાલીમાં લટકી રહી હું રાત દી અતીશે રડી,

એવામાં આ વણઝારાની પોઠ ત્યાં આવી પડી,
એનાએ મને કાડી પીતા જેથી મલી હું આ ઘડી.

બેનબાઈ

સમજી પુત્રીના બોલ આમ, આપ્યું વણઝારાને ઇનામ,
કરી વણઝારો રાંમ રાંમ, જતો ખુશી થતો અતી.
માત તાત કહેછે કુવરીને, એમ તું ધ્યાન ધરીને,
યાદ ઇશ્વરની કરીને, જેથી મલસે ફરી પતી.

છોટી

ધન ધન જનુનીને ધન ધન એવી સતીને,
નીરદોશ ડેરવ્યો જેણે પ્રાણ પતીને,
ધીકાર છે એવા નરની હીન મતીને,
જેણે જાણી નહી ઇશવરની અંત ગતીને.

દોહા

હવે વાત કહું દેવચંદની આવ્યો ગામમોજાર,
થોડા દીવસમાં ધન સહુ હારી થયો લાચાર.
કર્યો પછી વીચાર કઉ સસરાને જઇ થાઉં ધનવાન,
જાએ જીવથા=સતી તોય દીએ પતીને જીવતદાન.

આવ્યો,કરતો વીચાર અરે તે નારી પણ ગઇ હસે મરી,
સસરા પાસે=કરૂં જઇ ફરેબ ને ધન લાઉં ફરી,
આવ્યો સસરાને દુવાર બેઠીતી નારી બારીએ ધ્યાન ધરી,
ઉતરી નીચે=પતીને લઇ એકાંતમાં વાત કરી.

શેર

ઘભરાસો નહી પીઉ પતી મને દેખી નહી દુખીયા થતા,
પુછે પીતા મારો તો કેજો ચોરોએ લુટયા હતા,
મને બાંધી લઈ ગયા પછી ભાગો હું આગલ જતા,
હું તો જીવતો આવ્યો અંઇ તમ પુત્રી ખોઇ સરવે મતા.

બેનબાઈ

એવું કહયું છે મે બાપને, જેવું કહું છેઉં હું આપને,
જપો જઇ ખોટા જાપને, જાઓ જલદી ન કરો વાર.
ફરેબથી થઇ ઉદાસજી, આવ્યો સસરાને પાસજી,
જમાઇને જોઇ ખાસજી, ખુશી થયા તે નર ને નાર.

છોટી

જોઇ પ્રાણપતીને સતી દોડતી આવી,
મલી સતી પતીને આખોમાં આંસુ લાવી,
જમ્યા ભાવતા ભોજન પટરસ સરસ બનાવી,
સહુ સાથે બેઠા અતીશે હેત જણાવી.

દોહા

થતા રાત રંગ મોહલમાં ગયા સતી પતી સંગાત,
પણ પાછલની પતી તણી ન કરી સતીએ વાત.
નરના કહયાથી ફરી તે નારે લીધી પીતાથી રજા નીધાન,
જાએ જીવથી=સતી તોય દીએ પતીને જીવતદાન. ૭

લીધા અતી દાગીના લુગડા ચાલ્યા ન લેસ દયા મનમાં,
નીરદય નરનુ–ફરી ગયું બદલી મન વલગ્યું ધનમાં,
ઉતાર્યા દાગીના લુગડા એકાંતે લઇ જઇ વનમાં,
નારને નીચે=પાડી ચાકુ કાડી મારી તનમાં.

શેર

લોહીની ધારો તે નારીના તનથી વહે અતી,
ધરતીપર અફડાતી પડતી તડફતી રડતી હતી,
રડતી ડચકા ભરતી ભરતી કહે સતી અહો પીઉ પતી,
શું વાંક અબલાનો હતો જે કરી તમે મમ આ ગતી.

બેનમાઈ

હવે છેલા રહયા છે સાંસ, માટે તમે બેસો મારી પાસ,
જરા થાતા નહી ઉદાસ, અહો મમ પ્રાણ નાથજી.
મુવા ધછી આ મારી લાસ, બાલજો હાથે તમે ખાસ,
તો મને મલસે સ્વર્ગવાસ, બલું જો હું તમ હાથજી.

છોટી

કોઇ વજીર રાજા શીકાર કરતા કરતા,
આવી લાગા તે જગાપર ફરતા ફરતા,
જોઇ નારીને બેભાન તે નરને ધરતા,
કહે નારી રાજાને ડચકા ભરતા ભરતા.

દોહા

સું કામ એને પકડો છો ભાઇઓ છે મારો પતી પીઉ પ્રાણ,
મને ચોરો મારી ગયા સત કહું ઇસ્વરની આણ.
એટલુ કહી ગઈ મરી સતી દઇ પ્રાણપતીને મુગતીમાન,
જાએ જીવથી=સતી તોય દીએ પતીને જીવતદાન. ૮

ધન ધન એના માત પીતાને ધન ધન એવી નારીને,
પોતે કાલવસ= થઇ પણ લીધો પતીને ઉગારીને,
ધીકાર છે એવા નરને ધીક ધીક છે એવા જુગારીને,
ધનની કાજે=મારી જેણે અબલા નાર બીચારીને.

શેર

બાલી પછી તે નારને નરને ન મન ચીંતા કસી,
બાંધી દાગીનાં લુગડાં પછી ચાલ્યો નર આગલ ધસી,

જેમ નારને મન દયા વસી એમ હરીને મન નહી વસી,
આગળ જતા તે નરને પગે કાલી નાગણી એક ડસી.

એનમાઈ

મર્યો નાગણના ઝેરથી, પડયો કરતાના કેહેરથી,
ફસ્યો વાલીના વેરથી, ત્યાં બચ્યો તો યહાં મર્યો ઠાર.
કરવું કીરતારનું થયું, ધારેલું વ્યર્થ સઉ ગયું,
પડયું ધન જયાને ત્યાં રહયું, અંતે પડયો નર નર્કમોઝાર.

છોટી

સું સું સતીએ પતીને પ્રીતી જણાવી,
તોએ નીરદય પતીને જરા દયા નહી આવી,
કહે દાદાભાઇ સુજનનોને એમ સમજાવી,
આ ખ્યાલમાં છે સત ચાર સારની ચાવી.

દોહા

પહેલી બદ મોહોબત વીસે બીજી જુગાર રમવાની,
તીજી સતીની સત પ્રીતી, ચોથી પુરૂશની બેમાની.

મનીરાંમ કહે નીરદય પતીએ લીધો સતીનો પ્રાણ નીધાન,
જાએ જીવથી=સતા તોય દીએ પતીને જીવતદાન. ૯

એક પ્રેમી આશકનો પ્રેમ પ્રીતનો દાખલો.

(રંગત લંગડી.)

ઇશ્ક કરે તે ફરે દુખી થઇ મરે તોયે ધરે તેનુ ધેયાન,
પુરા પ્રેમી= હોય તે ખોય પ્રેમમા પ્રાંણ નીધાન,
એક આશકની કહું વાત પરખીયાત જાતનો વણીક કુમાર,
કોઇ રાજાની= કુવરીનુ મુખ જોઇ મોહી પડયો મનથી અપાર,
તનમનથી થયો આશક નર કરી નજર ઉપર મલી આંખુ ચાર,
મોહો પ્રેમમા=ગયો લપટાઇ વીટાઈ જોઇ નાર.

શેર

કુંવરીના મોહલની શાંમે બેઠો યાર આસન મારીને,
રાત દી જોતો હતો એક દ્રસ્ટીથી તે નારીને,
મોહો પ્રેમને વસ થઇ તીયાગી આ દુનીયાદારીને,
પ્રેમી નશામા ચુર થઇ ભજતો હતો તે પીયારીને.

એનમા.

નારી નીરદય હતી ઘણી, ન જોય કોઇ દી તેના ભણી,
મુગટનુ સાચુ જે મણી, સમજી ખોટુ તેને તે નાર.
નારનુ મન ન યારમા, યારનુ મન તે નારમા,
થયો લોલીન પીયારમા, જાણે નહીં સાંજ કે સવાર.

છોટી

પ્રેમીએ પ્રેમમા-તીયાગ કીધુ અનપાંણી,
પીયારીને પ્રેમીએ પ્રાંણથી પીયારી જાંણી,
તોપણ તે પીયારીએ દીલમા દયા નહીં આણી,
જાંણી જોઈ નીરદય થતી હતી અનજાંણી.

દોહા

જોઇ જોઇ પ્રેમી આશકને ધીકકારતી તે નાર,
આશકની નાદાની ઉપર હસતી હતી હરવાર.
જીવને હતેલી પર લઇ બેઠા પ્રેમી આશક ભુલી ભાન,
પુરા પ્રેમી=હોય તે આય પ્રેમમાં પ્રાંણ નીધાન. ૧

એ વાત ઇંહાથી પછી કહીશ હવે કહુંછું રાજાનો વીસતાર,
માળીગર એક=હતો તે રાજાનો દીલનો દોસદાર,
માળીગર રાજા સારૂ નીત ઉઠી માહા નોકરે શીકાર,
રાજા પોતે=માળીગરને આપે મનગમતો પગાર.

શેર

માળીગર ઉઠી શવારે રોજ નદીપર જતો,
માછી તાજી મારી નીત દીલ તેનુ કાહાડી લાવતો,
રોજ રાજા નાસતામા દીલ ભુજી ખાતો હતો,
માળીગરને જોઇ જોઇ રાજા ઘણો પરશન થતો.

બેનમાઈ

હતી રાજાની જે સુંદર, થઇ આશક તેના ઉપર,
માળીગરનો તે પકડી કર, લઇ ગઈ રંગ મેહેલમાં.
ગઇ એકાંત વાશમા, પ્રેમથી બેઠી પાસમા,
રંગાયા રંગ વીલાસમાં, ડુબ્યા રગની તે રેલમા.

છોટી

પડયા પીયાર પ્રેમમા લપટાયા નારી નર,
તનમન ધન અરપણ કરે, એક બીજા પર,
નીત ઉઠી સવારે જતો નદીપર દીલભર,
ફરી આવી મલતો માછીની તે માળીગર.

દોહા

મોજમજામા ગુજારતા પછી તે દાહાડો રાત,
એમ કરતાં કંઈ દન વીત્યા તોય જાણી ન કોઇએ વાત,
પાપ છાનુ નહીં રહે બન્યું એક દાહાડે તે હું કહુ બયાન,
પુરા પ્રેમી=હોય તે આય પ્રેમમા પ્રાંણ નીધાન. ૨

એક રાતના મોજમજામા સુઈ રહયા થઇ ગઇ સવાર,
તોય ન જાગ્યા=થયા નીદ્રાવશ એવા બેઉ નર નાર,

એકાએક ઉઠયો માહીગર કહે નારીને અંતનો વીચાર,
આજે મારૂ=આવ્યું છે નીસચે મોત રોય ઝારોઝાર.

શેર

માહીનુ દીલ રાજાને ન અપાય તો નીશચે મરૂં,
નાશતાનો વખત પાસે આવ્યો હવે હું શું કરૂં,
કેયારે જાઉં નદી ઉપર કેયારે માહીને ધરૂં,
કેયારે કાહાડું માહીનુ દીલ કેયારે હું પાછો ફરૂં,

બેનમાઇ

યારને કહે પછી નારી, મુક ચીંતા તુ વીસારી,
લઈ જા થાલીને આરી, જા તું પાછલથી બારણે.
શાંભે બેઠો છે યાર નર, તે છે આશક મારા ઉપર,
તેને જઈને તું વાત કર, દેસે દીલ તે મુજ કારણે.

છોટી

તે માહીગર પછી આશક પાશે આવે,
મતલબનો સાર સઉ યારને તે સમજાવે,
જો ખરો તું આશક દીલથી પેયાર જણાવે,
તો કાહાડી આપ તું દીલ તે પેયારી મંગાવે.

દોહા

સાંભલતાને વાર લઇ છરી કરી પોતાની ઘાત,
દાટીયો પછી તેને ઝાડ હેટ તે કોઇ ન જાણે વાત.

દીલ આશકનુ લઈ જઈ દીધુ બબરચીને મન રાખ્યું માન,
પુરો પ્રેમી=હોય તે ખોય પ્રેમમા પ્રાંણ નીધાન. ૩

બબરચી દીલ આશકનુ મુકયું આગપર ને તેવા વાયે,
તેઉ દીલ તે=ઉછલી આંગથી મારે બે દીલપર હાયે,
માંરૂં દીલ તુજ કામ ન લાગુ પર અરથે દીલ આ બલી જાયે,
જીવતે જીવત=મારૂ દીલ બાલ્યું દયા નહી તુજ દીલમાયે.

શેર

બોલતું દીલ જોઇ બબરચી એકાએક ગભરાઈ જઇ,
જઈ મુકયું રાજાને પાસે દીલપછી તાંથી લઇ,
દીલ કહે મને ખ્ખડતુ છોડી તુ પરશન થઈ.
દુખના દીવશ વીત્યા કંઈ બેદીલ હજીબી જાશે વઇ.

બેનમાઇ

ઉછલતુ દીલ ને ડોલતુ, મરંમના બોલ બોલતુ.
ભેદ નહી કોઇ ખોલતુ, વીશમે સમજીને રાય થાય.
મકયું તે દીલસભા મોજાર, રાજાએ લાવી તેણી વાર,
કોઈ સમજાવો દીલનો સાર, મારા દીલનો સઉ વેહમ જાયે.

છોટા

રાજાએ માહીગરને પછી ત્યાં તેડાવ્યો,
આ દીલ બોલતુ કાંહાંથી તું લઈ આવ્યો,
કહે માહીગર મોટી માહી મારી લાવ્યો,
પછી ઈનામ દઈ રાજાએ તેને હરખાવ્યો.

દોહા

ખુશી થતો તે માહીગર આવ્યો પીયારી પાસ,
શાનતપણે પછી રાત દી કરતા રંગ વીલાસ,

પછી રાજાએ દીલ આશકતુ મુકાવ્યું જઇ ચવટા દરમીયાન,
પુરો પ્રેમી=હોય તો ખોય પ્રેમમાં પ્રાણ નીધાન. ૪

હજારો માણુસની વચે તે દીલ બોલતુ વારંમવાર,
અય નીરદય દીલ=દયા કેમ તારા ન દીલમા આવી લગાર,
પોપટ જેઉ દીલ બોલે પણ કોઈ ન તેનો સમજે સાર,
રાજા પોતે=ત્યાંજ બેસી રેહેતોતો સાંજ સવાર.

શેર

એમ કરતાં દન વીત્યા કંઈ ચરચા દીલની નીત થતી,
ગાંમોગાંમથી આવ્યા કંઈ દાનાવો કોઈ જોગી જતી,
એવામાં એક ફકીરે તે વાત સઉ સમજી હતી,
રાજાને લઈ જઈ મેહેલમા કહી વાત માંડીને અતી.

બેનમાઈ

રાજાએ દીલ તે મંગાવ્યું, ફકીરની પાસે રખાવ્યું,
ફકીર દીલને બોલાવ્યું, કહી વીતેલી દીલ્લે વાત.
રાજા કુવરીને મોહોલે જઈ, દીઠો ત્યાં માહીગરને તંઈ,
જલદીથી તેને બાંધી લઈ, નાખીયો જઈ કેદમાં એકાંત.

છોટી

કહે રાજા કુંવરીને જરા નહી તુ બીતી,
મેં સમજી છે સઉ વાત જે તુજપર વીતી,
તે આશકને તુ કાહાડ દેખાડી પ્રીતી.
જેણે તુજ કારણ દીલ દીધુ ને તુને જીતી.

દોહા

સબ્દ સુણી સનતોષના પ્રશન થઇ તે નાર,
કાહાડી લોથ પછી યારની હેતથી તેણી વાર.

જેવો હાથ લાગો તે લોથને થઇ કાંન્તી ચંદ્ર સમાન,
પુરો પ્રેમી=હોય તે ખોય પ્રેમમા પ્રાંણ નીધાન. ૫

કુવરીના મેહલમા ફકીરને દીલ લઈ તેડીયો કરવા તપાસ,
એટલામાં તીયાં=લાવી લોથ આશકની તે કુંવરી ખાસ,
દીલની જગાપર દીલ તે મુકાવ્યું રાજાએ કુંવરીની પાસ,
આશક મારા=હો તો ઉઠો રાખી મન હાસ ઉલાસ.

શેર

બોલ પ્રેમી પેયારી મુખથી બોલતી અતી કરગરી,
અપરાધ મારો સઉ કરો તમે માફ કહુ વીંનતી કરી,
પ્રાંણ પીયારીપર જો હોય પ્રેમતો ઉઠો ફરી,
બસ એટલુ સાંભલતા તે આશક ઉઠયો મન આનંદ ધરી.

બેનમાઈ

અતી પરશન થયો રાજા, થયા સઉ જન પ્રસન ઝાજા,
વગાડીયા નોબતો વાજા. કીધા લગન બેઉના સાથ.
ગણાય ન ગુણો તે ગણો, થયો આનંદ અતી ઘણો,
રાય લઈ કર કુંવરી તણો, દીધો પ્રેમીના હાથમા હાથ.

છોટી

તેડી માહીગરને રાજાએ ફાંસી દીધો,
દઈ ફકીરને બહુ ઈનાંમ પરસન કીધો,
કહે જરાફ દારા રાજાએ જગ જશ લીધો,
પછી પ્રાંણ પેયારી પ્રેમીએ પ્રેમ રસ પીધો.

દોહા

પ્રેમી પ્રેમમા તન મન ધન કરે પ્રાંણ સુધા અરપણ,
એવા આશક થઇ ગયા કરે પ્રાંણ વગર સમરણ,
મનીરાંમ કહે આજ કાલના ફરેછે આશક સુવાન સમાન,
પુરો પ્રેમી=હોય તે ખોય પ્રેમમા પ્રાણ નીધાન. ૬

———o———

એક સપુત પુત્ર જુવો પોતાની માતના ગુણો કેવી રીતે ગાયછે

(માટે સુજનો જે કોઈ ગાશે, તે નીસચે તરી જાશે.)

(રંગત લંગડી .)

જીવો જીવો જુગ જુગ જનુની તમે જન્મ મને આપયો જગમા,
અહો માતાજી=ભુલુ આભાર તો પડે ભગ રગો રગમા,
બાલપણામા મણા ન રાખી ઘણા સુખ દીધા માતા,
હરખી પ્રેમથી=રૂદયથી દાબી દયાથી દુધ પાતા,
નાખી વલી ઘોડીયામાં હીંચતા હરખથી હાલડા ગાતા,
જોઈ જોઇને=મારૂં સુખ માત તમે મન મલકાતા.

શેર

બોલાવતા બેસાડતા ખોળામા લઇ ધવરાવતા,
ફોસલાવતા રીઝવતા પાસે લઈ ખવરાવતા,
ના કદી ધમકાવતા રીસાણેતો મનાવતા,
દુખ જોઈ ઓસડ હજારો લાવતા પીવરાવતા.

ઓસડ વેસડ કીધા મારૂં મુખ જોયા કીધુ તમે ટગમગમા,
અહો માતાજી=ભુલુ આભારતો પડે ભગ રગોરગમા. ૧

અનેક તરાના દુખ વેઠીયાં મંમ કાજ દલનુ નીત દરી દરી,
જુવાન થયો હું=ન નાય હેત આ ઓછું થયું જરી,
આવું કદી હું બાહારેથા તો બોલાવોછો હેત કરી,
મુખ જોઈ દુખનુ=માતજી હઇડુ તમારૂં આવે ભરી.

શેર

નીરખતા મને જોઈ હરખતા દુખણા લઇ પરશન થતા,
મને ખવરાવ્યા વગર તમે માત નહી ખાતા હતા,
ખતા હતા તાહાડુ તમે મને પીરસા ભોજન ભાવતા,
દુખ દુનીયાનુ ન જોયું માતાજી મેં તમ છતાં.

બેસી તમે અડચણમા મને બેસાડતા કોઇ સારી વગમા,
અહો માતાજી=ભુલુ આભાર તો પડે ભગ રગોરગમા. ૨

પાંણી માગતો તો દુધ દેતા પડતુ મેલી પાણીને,
બોલ બોલતો=તે ઝેલી લેતા દયા દીલ આણીને,
પુરે પ્રેમથી પરણાવ્યો તમે પુત્ર પીયારો જાણીને,
મુખમા જીભીઆ=એક સું વરનવ કરૂ વખાણીને.

શેર

વીદ્યા હુનર સીખડાવીને બલ આપીયું હર પરકારનુ
જેથી અતી મને સુખ મલ્યુછે ઘરતણુ ને બાહારનુ,
તમ પ્રતાપે માતજી મેં જોયું સુભ સુખ નારનુ,
તમ પ્રતાપે માતજી મેં જોયું સુખ સનસારનુ.

ભોંઈપર તમે શુતા પલંગપર શુતો હું ફુલોના ઢગમા,
અહો માતજી=ભુલુ આભાર તો પડે ભગ રગોરગમા. ૩

જે કોઇ ભુલે આભાર તમારો તે નર છે નીશચે નાદાન,
હોય જો પંડીત=તોય તેને સમજે સઉ મુરખ સમાન,
જેણે ગુણો નહી ગાયા માતના તે ગીયાનીનુ મીથ્યા ગીયાન,
દાદાભાઇ કહે=મયાલુ માતાને સઉ આપો માન.

શેર

જાંહાંસુધી ઘટમા પ્રાંણ છે તાંહાંસુધી ગુંણ ગાવો નરો,
સવાર સાંજે શુતે બેઠે સેવા માતાની કરો,
ઈહાં અતી જશ પામશો વા સરગમા શુખે ફરો,
મણીરાંમની નશીયત છે સત એક મત થઈ ચીતમા ભરો.

મુકો કર મમશીશ દીઓ આસીસ પડીયો હું તંમ પગમા,
અહો માતાજી=ભુલુ આભારતો પડે ભગ રગોરગમા. ૪

કલીયુગનુ બયાન.

(સમો વ્રત સાવધાન.)

(રંગત લંગડી.)

રહી નીચને ઘેર ઊંચ સઉ ભુલી ગયા આચાર વીચાર,
રાજ રહયું નહી=ઊંચતુ થયા હવે સરદાર ચમાર,
રીત પ્રીતની જાણે ન કોઇ કલીયુગે કીધા લાચાર ખુવાર,
રૂશી મુનીનુ=ગયુ મત તેમા નહી ફેરફાર લગાર,
રંગ રંગીલા છેલ છબીલા થઈ નીકલે દારૂદાર બાહાર,
રાતને દાહાડો=ઠગાઈ કરે થઇ હુશીઆર સવાર,
રીસ કરે સતીયોની વૈસા વીધવા સજે સણગાર અપાર,
રાજ રહ્યુ નહી=ઉચતુ થયા હવે સરદાર ચમાર. ૧

રૂને ઉન કાંતે છે બ્રાંમણ જોયછે જોતીશ માહાર કુંભાર,
રશ ધંધાનો=કલીમા ગયો રહીયો વેપાર જુગાર,
રામ ભજન ભુલાવીને કલીયુગે કીધી ધીરધાર ઉધાર,
રીઝવી સઉને=કીધા અંતને સારૂ તયાર શીકાર,
રૂપ હીન પદભ્રષ્ટ થયા સઉ જાણવા લાગા સાર ગંમાર,
રાજ રહયુ નહી= ઉંચનુ થયા હવે સરદાર ચમાર. ૨

રેહેતી હતી એક સતી પતીને જોડે કરે હવે યાર હજાર,
રોજ અનીતી=વધેછે જેમ ફરેછે વાર તેહેવાર,
રંગ રાગમા ભુલ્યા ગીયાની સઉનો તમે ઉપકાર આભાર,
રાખ ભરૂસો=દેવનો માયાથી મનમાર વીસાર,
રહીને મયાથી છેટો નર આ માથાનો ભાર ઉતાર,
રાજ રહીયુ નહી=ઉચ્ચનુ થયા હવે સરદાર ચમાર. ૩

રોંમ રોંમમા વાપ્યો કલી નહી એની માયાનો પાર સુમાર,
રંગત લંગડી=ગાયે હરી દાદાભાઇને પાર ઉતાર,
રાજી થઈ તનમનની રહે હવે કાજતુ પાલનહાર શુધાર,
રહીયુ સત નહી=કલીમા માટે ભજો મુખતીયાર મુરાર,
રાખ સુખી યા દુખી મનીરાંમને હરી તુ માર જીવાર,
રાજ રહીયુ નહી=ઉચ્ચનુ થયા હવે સરદાર ચમાર. ૪

વીજોગી નાયકા હોલી

(રંગત લંગડી.)

કીયારે આવશે કંથ સખીમે મુકીછે કેસર ઘોરી,
સઉ કોઈ ગોરી=રંમે રંગ કંથ વગર હું રહી કોરી,
ગયાપર હરી મુને પતી દુખ દીધુ અતી ભરજોબનમા,
મુકીને વનમા=ગયા પરદેશ ન લેશ દયા મનમા,

કાંમ કુંમકુંમા વાગે તનમા ઝુરયા કરૂં બાઈ ફાંગનમા,
બલુ અંગનમા=વીહેથી થઈ વીયાકુલ બાલાપનમા.

શેર

સુંનામંદીર માલીયા છે સેજ સુની રંગભરી,
વરસ વીત્યા બાર તોપણ પીઉએ ચીંતા નહી કરી,
પ્રેમ પીચકારી વગર પતી કોણ મારે ઉર વીશે,
અય વીધાતા ફેરા ફરતી વખતે હું કેમ નહી મરી.

પ્રાંણુપતીને વગર અતી આ મારા તનમા બલે હોરી,
સહુ કોઈ ગોરી=રમે રંગ કંથ વગર હું રહી કોરી. ૧

રાતને દાહાડો રોયા કરૂં લોહી રંગથી અંગ રંગાઉછું,
ગંમ ખાઊં છું=સદા કાગલના વાહાણ ચલાઊંછું,
મનની મનમા બલું ઝલું હું મનનો શોક જણાઊંછુ,
સંભલાઊંછું=સહુને વીયોગના ગીત ગાંઉછું.

શેર

ધુલ ધીરજની ઉડાડુ સમજી અબીર ગુલાલજી,
વાંહા હોલીના ભડકા બલે ઇહાં શલગે તનમા ઝાલજી,
પીઉ રાજ જગની લાજ તજી કોઇ શોકને વશ થઇ રહયા,
તેહેવાર એકે જાણીયો નહી લીધી ન મારી ભાલજી.

પુરવે જનમની પાપણી પુરી વાતખી કરવાની ચોરી,
સહુ કોઇ ગોરી=રમે રંગ કંથ વગર હું રહી કોરી. ૨

હાર હઈયાના ગયા બાહાર પરદેશ કોણ સુખડી લાવે,
પ્રીતીને ભાવે=બોલાવે કોણ સખી મને સમજાવે,
કોણ રમાડે રંગે સંગે કોંણ ચુંદડી રંગાવે,
મનને રીઝાવે=હસાવે કોણ મીઠાઈ ખવરાવે.

શેર

કોણે જઇને કહું સખી મારી કથા આ કર્મની,
બાંધી મુઠી લાખની ઉઘાડી જાય વાત મર્મની,
કપડા રંગી ભગવા થઈ જોગણને જાઊં સોધવા,
હવે બાંધુ શેહેલી શર્મની ધુંણી ધકાઊં ધર્મની.

રીત પ્રીતી જાણી ન કંથે તોડી પ્રેમ પ્રીતની દોરી,
સહુ કોઈ ગોરી=રમે રંગ કંથ વગર હું રહી કોરી. ૩

પ્રાંણપતીને છતા સતી તું અતી થઇ કેમ દુખીયારી,
પ્રાંણ પીયારી=ભજન કર રટ હરને વારી વારી,
જરીફ દાદાભાઈ કહે ઇછા પુરણ થાસે તારી,
મનને મારી=રહી તેમ રેજે પતીવ્રતા નારી.

શેર

દાન પુન કીધુ સતીયે હરીએ વીપતી હરી,
પ્રાંણ પીઊં આવ્યા ઘરે ઉર અતીશે આનંદ ધરી,

આરતી ઉતારી પ્રેમે હયામા હરખ ઘણો,
પછી હેત હોંશે રમવા લાગા રાત દી પ્રેમે કરી.
મનીરાંમ કહે પ્રીતની કેસર પતી ઉપર સતીએ ઢોરી,
સઉ કોઈ ગોરી=રમે રંગ કંથ વગર હું રહી કોરી. ૪

—o—

માતાના મરવા બાદ પુત્રનો વીલાપ.

(રંગત લંગડી.)

જેય જેય જનુની માતાજી મને મેલી ગયા વન મારગમા,
તમવીન માતા=ન મારૂં કોઈ રહીયું જનમા જગમા
બાલપણાના ઘણા ગુણો તંમતણા ન માતા વીસરાતા,
માસ નવ સુધી=રાખી ઉદરમા કરી માતા શાહાતા,
દુધ દયાનુ પાતા હતા મંમ દેખી દુખી માતા થાતા,
આ જીભ્યાથી=હું હવે કહીયા કરૂં માતા માતા.

શેર

નવરાવતા ધોવરાવતા બેસાડતા ખવરાવતા,
મુખ જોઈ મારૂ નીરખતા હરખતા હરખાવતા;
હઇયાનુ હેત જણાવતા દીન જાંણી રૂદય દબાવતા,
ઓલાવતા ઓરામા લઈ શુવરાવતા ધવરાવતા.

રમી રહીયું તંમતણું દુધ મંમ રોંમ રોંમ તનમા રગમા
તંમવીન માતા=ન મારૂં કોઈ રહીયું જનમા જગમા. ૧

અંત કરણથી પુરે પ્રેમે શેવા માત તમે કરી ખરી,
પાલી પોષી=કીધો મોટો દલનું તમે દરી દરી,
અનેક તરાની કેલવણી કેલવી ગીયાન ઉર ભરી કરી,
ભરજુવાનીમા=મને મેલીને ગયા પરહરી મરી.

શેર

દુખનુ મુખ મારૂં દેખી દીલથી દુખી મા તંમ થતા,
દુખના સાથી પુરા પ્રેમી ખરા હેતુ મા તંમ હતા,
શુખ સઉ સનસારનુ જોયું મે માતા તંમ છતા,
દુખ હવે દુનીયાનુ જોવું પડીયું મા તંમ જતા.

દુખનો દરીયો આવ્યો ચડી મા મંમ સુખના ધનમા ઠગમા,
તંમવીન માતા=ન મારૂં કોઇ રહીયું જનમા જગમાં. ૨

માયા લગાડી મેલી ગયા નહી પાછલ જોયું મ.ણી ભણી,
ચાહાના ચોખા=ચડીયા પણ કાચી રહી ગઇ કંણી કંણી,
શેવા ચાકરી બની ન મંમથી શુધ થયો હું ભણી ગણી,
ડગલે ડગલે=હવે મને યાદ આવે તંમતણી ઘણી.

શેર

મનની મનમા હાંમ રહી ઘર ભાંગીયુ મંમ આધારનુ,
નેહે નીર નદીથી ગયું પુર આવ્યુ પરલેકારનુ,

ડુબુકુ દુખ દરીયામા હું તાંણેછે પાંણી પેયારનુ
તંમ વીયેગે માતજી સઉ વ્યંર્થ સુખ સનસારનુ.
ભુલુ જો હું આભાર તંમતણો તો પડે ભગ તનમા રગમા,
તંમવીન માતા=ન મારૂં કોઈ રહીયું જનમા જગમા. ૩

અંતમા અંતર રાખ્યો મંમથી થયા મા અંતર ધેયાન નીધાન,
તંમ વીયોગથી=થયું માયાનુ વ્યર્થ મારૂ માનપાન,
નહી ઘરનો હું નહી બાહારનો વચ્મા ફરૂકુ શ્વાન સમાન,
પ્રેંમ માયાલુ=માત તંમ જતા થયું રદ ગીયાન ગુમાન.

શેર

મરો સઉ સાથી સગા પણ માત કોઇની નહી મરો.
જીવતે જીવત મા ચરણપર તન મનને ધન અરપણ કરો,
દારા કહે મનીરાંમ તમે નીત ધેયાન માતાનુ ધરો,
અણ સટ તીરથનુ ફલ મલે ગુણ ગાઈ સઉ સંકટ હરો.
રામચંદ્રનુ લાગ્યુ મન એક માતાના મનમા પગમા.
તંમવીન માતા=નમારૂ કોઇ રહીયુ જનમા જગમા. ૪

———o———

ગમગીન હેવાલ.—ગોપીચદંનો ખેયાલ.

(રંગત લંગડી.)

ગોડ બંગાલે નગરીકા રાજા તીલોકચંદ થા ચતરસુજાન,
લડકા ઉનકા=ગોપીચંદ હતા સુનો ગમગીન બયાન,
તીલોકચંદકી રાની મૈનાવંતીકો ચાહીએં થા શનતાન,
પુત્રકે કારન=ગઈ મઇનાવંતી કોઇ બન દરમીયાન,
બારા બરસ તકકીની ભગતી શદાશીવકી ધરકે ધેયાન,
જદ શીવશંકર=હોત પ્રશન દીએ દરશન ઉસે આન.

શેર

કીર કહે માહાદેવ રાનીજીકો એઉ ફરમાયેજી,
તજકે ઘરદર રાજ શંમપત બૈઠી ઈંહા કેઊં આયેજી,
કીસ કારને ભગતી કરી ઈતની તુને દુખ પાયેજી,
પરશન હુવા મૈય માંગબર જો તોરે મનકો ભાયેજી.

ચાલ છોટી

ફીર રાનીને કર જોડકે કીનીઅરજી,
સુનો બાત મોરી ઇછાકી શીવશંકરજી,
તુંમરી ભગતી કીનો છોડકે સબઘરદરજી,
એક પુત્ર દો શીવશંકર માગુ એ બરજી.

તરજ મારવાડી

સુની બાત શંકરને જદવો ભએ દીલમે દીલગીર,
મૈને તોહોકુ બચન દીઆ શો ભઇ મોરી તકસીર રે,

મઇનાવંતી રાની, પુત્ર કારન હેરાની, ખાખ તુને બનકીછાની,
પન પુત્ર ન તેરે તકદીર—રે,
સુન મઇનાવંતી, કરૂ કેયા તતદબીર—રે.

તરજ ચેલઈચાકી

મઇનાવંતીને શીવશંકરકા એસાબચન સુનલીના,
પુત્ર ન મેરે તકદીરમે લીખા એસા મૈને કેયા કીના,
અરે માહારાજ બચન તુમને દીના રે,
ન જાઉ મૈય પુત્રકે બીના.

ચોપાઈ

ઇતિના સુનકે કેહેને લગે હએ શંકર,
જા મઇનાવંતી તુ અપને ઘર,
લડકા તોરે ઘર જનમેગા સુંદર,
બારા બરશ બીતે ફીર જાવેંમર.

દોહા

સુન લીયા મેંનાવંતીને શીવકા એહી બચન,
મનમે મગન હો શીશ નમાકે ચુમન લાગી ચરમ

ઈદરશભાકી ચાલ

ફીર શંકરને દીના ખાખ નીકાર,
લે ખાખ ખા તું ઇશે તીન બાર,
લી ખાખ મઇનાવંતીને સમાર,
ગીરી ચરનમે મનમે આનંદ અપાર.

ચાલ જુનો

હુઈ વો મગન એ મન અંદર, ખાખ ખાઇ ભજ કેશંકર
વોરાધી શીધી ખુબ પાકર, ચલી ફીર આઇ અપને વો ઘર.
એ બાત કીસકો માલુમ નથી કે સંકરને દીના બડદાન,
લડકા ઉનકા=ગોપીચંદ હતા સુનો ગમગીન બયાન. ૧

દશ મહીનેકે બાદ ફીર વાંહાં ગોપીચંદકા હુવા જનમ,
ચંદ્રસીસોભા=બરની નહી જાએ જીનકે પાઉમે પદમ,
ઘર ઘર આનંદ હોત બજત બાજે પુરમે દમપે દમદમ,
રાજા રાની=ભય મનમગન ન કોઇ કરતા થા ગમ

શેર

સદા શીવશંકરકા માયા થા ગોપીચંદ ઉપર,
ચઉદે બીધ્યા ચોસટ કલા શીખે જીનોને હર હુનર,
આજ છોટે કલ બડે એઉ ગયે બરસો છે ગુજર,
છોટે હી સીનમે છોડકે તીલોકચંદ ગયે આપ મર.

ચાલ છોટી

ફીર ગોપીચંદકો દીના તખત વો તાજે,
બૈઠાવો તખ્તપર કર અપના શુભ કાજે,

નીતી વો નેયાયેમે ચલાતા અપના રાજે,
ચવદા ચોકડીમે નાંમકા ઘંટા બાજે.

તરજ મારવાડી

ગોપીચંદા રાજ કરત દીલ આનંદ બડા ઉમંગ,
સોચ કરત મૈનાવંતી માતા ઝુર ઝુર હોત પતંગ રે,
ગોપીચંદ રાયા, બારા બરસ ફીરકાયા, છોડકર એ ધનમાયા,
તજેગા મેરા શંગરે૦ એઊ મૈનાવંતીકા.
સુકે નીત અગરે=

તરજ ચેલાઈયાકી

કઇ દીનોકે બાદ જલંદર મૈનાવંતી ઘર આયે,
ભીખ્ષા દીજો માઈ એના હમારી સાધુને સબ્દ સુનાયે,
ઉનોકો ઘરમે બીઠાયે રે,
ચરનોમે સીસ નીવાએ.

ચોપાઈ

સંન્ત ઘર આયે મન સુખ પાઈ,
ઠંડા ઓર ગરમ જલ લાઇ,
અપને કરશે સનતનકો નેહેલાઈ,
બના ભોજન સંત જીમાઈ,

દોહ

કરજોર કહે મેનાવંતી ગુરૂ જાવો નહી બનબાશ,
સેવા તુમારી મયે કરૂ રહુ ચરનનકી પાસ,

તરજ ઈંદરશભાકી

ખુશી ભએ જલંદર એ સુનકે બચન,
ઘોડેકે તવેલેમે કીના વતન,
સામોશએરે બનાતી ભોજન,
જીમાતી ગુરૂકો વો કરતી ભજન.

ચાલ જુની

ફીકર ઉસે ગોપીચંદ પુતરકી, ઉસલીએ ભગતી કરે હરકી,
શેવા કરે ગુરૂ જલંદરકો, બાત ઉસકે દીલ અંદરકી,
ગોપીચંદકો તારનલીએ ગુરૂ જલંદરકો કીયા મીજબાન,
લડકા ઉનકા=ગોપીચંદ હતા સુનો ગમગીન બયાન. ૨
ગોપીચંદકી માત મેનાવંતી બોહોત ગુરૂકો ચાહાતીથી,
દોનો બખતકો=ભોજન લેજા કે ગુરૂકો જીમાતીથી,
જીમાકે ભોજન શેવા કરકે ફીર અપને ઘર આતીથી,
દરસ ગુરૂકે=કીએ ફીર આપ વો ખાના ખાતીથી,

શેર

સબ કોઇ કહે મઈનાવંતી જાતી વો મંદરકો,
કોઉ દીનભી ચેલા વો કરેગી અપને પુતરકો.

સબ નોકરો મીલ કહેતે ગોપીચંદવો ચાતરકો,
અપને તવેલેસે નીકાલો વો જલંદરકો.

ચાલ છોટી

અપને ઘોડાલમે જેલંદર ધુંશાંઇ હએ,
ઉનકી મેનાવંતીશે અસનાઇ હએ,
તુમારી માતકી સુધબુધ ગભરાઈ હએ,
સાધુસે પ્રીત કર જગકો હસવાઈ હએ.

તરજ મારવાડી

વો સાધુ બેરાગી હએ જુદા કરતા ભ્રીસ્ટ ધરમ,
મેનાવંતીકો બસમે કર કરતા હએ સંગ કુકરમ રે.
ગોપીચંદ ગીયાનીં૦ મેનાવંતી ભઈ દીવાનીં૦ સાધુ બીન પીવે ન પાની
સબંતજદી લાજ શરમ રે.
ગોપીચંદ રાજા૦ ખુલેગા ભરમ રે.

તરજ ચેલઈચાકી

નાદાન બુધીથી ગોપીચંદકી સો સચમાના સબબાત,
એસી તરકીબ બતાવો કોઈ હોવે સાધુકી ઘાત,
અરે જીસે સુખી રહે મોરી માત,
કરૂ મેય આનંદ દીન રાત.

ચોપાઈ

અપને મેહેલ નીચુ કુવા ખુદાવો,
રખ પલંગ કચા સુત બંધાવો,
ઉપર ચદર એક ખાસી બીછાવો,
જીસપર સાધુકો લાકે બીઠાવો.

દોહા

બેઠેગા જીસ વખ્ત વો સાધુ પલંગકે પર,
કચા સુત ટુટ જાએગા ઓ ગીરે કુવે અંદર,

તરજ ઈંદરશભાકી

બડે ભાવસે સંગમે લેલશકર,
ગયા ગોપીચંદ બાવાકે મંદર,
ગુરૂજી કરો કુરપા આજ હમપર,
ચલો જીમનેકો હમારે તુમ ઘર.

ચાલ જુની

પીછે ઈહા કુવા ખુદવાયા, ઉસીપર પલંગ ઢલવાયા,
કચા સુત જીસમે બંધવાયા, ફુલોકી ચદર બીછવાયા,

ગુરૂ જલંદર બાવા આયે સંગ, ગોપીચંદકે ઘર દરમીયાન,
લડકા ઉનકા=ગોપીચંદ હતા, સુનો ગમગીન બયાન. ૩

લેકે જલ ગોપીચંદને ગુરૂકે દોનો ચરન ધુલાયેથે,
ખટરસ ભોજન=મંગાકે શંતકો ખુબ જીમાયેથે,
ખાપીકે ફીર ગુરૂ ગોપીચંદ પાસ પલંગકે આયેથે,
બડે ભાવસે=સાધુકો પલંગકે ઉપર બીઠાયેથે.

શેર

સુત ટુટા બેઠતેહી ગીરે કુવેમે જલંદર,
લાખો ટોકરી લીદકી ડાલી વો કુવેકે અંદર,
મંત્ર ફુકા ગુરૂને સબ લીદ રહેગઈ હુએ અધર,
ફીર બંદ કીના લકડા જડવાયા વો કુવેકે ઉપર.

ચાલ છોટી

ઇસ કુવેકે અંદર બાવા એ જલંદર હુએ,
ઇસ બાતકી મેનાવંતીકો નહી ખબર હુએ,
વો કેહેતી ગુરૂ જાને ગયે કીદર હુએ.
ઓ ઝુરતી રાત દીન ગોપીચંદકી ફીકર હુએ.

તરજ મારવાડી

મોરે ગોપીચંદ લડકેકી ભઈ બરસ દસકી ઊમર,
પીછલે બરશ દોહી રહેસો ઓભી જાત નીકર રે,
હુએ શંકરકા બર વો૦ ફીરે પીછે કેઉ કરવો૦ કાયાસે જાનએડરવો,
જાયેગી ઇધર ઉધર રે,
ગુરૂ જલંદર થે૦ સો કરતે અમર રે.

તરજ ચેલઈચાકી

ગોરખ ચેલા મછંદરકા આયા મેનાવંતીકે ઘર,
ભીખશા દીજો માઇ બેના હમારી જલદી દેર ન કર,
ગુરૂ મેરે ગયે હયેં કીધર રે,
જાતા મૈય ઢુંડને ખાતર.

ચોપાઈ

વાંહા આયા કનીપા ચેલા જલંદરકા,
વો પુરા ભગત થા હર્રા હરકા,
રસતા લીયા મેનાવંતીકે ઘરકા,
ઉસે પતા ખબર મછંદરકા.

દોહા

આન કનીપા કહત હુએ ગોરખ ઉતાર ભગવા બેશ,
ગુરૂ રંડીબાજી કરે ઓ રહત કામરૂ દેશ.

તરજ ઈંદરશભાકી

સુનકે ગોરખકો ક્રોધ ચડા,
ગુરૂ તોરા જા દેખ કુવેમે પડા,
મું સગરા ઉનકા હુએ લીદમે ગડા,
મોરા ગુરૂ રંડીબાજ તોરા બડા.

ચાલ જુની

બાત ગયા ગોરખ સુનવાઈ, મેનાવંતી રોતી ગભરાઈ,
ખાખદારત શીરકે તાંઈ, રોને લગી દીલમે ચકરાઈ.

મોરછા આઇ મેનાવંતીકો પડી જમીપે હો બેજાન,
લડકા ઉનકા=ગોપીચંદ હતા સુનો ગમગીન બયાન. ૪

ગોપીચંદને કયાકી નાદાની બેઉ કેહેતી જાયે લગી સોગ કરન,
દોનો નૈયનશે=ઝારબેઝાર લગે હુએ આંશુ ઝરન,
ઉસ આંસુકે ગીરે બુંદસો ગોપીચંદકા ભીજા બદન,
કેહેને લગાવો=એ પાની કાંહાશે લગી બરખા બરસન.

શેર

ઈતનેમે બાંદીઆ ગઈ કહે ગોપીચંદકો બાત હો,
ના એ પાની ગીરા તુમપે નાગીરી બરશાત હો,
મેહેલમે જા દેખો મેનાવંતી રોતી માત હો.
ન જાનુ કીસ કારને ઉશકા જીયા ગભરાત હો.

ચાલ છોટી

ફીર રાજા ઉઠકે મેહેલો અંદર આયા,
જા માતાકે ચરનોમે સીશ નવાયા,
કર જોડકે રાજાને મુખસે ફરમાયા,
કેઉ માતાજી નૈયનોમે નીરધલકાયા.

તરજ મારવાડી

કીસને તુમકો કુછ કહી માતાજી કેઉ દીલમે દીલગીર,
કીસને તુમકો ગાલી દીની હો છેદું ઉનકે શરીર રે,
મેનાવંતી માતા૦ જીયા તોરા કેઉ ગભરાતા૦ યાદ તુજે કોન ઈહા આતા
સોકર મુજમે તકશીર રે,
મેનાવંતી માતા૦ કર મેં તદબીર રે.

તરજ ચેલઈયાકી

નાકીને કુછ મુજકો કહા હુએ લડકે ના કીને દી મોહોકો ગાલ,
તેરી શુરત તોરે બાપસે જીયાદા દેખ ભઈબેહાલ,
અરે ગોપીચંદ આવેગા કાલ,
પડા રેહેગા સબ ધન માલ.

ચોપાઈ

ભરથરી રાજા મોરા થા ભાઇ,
ઉને જોગીબન તજી બાદષાઇ,
જીને સત ગુરૂકી આગન્યા પાઈ,
હુવા અમર કહત નીજ ગુન ગાઇ.

દોહા

કીનકી માત કીનકા પીતા જુઠા સબ સનસાર,
જો ગુરૂકી શેવા કરે વો હો ભવસાગર પાર.

તરજ ઈંદરશભાકી

સુન ગોપીચંદ તું એ મોરા બચન,
જાકે ગુરૂકે ગીરતુ ચરન,
હએ સનસાર સપના માલ ઔર ધન,
ઉસ લીએ મલ ખાખ અપને બદન,

ચાલ જુની

સુન ગોપીચંદના દાના, પેનલે ભગવા તું બાના,
જુઠા હએ સારા એ જમાના, સાથ નહી અપને લેજાના,
સુનકે માતકે બચન ફીર વો ગોપીચંદને ખોલી જબાન,
લડકા ઉનકા=ગોપીચંદ હતા સુનો ગંમગીન બયાન. ૫

ચવદા ચોકડી રાજ હએ માતા બારા બરસકી ઉમ્મર મેરી,
મેય જોગ કેયા જાનુ=અરે માતા કેઉ ભઈ દુશમન બેરી,
છોડકે અપના રાજ જોગી બન ધરોઘર દુંગા ફેરી,
સબ લોગ હસેગેં=જગતમે હોગી અપકીરતી તેરી.

શેર

ન ખાયા પીયા મેને બરસ બારાં કરનદે રાજ હો,
બારા બરસ બીતેગે ફીર છોડુગાં તખતો તાજહો.
પેનુગા ભગવા ઉતારૂ ફીર મેંય અપના સાજહો.
મલુગાં મે ફીર ખાખ તન કરૂ તોરા સીધ એ કાજહો.

ચાલ છોટી

સુન ગોપીચંદ લડકા તુ બાત ચીત ધરકે,
બારા બરસો કેસે જાએગેં ટરકે,
ઈસ દુનીઆમે મેહેમાન હએ સબ પલ ભરકે,
કેયા જાને કલ જીએગેં જાએગેં મરકે.

તરજ મારવાડી

જાંહાસે આએ વાંહા જાએગે લડકા અમર ન કોઉ ઈનિશાન,
ધનમાલ ઔરાજ કેયા કરના જાએગી આખીર જાન રે,
સુન ગોપીચંદા૦ બુરા દુનીયાકા ફંદા૦ અમર નહી હએ કોઈ બંદા,
તુ દેખલે ધરકે ધેયાન રે,
ગોપીચંદ લડકા૦ કેહેના મોરા માન રે.

તરજ ચેલઈયાકી

કીનકા ચેલા મૈય હું રે માતા સો સત ગુરૂદો મુજ બતાયે,
તોરે બચનસે ગુરૂકે ચરનસે હો અમર એ મોરી કાયે,

અરે મોરી મેનાવંનતી તુ માયે,
ગુરૂ બતા લાગુ મેં પાંયે.

ચોપાઇ

સતગુરૂ ગીયાનીથે બાવા જલંદર,
જીઝકો તુને ડાલા કુવેકે અંદર,
લડકે તુજકો નથી કુછ ખબર ગર,
વો કર દેતા તોરી કાયા અંમર.

દોહા

કહે મેનાવતી હાથ જોડ સુન કનીપા મોરી બાત,
ગોપીચંદ નાદાનથા જીને કરી ગુરૂકી ઘાત,

તરજ ઈંદરસભાકી

કોઇ તતબીર એસી તું મજકો બતા,
કરે ગોપીચંદતુ ઉમેભી જતા,
કરી ગોપીચંદને ગુરૂકી ખતા,
અબ દે કુછ પતા જલદી હોવે કૃતા.

ચાલ જુની

સુને મેનાવંતીકે બચન૦ કનીપા કહે કરતુ જગન,
આએંગે સાધ શંતગુનીજન૦ ઓહી તારેંગે ઉસે સબજન.
મેનાવતીને યગ્ન કીઆ આએ સાધુશંત રીખીમુન ગુનવાન,
લડકા ઉનકા=ગોપીચંદ હતા સુનો ગંમગીન બયાન. ૬
સુનો બાત ગોપીચંદકી એક પુતલા ખાખકા કીયા તૈયાર,
કરકે સજીવન=આનકે કુવેકને કરતા હએ પુકાર,
મૈય ચેલા બોત દીનસે ખડાહું મેરે ગુરૂ સરકે સરદાર,
બોલે જલંદર=કોનતુ ખડા નાંમ કરના ઇજહાર.

શેર

ગોપીચંદ ચેલા તુમારા બોત હુવા હલાકજી,
કંઇ દીનોંસે દરસ દેખનકો હું મુશતાકજી,
બોલે જલંદર ગોપીચંદ તુ બડા હએ નાપાકજી,
સુરત તેરી તુ મત દીખા હો જલબલકે ખાકજી.

ચાલ છોટી

એક પીછે એક છે પુતલે ગુરૂને જલાયે,
ફીર સાતવે બખ્ત ગોપીચંદકો લે આયે,
ઉસ કુવેકે કને આનકે ખડા કરાયે,
પુકારો ગુરૂકો સંનતોને બચન સુનાયે.

તરજ મારવાડી

બોલા ગોપીચંદ સુનો ગુરૂ કરો કુરપા આજ મુજપર,
ખુશીહો ફીર બોલે જલંદર ગોપીચંદ હો અમર રે,

ખુશી ભએ સબ મનમે૦બેઠે સંતતો વો ભજનમે, ગરૂ આયે બાહેર અમનમેં
હુવા આનંદ સબકે ઘરોઘર રે,
અબ આગેકી૦ કથા ચીત ઘર રે.

તરજ ચેલાઈચાકી

કહે મેનાવતી સુનો૦ ગુરૂ ધરો લડકેકે શીરપર હાત,
ચેલા કરલો ઈનકો તુંમ દીન બાકી રેહેગયે સાત,
ગુરૂજી કેહેને લગે ફીર બાત,
અમર ગોપીચંદ હુએ ન ઈસકી ઘાત.

ચોપાઈ

ચેલા ગોપીચંદકો ગુરૂને કીયા,
હો ખુશી સરપર કરધર કર દીયા,
ગોપીચંદને પીયાલા ગુરૂકા પીયા,
તજકર રાજ ફકીરી ભેખ લીયા.

દોહા

રાજપાટ ધનદોલતકી ન રખી ઉનોને તમા,
ઉતાર અગરે સાજકો લીની ખાખ રમા.

તરજ ઈંદરસભાકી

કુલ નરનારી ગંમવો કરને લગે,
સબકે નયેનસે આંસુ ઝરને લગે,
કુંઇ ઝાડોમે પતે ખરને લગે,
કોઈ ઝેરખા આહાકર મરને લગે.

ચાલ જુની

હુવા કુલ બંગાલેમે આહાકાર૦ ઘરોઘર ગંમકા ભયા પુકાર,
બરસ બારાકા બાલસકુમાર૦ જોગી ભયા તજસકલ ઘર દુવાર.
સુનકે હાથી ઘોડે ગઉ ઉસ વખ્ત છોડે લખોને પ્રાંન,
લડકા ઉનકા=ગોપીચંદ હતા સુનો ગંમગીન બયાન. ૭
બારા બરસકી ઉમ્રમે હુવા જોગી રાજા ગોપીચંદ,
જોગી બનકે=અમર કરા કાયા કાટા માયાકા ફંદ,
સોશ કરે કુલ નારીનર પન મેનાવતીકે મન આનંદ,
લડકા મેરા=હોગયા અમર ગુરૂ મીલે અકલમંદ.

શેર

કહે ગુરૂ સુન ગોપીચંદ બસતીમે મંગને જાવજી,
આટા ચાવલ દાલ કંહી મીલેતો મંગકે લાવજી,
ફીરતુંમ અપને હાતસે ખુબ રસોઈ બનાવજી,
હંમકો જીમાવો પેલે ફીર તુંમ આપ ભોજન પાવજી.

ચાલ છોટી

ગુરૂકી બાત મન ગોપીચંદકો ભાઇ,
લે ઝોલી બગલસે ઘરકી રાહ લગાઈ,

આનકે દરવજે ઉપર અલક જગાઈ,
ઊતનેમે દવડે આયે વાંહાસે સીપાઇ.

તરજ મારવાડી

અજાનપનેમે ગોપીચંદકો દીયે ધકે દોચાર,
લાખો ગાલી દેકે નીકાલા દરવજેમે બાહાર રે,
ગયા પીછસે દુવારપે૦ ચડ ગયા સતવે મારપે૦ ખડા રાનીકે દુવારપે૦
કીલલકાર રે,
સુન માતા મેરી૦ શંત ખડે બાહાર રે.

તરજ ચેલ્લઈયાકી

ભીખશા દીની લિચલા ગોપીચંદ પાંઉ પદંમ દેખા નજર,
તારાવંતી આઇ દવડકે પકડા પતીકા કર,
આંસુ આયે નૈનમે ભરભર,
ચલે કાંહા સીરકે છતર.

ચોપાઈ

પેહેલે મરો તોરી મેનાવતી માઈ,
જીને બનાયા તુંમકો ધુશાંઈ,
ફીર મરો જીને ગુરૂ સીખ બતાઇ,
હંમસબ હોગઈ બીધવા લુગાઈ.

દોહા

માતકો મેરે ગુરૂકો ન ગાલીદે મુંકો સંભાલ,
કરંમ લીખા સો ફલ હુવા કરતા દીન દયાલ.

તરજ ઈંદરશભાકી

કહે તારાવંતી સુનો શવાંમી બાત,
હીરેફીરે સંગમેરે કેહેતે કેઉ માત,
મેય જોગન હોકે ચલુ તુમરે શાત,
નહીતો કરો પેહેલે તુમ મેરી ધાત.

ચાલ જુની

ગોપીચંદ કહે સુન માતા બચન, તું મેરી માત મેય તોરા તન,
લગી ગુરૂ ગીયાનસે મોરી લગન, ભીખશા દે પાંઉ જાકે ભોજન.
થાલમે લાઈ માનક મોતી, ગોપીચંદકો દીના દાન,
લડકા ઉનકા=ગોપીચંદ હતા, સુનો ગંમગીન બયાન. ૮
મોતી માનકલે ગોપીચંદ આયા કને જલંદરકે,
બોલે ગુરૂજી=કાંહાસે મોતીલાયે ચોરી કરકે,
કહે ગોપીચંદ ચોરી ન કીની મોતી ખુદ મેરે ઘરકે,
બાઈ શનતનકો=મોતી ના ચઈએ આવો પીછે ધરકે,

શેર

મોતીઇયા માનક લેકે ગોપીચંદ વાંહાસે ધાયેહે,
જા દીના રાનીકો કુછ ભી ભીખસા મંગકે લાયેહે,

રાનીકી બીંનતી ના સુની પીછે ગુરૂ કને આયેહે,
સો ગુરૂજી દાલ ચાવલ એસે બચન સુનાયેહે.

ચાલ છોટી

કહે ગોપીચંદ ગુરૂ સુનોતો હાલ સુનાવું,
ગુરૂ કહે સુનાવો તુમકો મે દીલમે ચાહાવું,
કહે ગોપીચંદ મેય બેહેનકો મીલને જાવું,
થોડે દીનમે મેય મીલકે પીછે આવું.

તરજ મારવાડી

કહે ગુરૂ સુન ગોપીચંદ મત બેહેનકો મીલને જાયે,
ફીર પસતાવે જદ દુખપાવે કરેગા હાયે હાયેરે,
તુજે બેહેન બુલાએગી૦ અપને ઘરમે લેજાયેગી૦ માયા તુજકો દીખાયેગી.
તુ રેહેગા ફીર લીપટાએ૦ રે,
સુન ગોપીચંદા૦ કહતહું મનાયેરે.

તરજ ચેલાઈયાકી

કુછભી કરો ગુરૂ જાનેદો મુજકો લાગુ તુમારે મેં પાંયે,
લાખો મુસીબત ઉઠાઉગા મેં મીલું બેહેનકો જાયે,
હજારો દેગી વો માયા દીખાયે,
ન રહુંગા ઉસકે મનાયે.

ચોપાઈ

કહે ગુરૂ જા ગોપીચંદ દાના,
થોડે દીનમે મીલકે જલદી આના,
વો બતાએગી તુજકો કંહી બાહાના.
નહી તુ માયાકો દેખ લીપટાના.

દોહા

સીશ નીવાં પરનાંમ કર ચલા બેહેનકે દેશ,
કોઈ નહી પેછાનતા તનપર ભગવા બેશ.

તરજ ઈંદરશભાકી

કથા કહુંતો જાતે કંઇ દીન ઈહા ગુજર,
ચલા ગોપીચંદ વાંહાશે કશકે કમર,
રાહામે ધરતી જલતી તપતા અમર,
ચુબે કીતે હએ કાંટે પેયરોઅંદર.

ચાલ જુની

ધુપ પડે જૈયસી જલે જુવાલે, પેયરોમે પડ ગયે કંઈ છાલે,
પાની નહી સુખે નદી નાલે, ખાના નહી કાંકે કંઇ નીકાલે,
ચીકભી ઝડમે નહી મીલે સબ, સુકે પડે હે ડાલી પાન,
લડકા ઉનકા=ગોપીચંદ હતા, સુનો ગંભગીન બયાન.

બારા બરસકા રસતા કાટા લાખો મુસીબત સેહેકે તન,
ગુરૂ હુકમમે=પોચ્યા બેહેનકે દેશમે સુનો સજન,
વાંહાપે એક પનઘટથા ખાસા કંઇ દીનકા સુકા ગુલષન,
લગાકે આસન=બેઠા ફીર તાજા હોગયા બાગો ચમન.

શેર

આસન જમાકે બેઠે ગોપીચંદ ધુંશાંઇજી,
ઉતનેમે બાંદીયાં બેહેનકી જલ ભરને આઇજી,
ઉસ બાંદીયોને ગોપીચંદકો દેખ પાઇજી,
પેછાના હએ એ ગોપીચંદ રાનીકા ભાઈજી.

ચાલ છોટી

ઓ બાંદીયા મીલ ચંમપાવતીકે કને આઇ,
દે નીશાની ગોપીચંદકી બાત સુનાઇ,
બન જોગી આયા તોરા ગોપીચંદ ભાઈ,
સુન ચમપાવંતી બોહોતી વાંહા ઝુઝલાઇ.

તરજ મારવાડી

કેયા લવંડી તુ બાત કરે નહી લાજ તુજે કુછુ આઇ,
ચવદા ચૌકડામે બાજે ડંકા રાજ કરે મેરા ભાઈ રે,
મુગટ સીશ નાગ ફની હએ૦ બંગાલેકા કુલ ધની હએ૦ એસી કેયા
આન બની હએ, સો બનેગા વો૦ ગુશાંઇ રે,
તોરે મુસકે બંધાઉ૦ દુઃ સીશ કટાઇ રે.

તરજ ચેલઈચાકી

જુઠ કહે તો બેશક હમારા કટવાના તુમ સર,
બનકે જોગી ગોપીચંદા બેઠા બાગ અંદર,
ચલો તુંમ દેખો બાઇ ઉધર,
ચાહે ફીર લેઆના અપને ઘર.

ચોપાઇ

ચંપાવંતી લે સંગમે સેહેલીયા,
હીલમીલકે ઘરસે સબ નીકલીયા,
હો ગંમગીન ગોપીચંદ કને ચલીયા,
પોચી બાગમે તજી અપની ગલીયાં.

દોહા

બાગમે ઉનકો લેગઇ દીયા ગોપીચંદકો દીખાયે,
દેખકે મોરછીત હોપડી કરતી હાયેપર હાયે.

તરજ ઇંદરશભાકી

અરે ભાઇ તુને એ કેયા કીયા,
ફકીરોકા ભેખ તુને કેઉકર લીયા,
રાજ ઔર મુલક તુને કેઉ તજદીયા,
એ અમરીતકો તજકે કેઉં બીખ પીયા.

ચાલ જુની

હકીકત જેસી વાંહા ભઇથી, વૈશી સબ ગુરૂસે કહીથી,
ચંમપાવંતીકી સુધ ઉડ ગઇથી, તનમે કુછ હોશન રહીથી.

મરે માયે મેનાવંતી ઔર, મરે ગુરૂ જીને દીના ગીયાન,
લડકા ઉનકા=ગોપીચંદ હતા, સુનો ગંમગીન બયાન. ૧૦

હજારે બીંનતી કરકે ગોપીચંદકે તંઇ લલચાઇ,
મંગાકે મીયાના=બીઠાકે ગોપીચંદકો ઘર લાઇ,
લેકે થાલમે માનેક મોતી ગોપીચંદ પરસે બધાઇ,
ઘરકે આદમી=નીકાલે બાહાર રહે બેહેન ઓ ભાઈ.

શેર

આતો માલે બેહેનને રએ ઉનોને બંદકર,
લેગઇ ભાઇકો બીઠલાયા પલંગપર બીંનતીકર,
ભોજન બનાનેકો ગઇ ફીર આપ ખોલીકે અંદર,
દરવજે સબ હએ બંદ બેઠા ગોપીચંદ એક સરબસર.

ચાલ છોટી

ગુરૂ જેલંદરને એક દેખી પોથી બડીજી,
ઉસ પોથીકે અંદર ઉસકો ખબર પડીજી,
ગોપીચંદ બંદહએ લગીહએ કુલુપ કડીજી,
હો બાજ પખશી ઉડાવો ઉસી ઘડીજી.

તરજ મારવાડી

એક ઘંનટેમે પોચે જલંદર ધવલે નગરીમે આન,
ચુવા હોકે ઘુસા મોરીમે આયા ઘર દરમીયાન રે,
ગોપીચંદ ચેલા૦ પલંગપર બૈઠા અકેલા૦ કોઉ નહી દેખા ભેલા,
મારા તંમચા પકડકર કાનરે,
જોગ ભુલાકેઉ તુ૦ મુરખ નાદાનરે.

તરજ ચેલાઈચાકા

ઉશકો મછર કરકે નીકાલા પોચે બાગમે જાયે,
ગુરૂ ચેલા બેઠે બાગમે જોગી આસન જમાયે,
ઇંહા બેહેન આઇ ભોજન બનાયેરે,
ભાઇ નહી પડત દીખાયે.

ચોપાઈ

મેહેલમે ચૌવ તરફ નજર ફીરઆઈ,
કંઇ નહી દીખતા ગોપીચંદ ભાઇ,
તોડતી બાલ સરકે છાતી ભર લાઇ
બારીશ નેનોસે ખુબ બરશાઇ.

દોહા

મેનાવંતીકે બચનોસે વો જોગી હોકે ગયા,
કાંહા જાઉ કાંહા પાઉમે જુદા ભાઈ ભયા.

૬૪૩૨

તરજ ઈંદ્રશભાકી

અભાગીનકા એ ભાગ કેઉ ફુટ ગયા,
અભી મૈય બીઠા ગઈ વો કાંહા ઉઠ ગયા,
ન કુછ બોલી ચાલી મૈય કેઊં રૂઠ ગયા,
હાયે મુજસે ભાઈ મેશ છુટ ગયા.

ચાલ જુની

મેહેલમે ઇધર ઉધર જાતી, ભાઇકી સુરત ન દીખલાતી,
હાયે કુટે અપની છાતી, કે ગંમકી ઘટાસે ઘેરાતી.
ચમપાવંતી ગીરી મેહેલસે. ભાઇભાઇ કર છોડા પ્રાંન,
ભાઇ ઉનકા=ગોપીચંદ હતા, સુનો ગંમગીન બયાન. ૧૧

સારે શેહેરમે ષોર હુવા સબ નરનારીકો પડી ખબર,
ચંમપાવંનતી=મરનપાઇહએ અપને ભાઈ ખાતર,
એશ અકરૂબા મીલકે ઉનકો લેગયે શંમસાન અંદર,
ખડકકે ચેહેકો=છોડા હએ અગની દાગ ઉસકો દેકર!

શેર

વાંહા બાગમે ગુરૂ કહેતે ગોપીચંદકો સમજાયેકર,
એક લોટા પાનીકા તુલા કુવેસે ભર જા ધાયેકર,
ભરા લોટા ગોપીચંદને લહુ દેખા જાયેકર,
એ લોટા ભરા સબ ખુનસે કેહેતે ગુરૂકો આયેકર.

ચાલ છોટી

કહે ગોપીચંદ મેરી દેહેની આંખ હીલતી હએ,
ઉનકો દેખકે મોરી જાન વો તલમલતી હએ,
આગેસે મેરે બીલી તેડી ચલતી હએ,
કહે ગુરૂ તેરે લીએ ચમપાવતી જલતી હએ.

તરજ મારવાડી

કહે ગોપીચંદ સુનો ગુરૂ દોરજા મુજે છીનભર,
બેહેન મોરી કાંહા જલતીહએ સો દેખુ અપની નજર રે,
કહે જલંદરજી૦ હોવેજો તોરી મરજી૦ આ જલદી જાકરજી.
ગયા ગોપીચંદ ઝટ વાહારે૦ ફેરે સાત ફીરકર,
ગીરા આંચ અંદર રે.

તરજ ચેલઈચાકી

ભાઇ બેહેન વાંહા જલતેહએ દોનો જુવાલા ઇમરત નીકલતી,
ચાંદી સુનેકે ધુવેમે કેયા ઉનકો જોત ઝગમગતી,
દોનોકી પુરીથી ભગતી રે.
આયે વાહાં શીવ સગતી.

ચોપાઈ

પારબતી કેહેતી સુનો શ્રવાંમી બરનન,
ભાઈ બેહેન જીંદે કરો જાની મન,
શંકરને ખાક મલી દોઊકે તન,
ઉશી વખ્ત ભયે દોઉ સજીવન.

દોહા

ભયે જીંદે દોઉ ભાઇ બેહન શંકરને કર શીરાયા,
અમર ભયે વો દોઉ જન સુનેકી કી કાયા.

તરજ ઈંદરશભાકી

શીર કૈયા ભયા ઉસકા કહો આગે ભેદ,
કીએ બંદબંદાને ગોયાનોમે કેદ,
જરીફ દારા મીર જાનતે ચારો ભેદ,
સેઠ શાપુરજીકી આઈ બર ઉમેદ.

ચાલ જુની

નશ્રરવાંન ખરશેદજીકે છંદ૦ કાવસજી કહે કાશીએ બંદ,
નવરોજજી સુનકે ભયે આનંદ૦ કીશા ભયા તમામ ગોપીચંદ,
મનીરાંમ કે ખેયાલકે અંદર રાગ રાગની નીયારે તાન,
અમર હોગયા=ગોપીચંદ સુનો સાર નરનાર બયાન. ૧૨

રંગત ઝડકી.

હીંદુઓના લગનનો ખેયાલ ભોજનના નામ.

(રંગત ઝડકી.)

કહે સેઠને સેઠાની, કરો તયારી વીવાની,
હવે પુતરી નથી નાની, માટે કરો કાંઈ વીચાર*
મારવાડીને ઘેર જાવો, રૂપીયા વીયાજે લઇને આવો,
ધાંમધુંમથી પરણાવો, રાખો નાતનો વેહેવાર*
આવસે લખમીચંદ વેવાઇ, શોમચંદ તેના ભાઈ,
વેવાણુ આવશે ગંગાબાઈ, સાથે લઇને કુટંમ*
ભેગી હસે ઘણી જાન, કરવા પડસે બહુ પકવાન,
ઘરમા ખાવા નથી ધાન, માટે કરો ન વીલંમ*
સેઠ કહે કાંહા જાઉ, કાંહાથી રૂપોયા લઇને આઉ,
કેમ પુતરીને પરણાઉ, મારૂ ફુટીયું કરમ*

કેના રૂપીયા જઈને કાહાડુ, કાંહાથી જાનને જમાડુ,
એવુ બોલે કેમ આડુ, નથી છાનો કાંઈ ભરમ*
જોઈએતો તમે વેચાવો, કોઈની ચોરી કરી લાવો,
વેવાઈ વેલાને ખવરાવો, એમા ચાલે ન લગાર*
ઘેર મારવાડીને જાવો, રૂપીઆ વીયાજે લઇને આવો,
ધાંમધુમથી પરણાવો, રાખો નાતનો વેહેવાર* ૧

કહે સેઠ સાંભલ નારી, તારો ભાઇ આપે યારી,
જો એની હોય શાવકારી. તો હું રૂપીયા લાઉ આજ*
એટલે સેઠનો સાલો આવ્યો, તેને બાઇએ સમજાવ્યો,
સેઠને સાથે મોકલાવ્યો, રૂપીયા લેવાને કાજ*
બે જણાએ આપી સઈ, આવ્યા રૂપીયા તાંથી લઈ,
બાઈ ગોરને તેડવા ગઈ, આવ્યા ગોર માહારાજ*
સારૂ મુરત જોવરાવી, દીધો માંડવો બંધાવી,
ખુબ રૂસનાઇ કરાવી, વગડે વાજા સજે સાજ*
સઉ નારીયું મંડપ માંહાયે, પીઠી ચોરે ગીત ગાય,
આનંદ ઓછવ બહુ થાયે, તેની સોભાનો સું પાર*
ઘેરે મારવાડીના જાવો, રૂપીયા વીયાજે લઇને આવો,
ધાંમ ધુંમથી પરણાવો, રાખો નાતનો વેહેવાર* ૨

મુરત લગનનુ લેવરાવ્યું, નોતરૂ નાતમા દેવરાવ્યું,
સગા વાલાને કેહેવરાવ્યું, થાવા લાગા પકવાંન*
રામભટ સાંમભટ બે ભાઇ, કરે રસોઈની સફાઇ,
તેની સું કહું બડાઈ, નથી થઇ સકતુ બયાન*
પેલે દીવસે જમ્યા સઉ, પકવાન સવાદીષ્ટ બહું,
તેનો વરન્વ સું હું કહુ, બીજે દીવસે આવી જાન*
સાશુ વેલીવેલી આવી, લીધો વરને વધાવી,
જાન સરવેને બોલાવી, સેઠ આપે બહુ માન*
ચોરીના ફેરા ચાર, ફરયા નરને તે નાર,
કરે બ્રાંમણો પુકાર, થાયે અતી મંગલા ચાર*
ઘેરે મારવાડીના જાવો, રૂપીયા વીયાજે લઈને આવો.
ધાંમધુમથી પરણાવો, રાખો નાતનો વેહેવાર* ૩

સેઠે આપ્યું કનીયાદાન, વીપ્ર કહે સાવધાન,
પછી જમવા બેઠી જાન, ચાલીયુ પીરસવાનુ કાંમ*
દડીયા પતવાડી નાખી, ચટના તરાતરાની રાખી,
સઉવે જરાજરા ચાખી, લઉ આંથણાના નાંમ*
કોથીમડા કરમદા ગાજર, કરડા કાકડી કમરખ ગરમર,
લીંબુ કેરી લીલીહરદર, આમલા બીલી આંબઈ આંમ*
ગુંદા સેવડા કાંકણા સારા, આદુ ખારક ઊમરા નીયારા,
વાંશફલ અબાડા ને ડારા, પપઇયા બોર બદાંમ*
મરચા કાચરા કચુરી, માંમીજો ને કરા ફરી,
સઊ પતવાડીમા ધરી, ભાજી નીકલી પછી બાહાર*

ઘેર મારવાડીને જાવો, રૂપીયા વીયાજે લઇને આવો,
ધાંમ ધુંમથી પરણાવો, રાખો નાતનો વેહેવાર* ૪

લુણીની જરશની ભાજી, ભોંઈપતરી ખાંટી તાજી,
માઠ મેથીની ઝાજી, અંબાડો સરસુ સવાદદાર*
ભાજી સુવાની ડાંભાની, ચોરીપોઈ તાંદલજાની,
ટાંકલાની ને નાલાની, ભાજી આલુની અપાર*
વલી માચોની શેકટાની, પાલકની ને ખટુમડાની,
મોરશ ગોલને મુલાની, પીરશી સઊને હારોહાર*
ચણા વટાણાને વાલ, મગ મઠ ચણાની દાલ,
ચોરા કીધા લાલંમલાલ, રાયેતા અનેક તરાના યાર*
સાક કોબીને તુરીયાનુ, ઝમક દોડી દુધીયાનુ,
વાલપાપડી રીંગણાનુ, સાકર કોલુને ગુવાર*
ઘેર મારવાડીના જાવો, રૂપીયા વીયાજે લઇને આવો,
ધાંમધુંમથી પરણાવો, રાખો નાતનો વેહેવાર* ૫

તેલમા સુરણ કંદ તલેલા, બીજા કંનટોલા કારેલા,
ભીંડા શંભરાઇયા વેલા, લાવી રાખ્યા પાતલપર*
ભમરડી ચોરાની સીંગ, સરગવાનીસીંગમા હીંગ,
નાખ્યા વાલોરમા લવીંગ, સાક ટીંડોરાનુ સર*
સાક કાચા ચીભડાનુ, કાચા કેરા પંડોરાનુ,
કાકડી રતાલુ મુલાનુ, મોગરી શાંગરી સુંદર*
સલગંમ સેવડાને ચોધારી, ચીકાદોરી બીલમડી નીયારી,
સવાદ ગલકાનો ભારી, સફેદ કોલુ ઘીમા તર*
દીલપસંદ બટાટા સારા, ગીરીનરીશ ટાંબોટા પેયારા,
ફરસબી રાજીકડા નીયારા, કાલી ફુલાવરનો બાહાર*
ઘેર મારવાડીના જાવો, રૂપીયા વીયાજે લઇને આવો,
ધાંમધુંમથી પરણાવો, રાખો જાતનો વેહેવાર* ૬

કેલ ફુલને હુલકર, ડબલબી ફણશાનુ ભર,
સાક કવડા બીટનુ સર, ગાઠીયા ભજીયા સેવ પાસ*
વડી પાપડને કાચરી, ઘોકરા મુકે ફરી ફરી,
ટોપલી મીઠાઇયુનીભરી, તેનો આવે ખુબ સુવાસ*
હલવો લીલો સુકો સારો, મગજ ચુરમો સકરપારો,
લાડવા જલેબીનો થારો, મેસુબ સુતરફેની ખાસ*
બરફી પેંડા સાકર ચણા, ગુલાબજાંમ ઘુઘરા ઘણા,
ઘારી ઘેવર પેઠા તણા, ખુમચા લાવ્યા કરી કીયાસ*
ડોર શાટા મોદક ખાજા, એલચીદાણા કાજુ ઝાજા,
ખુરમો માલપુવા તાજા, પીરસ્યો શ્રીજને કનસાર*
ઘેરે મારવાડીના જાવો, રૂપીયા વીયાજે લઇને આવો,
ધાંમધુંમથી પરણાવો, રાખો નાતનો વેહેવાર* ૭

ખોપરાપાક ને ખજુરી, અમરતી ને શીરો પુરી,
લાડવા પોરસ્યા મોતી ચુરી, હલવો દુધીનો સવાઈ*

રેવડી દંઇથરા ગુંદરપાક, ગોરપાપડીમા ધરાખ,
મગદલ પીરસે પાડી હાક, કેશર પાકની નવાઇ*
જાન આનંદથી જમાડે, બદલો લઇને કડી કાહાડે,
છુટી દાલને પછવાડે, નીકલી ઘીની કુડીયું ભાઈ*
આવ્યો ગરંમ ગરંમ ભાત, પીરસે સરવે હોતો હાત,
જમે જાનીયાસઉસાત, ઉઠીયા કરીને બડાઈ*
ખાધા પાનને શોપારી, આપી પેરામણી ભારી,
વીદીયા કીધા નરને નારી, થયો આનંદ અપાર*
ઘેરે મારવાડીના જાવો, રૂપીયા વીયાજે લઈને આવો,
ધાંમધુંમથી પરણાવો, રાખો નાતનો વેહેવાર* ૮

કોઇ આવે આવો દાહાડો, રૂપીયા ગમે તેના કાહાડો,
પુતરી પરણાવી જમાડો, એમા મોટુ ધર્મ ધાર*
જનોઈ છોકરાને દીધી, તેમા તારીફ તે સું કીધી,
તરકારી સઉ સીકી લીધી, પછી છંદ કીધો તયાર*
બંદા જરીફની બડાઈ, મુખથી કરે દાદાભાઈ,
મારો ગુરૂ તે સવાઇ, મંમ પ્રાંણ આધાર*।
એની કીરપાનુ છતર, ઝલકે મારા માથા ઉપર,
ગુરૂ ગીયાનથી તર અંનતર, થયુ મલ્યુ ગીયાન સાર*
કહેછે મનીરાંમ, મારૂ નામ છે સર નાંમ,
મારૂ શાહેરીનુ કાંમ, કથુ ખેયાલ કંઇ હજાર*
ઘેરે મારવાડીના જાવો, રૂપીયા વીયાજે લઈને આવો,
ધાંમધુંમથી પરણાવો, રાખો નાતનો વેહેવાર* ૯

———o———

વાંણીયા બ્રાંમણ વીશનવ આ ખેયાલ વાંચે નહી.

પારશીયોનુ જમણ વાનીયોના નાંમ.

(રંગત ઝડશી.)

આવો આવો ભાઇ જુવાન, ચાલો હોટલને દરમીયાન,
ખાવા નવાનવા પકવાન, ખાઈ ખુશી કરજો મન*
વાની તરાતરાની નીયારી, ખાટી મીઠી તીખી ખારી,
આપીશ ફી હું તમારી, તમે થજો મગન*
લંઉ વાનીયોના નામ, તમે સમજો ભાઈ આંમ,
જો ખાવાની હોય હાંમ, થાવો જલદી તયાર*
નમકી તરકી ખારૂ ગોસ, બતક મરગી કરી રોસ,
પેપરચાંપ ખાજો દોસ, ખુરમો હંશનો સવાદદાર*
કનતરી કબાબ ચીકીન પાઈ, ચાંપ હાંડી ચાંપ સવાઈ,
આખી દાલના ઇંડા ભાઈ, પોડા ખાજો તેન ચાર*
ગોસ નાખ્યું છે સલીમો, લાલ બોટી કીધી ધીમો,
ગરેબીના ચાંપ ખીમો, કટલેસ કીધાછે અપાર*
કીધા ભેજાના કટલેસ, કબુતરનુ આલ બીલેસ,
ભાજી ભેજામા વીસેસ, નાખી કરીને વજન*

વાની તરાતરાની નીયારી, ખાટી મીઠી તીખી ખારી,
આપીસ ફી હું તમારી, તમે થજો મગંન* ૧

કોરાના મુરબા તંઇ, ગોશ નાખ્યું તેમા લઈ,
ક્રીમ રોશને કેરવઇ, વલી મરગીનો સાસ*
બીટરૂટમા ગોશ સારૂ, કાલીફુલાવરમા પીયારૂ,
દીલ પશંદનુ ગોશ્ત નીયારૂ, લાવી રાખ્યું તેની પાસ*
ઇસટુ ફ્રરાઈ ઇસટુ પાટીસ, માયેવાલા એલ ફીસ,
મટન ચાપ દસવીસ, અકુડી ઇંદાની ખાસ*
વલી તરેલા કેલા, ચાસ ખાંડના પાયેલા,
કટલેસ ખીમાનાબી ભેલા, તેનો આવે ખુબ સુવાસ*
સઉ તરેલી તરકારી, ગોસ નાખ્યું તેમા ભારી,
વાની જુદી જુદી પીયારી, ચાલો ખાવાને સઉ જન*
વાની તરાતરાની નીયારી, ખાટી મીઠી તીખી ખારી,
આપીસ ફી હું તમારી, તમે થજો મગંન* ૨

આમલેટ પેનસાની વાની, દોધી મરગીની બીરીયાની,
સાત વાનીઓ છમનાની, તરી એઇને રામસ*
દાલ ઇંદાની તરેલી, મુકી ખડીયાની જેલી,
ઝુડા રોટલી મેલી ભેલી, પાટીયો માંગનનો સરસ*
ગોર કેરીનુ આચાર, સારીયા વડા પાપટ યાર,
સેવની કુબુલી અપાર, આંબાકલીયાનો રસ*
સાલીટ બોટની કુંચુબર, ચટની દ્રાખની બહુ સુંદર.
વેગનાના રવઈયા અકસર, કાડી ચાવલ ભેગા ફસ*
પોટર બીડને ચમપીન, પોટવેન શેરીવેન જીન,
જીંજરવેન બરાંડીન, પીને કરજો ચમન*
વાની તરા તરાની નીયારી, ખાટી મીઠી તીખી ખારી,
આપીસ ફી હું તમારી, તમે થજો મગંન* ૩

મોતુ સમારવા તમારૂ, કીધુ કસતર પુદીન સારૂ,
આમન આઈસક્રીમ પીયારૂ, મકરૂંમ કેક નાન ખટાઇ*
પેર દ્રાખ પપેનસ, અંનકુસ ચીકુ અંનજીર દસ,
સંનતરા નારંગી સરસ, રાંમફલ બોર સવાઈ*
મોશંબી ગુલાબી જાંમ, સેરડી કેરા તરબુજ આમ,
કાકડી ફનશ ખરબુચ નાંમ, કીધી ચતુરાઈ*
ફુરૂટ અનેક તરાની તાજી, ખાટી મીઠી તાજી તાજી,
જોઈ થાવો રાજી રાજી, કેહે છે દાદાભાઈ*
કહે છે મણીરાંમ, ખાવાની છે ધુંમધાંમ,
મારો છંદ થયો તમાંમ, એવા છંદ કહું છપન*
વાની તરાતરાની નીયારી, ખાટી મીઠી તીખી ખારી,
આપીસ ફી હું તમારી, તમે થજો મગન* ૪

કલીયુગમા ગોરસનુ માન ઘટીયુ—દારૂનુ માન વધ્યું.

શરાબ શરાબ શરાબ

કીધુ તે ખાણુ ખરાબ.

(રંગત ઝડશી.)

દારૂ દારૂ દારૂ, તારૂ નાંમ લાગે પીયારૂ,
કીધુ કોઇનુ નહી તે સારૂ, કાર કંમ તુ કરનાર*
તુને રંગબેરંગી જોઇ, મોહીયા તારેપર સઉ કોઈ,
લીધા સરવેના મન મોહી, એઉ તારૂ બલ અપાર*
ગાંમો ગાંમ તારૂં ધાંમ, પ્રશીધ કુલ દુનીયામા નાંમ,
તારા જાંમની ધુંમધાંમ, થઇ રહી આશકાર*
જેને લેહે તુ લગાડે, તેને દીન દુનીયાથી કાહાડે,
ફરે તારી તે પછવાડે રાખે કોઈની ન દરકાર*
તુને શમજે માને બાપ, જાણે ઈશવર આપોઆપ,
નીત જપે તારૂ જાપ, તજે કુટંમ પરીવાર* !
મોટા મોટા જે માહારાજ, કરેછ દુનીયામા રાજ,
તેબી સમજે તુને તાજ, તારે આધીન નરને નાર*
નહી કોઇને તું બોલાવે, સઉ તારી પાશે આવે,
પઈસા દઇને તુને લાવે, સમજી હઈયાનો હાર*
તુને રંગ બેરંગી જોઈ, માહીયા તારીપર સઉ કોઈ,
લીધા સરવેના મન મોહોઈ, એવુ તારૂ બલ અપાર* ૧

બ્રામણુ વીશનવ કંઇ વીદવાન, તેબી ભુલ્યા ગીયાન શીયાન,
થયા તારામા ગુલતાન, તાનશેનનો તુ સરદાર*
કાહેરના કોઠાની માંયે, ચાર બુંદ તારા જાયે,
પલમા કાહેર સુરો થાયે, લાગે ફેરવવા તલવાર*
પલમા પોપટ તુ બનાવે, કરી હાથી તુ ઝુલાવે,
વલી ધુડમા લોટાવે, તારી કલાનો નહી પાર*
જેમા કીધો તે સમાસ, તેતો થયો તારો દાસ,
અંન્તે કાહાડીયું સતીયાનાસ, થાય જેપર તુ સવાર*
જગેજગે છાવની તારી, તારા નાંમની બલહારી,
સઉ જાય તુજપર વારી, તુછે મન હરનાર*
તુને રંગ બેરંગી જોઈ, મોહીયા તારેપર હરકોઇ,
લીધા સરવેના મન મોહોઇ એઉ તારૂ બલ અપાર* ૨

કોઈ ખાય ન મીઠાઈ, ઘટી ગોરસની કમાઇ,
તારા નાંમની વધાઇ, થાય સાંજ સવાર*
જોઇ મોહીની શવરૂપ, મોટા મોટા મોહીયા ભુપ,
વલી કેટલા ગુપચુપ, તારા છે દોસતાર*
વરણુ અઢારે ચાહાયે, ચરચા તારી જગમા થાયે,
સઉ ગીતો તારા ગાયે, ગુંણીજનો વારવાર*

કુડા કાંમતુ કરાવે, કોઇને સુલીપર ચડાવે,
હાવે ભાવેથી બતાવે, અંનતે નરકના દુવાર*
જેને લાગે તુ જો મોડે, પછી તુને તે ન છોડે,
ફરે તારી જોડેજોડે, થઈ જાએ ખુવાર*
તુને રંગ બેરંગી જોઇ, મોહીયા તારેપર હરકોઇ,
લીધા સરવેના મનમોહોઈ, એઉ તારૂ બલ અપાર* ૩

કનીજનો ગુંણી ગીયાણી, જેણે પીધુ તારૂ પાંણી,
તેની હાંણી થઇ કુવાંણી, ભુલ્યા આચાર વીચાર*
જેણે પીધો પ્રેમી પીયાલો, તેતો થયો તારો વાહાલો,
ફરે થઈને તે મતવાલો, તજે કાર હજાર*
નાંમ ગ્રંથોમા લખ્યાંણુ, કુલ દુનીયામા વનચાંણુ,
તારા ગુણો સું વખાણુ, જાણુ સાર લગાર*
કહે જરીફ દાદાભાઈ. તારા નાંમની મોટાઇ.
કંઈ કુશંગોએ ગાઇ, થયા ખુવાર ગંમાર*
તારી લીલા નીયારી નીયારી, તારી જગમા નાંમદારી,
તારા નાંમપર જાયે વારી, મણીરાંમ વારવાર*
તુને રંગ બેરંગી જોઇ, મોહી યા તારેપર હરકોઈ,
લીધા સરવેના મન મોહોઇ, એઉ તારૂ બલ અપાર* ૪

રંગત શીકશતાની.

પાપનો પસતાવો.

(રંગત શીકશતાની.)

અનેક ભગતોને સંન્તો ધરમીને કંઇ તમે તારયા તારણ હારા,
એક મારા જેવા દુષટી પાપીને તારોતો જાણુ તારનારા,
અસતુતી કોઇ દેવોની નકીધી નગુણો ગાયા મે કોઇના સારા,
અણસઠ તીરથમાથી એક તીરથ નકીધુ કોઇ પણ મે પ્રાણ પીયારા,
અલોપી વાંણી સદા ગુરૂની ગણયા ગુણો તેના સહુ નકારા,
આગન્યા પીતાની ને માતની મે ન માની બેઉને ગણીયા અકારા.
અતીતો સંન્તોને માર મારયો એવા કરયા લાખો કર્મ કારા,
એક મારા જેવા દુષટી પાપીને તારોતો જાણુ તારનારા. ૧

અરથી દુકાની ન કોઇને દીધી ન પ્રેમ કીધી જઇ દેવ દુવારા,
અસીસ કોઇની ન લીધી માથે ઉપાડીયા પાપોના ભારા ભારા,

ઉપકાર જાણીયો ન કોઇના મે તોડી તળાવોની પાળો ધારા,
અધવચે તપ તોડીયા તપસીયોના ભજનોમા ભંગ પાડીયો ફરી ગારા,
એઉં શાંભળ્યું છે મે તમે લાખો જણને તારીયા કરી સુધારા,
એક મારા જેવા દુષટી પાપીને તારોતો જાણુ તારનારા. ૨

આપ્યા ન સીધા મે સાધુવોને ન દીધા શંન્તોને ઘેર ઉતારા,
અધરમી કુકરમી પાપી પુરો ગાયોના મુખમાથી કાડીયા ચારા,
અહેંકાર મધ લોભ મોહો ક્રોધ એ સાથમા સઉ કરે છે મારા,
અકડાઇમા રાતદી ગયા સઉ વધી પડીયા પાપના પસારા,
આંખના અંધાવોનેખી તારીયા દેખાડીયા તરવાના તેને તારા,
એક મારા જેવા દુષટી પાપીને તારોતો જાણુ તારનારા. ૩

અતીશે પરનીંદીયાવો કરી મે કુશંગોમા રહી કરયા ગુજારા,
અથાગ પાપોનાં પાંણીમા હું ડુબ્યો જણાતા નથી કીનારા,
અગનીયાન ઉસતાદ પીયારા મારા કરે વીન્તી જરીફદારા,
આપો તેને મુગતી માન મનથી માંગેછે મારીએ એઉ ખીચારા,
અભણ મણીરાંમ રામચંદર ગાય છે અવગુણ સગુણ તમારૂ,
એક મારા જેવા દુષટી પાપીને તારોતો જાણુ તારનારા. ૪

ઇશવરનુ નાંમ ગાશો

તમે પણ ગવાશો.

(રંગત શીકશતાની)

ઓ મારા પીયારા શારા નઠારા સગુણો તારા જે ગીયાની ગાસે,
જેગીયાનીગાસે તેખીગવાસે તીયાં સરગે જાસે ઈહાં નાંમ થાસે,
જે ધીયાંનથી ધીયાની ધીયાન ધરસેને પ્રેમ કરસે તો અઘ કપાસે,
કપાસે અઘ સનતાપ પાપ જાપથી થાપ નર આપ ખાસે,
તજે ન તુજ રજ ચરણ ને રજભર ભજે સરણ રહી સુજન કેવાસે,
સુજન કેહેવાસેને થાસે નીરભેય ન કાલ ખાસે ન આવે પાસે,
તન મન ધન તુજ ચરણપર અરપણ કરી ગુણી ગાસે તે ગણાસે,
જે ગીયાની ગાસે તેખી ગવાસે તીયાં સરગે જાસે ઈહાં નાંમ થાસે. ૧

જે જનની પાસે હોય દાસી દાસે તેનેથીન એકટેક પલાસે,
ન ટેકે પલાસે ન કલકલાસે ન પુરી થાસે તે જનની આસે,
સનસારી ભારી જે નરને નારી તેમા આ પીયારી માયા સમાસે,
માયા સમાસે તો મોહી જાસે ન અંન્તનો તે કરસે કીયાસે,
માયાના ભારાને ક્રમ કારા તજે ખીચારા તે પાર જાસે,
જે ગીયાની ગાસે તેખી ગવાસે તીયાં સરગે જાશે ઇહાં નામ થાસે. ૨

સત સાજ સજસે નેકી ન તજસે પછી જો ભજસે તોતે ભજાસે,
તોતે ભજાસે ન નર ભુલાસે જો નીકલે સુવાસે તો રેહેસે વાંસે,

જે તુને જાણે ને જો વખાણે અંન્તો પરમાણે તે સત કમાસે,
તે સત કમાસે અસતનો નાસે એક પલમા થાસે સગુણ પ્રકાસે,
અંન્તે મલે વીશરાંમ ધાંમ થાય કાંમ નાંમ ભગતોમા લખાસે,
જે ગીયાની ગાસે તેખી ગવાસે તીયાં સરગે જાશે ઇહાં નાંમ થાસે. ૩

જે શતમ કેહેસે ને લેસે દેસે તે નરન રેહેસે કોઇદી નીરાસે,
કોઇદી નીરાસે ન થાસે દાસે જે જન તનોમનથી તુને ચાહાસે,
જરીફ દારા સરણમા તારા પડીયા ખીચારા થઇને દાસે,
થઇને દાસે જે સરણ ચાસે તે પ્રાણીના પાપ સઉવે નાસે,
મનીરાંમ કહે રાંમચંદ્રનુ જે નાંમ ગાસે છઠડે છપાસે,
જે ગીયાની ગાસે તેખી ગવાસે તીયાં સરગે જાશે ઇહાં નાંમ થાસે. ૪

પરનારી વીશે નશીયત.

(રંગત શીકશતાની.)

જે યાર પરનારપર મોહાસે કેસેકે પરનારી મારી થાસે,
ક વખ્તે વીખ ખાસે જીવથી જાસે તોપણ તે નરની ન નારી થાસે,
જે મોહનીરૂપ જોઇ મોહી જાસે મન તેને રદ દુનીયાદારી થાસે,
છતી આંખે તેને ન દેખાસે એવી આંખમા અંધારી થાસે,
પ્રેમી થઇ પીયારમા ફસાસે પીયારીની એક પ્રોત પેયારી થાસે,
ધનમાલ જર ઘર સરવે લુટાસે તોપણ તેનેપર તે વારી થાસે,
ન નસીયત કોઇનીખી સત્ય ભાસે કલાસે નહી કે ખુવારી થાસે,
ક વખ્તે વીખ ખાસે જીવથી જાસે તોપણ તે નરની ન નારી થાસે. ૧

જે રાખસે પરનારની આસે તે યાર અંન્તે ભીખારી થાસે,
સવાર સાંજે રેહેસે નીરાસે જે વખ્તે પરનારી નીયારી થાસે,
પાપી તે પુરો ખરો કેહેવાસે જે નારપરનો પુજારી થાસે,
અંત સમામા નરકમા જાસે જે મન હરણનો સીકારી થાસે,
જે જનના મનમા પરમન સમાસે તે જન દુખી દીલથી ભારી થાસે,
ક વખ્તે વીખ ખાસે જીવથી જાસે તોપણ તે નરની ન નારી થાસે. ૨

પેહેલેથી પ્રીતી મીઠી જણાસે પણ પાછલથી મીઠી ખારી થાસે,
તે વખ્તે પસતાસે કરસે કીયાસે જે વખ્તે જાવાની તયારી થાસે,
રડસે સદા નાખીને નીસાસે ઘાતન ઉપર પ્રેમી કારી થાસે,
ન તે રૂઝાસે ન દાગ જાસે મલંમ દવા સઉ અકારી થાસે,
ન રહી ન રેહેસે તે કોઇની પાશે ન કોઈની થઈ તે સુંતારી થાસે.
ક વખ્તે વીખ ખાસે જીવથી જાસે તોપણ તે નરની ન નારી થાસે. ૩

કુશંગનો જે ન થાસે દાસે તેની કીરતી સરવે સારી થાસે,
સુસગંનુ સત્ય સત પ્રકાસે મન કામના તેની ધારી થાસે,
જરીફનુ પીયાલુ પીસે પાસે ચરચા તેની જગમા ભારી થાસે,
જે દાદાભાઈના ખેયાલ ગાસે તે નરની ઇહા નામદારી થાસે,
મનીરાંમ કહે પરનારી શાથે જે નરની ઇહા મીંત્રાચારી થાસે,
કવખ્તે વીખ ખાસે જીવથી જાસે તોપણ તે નરની ન નારી થાસે. ૪

આષકોની આજીજી

માશુકોનુ નીરદયપણુ.

(રંગત શીકશતાની.)

મીથ્યા મોહો જાલમા માશુકોની આષકોએ ફસાવી ગરદંન,
બકરા આશકકો કસાઇયો માશુકો કને ઉભા છે નમાવી ગરદંન,
કંઇ આશકકો થઇ ગયા શહીદો માશુકો હાતે કપાવી ગરદંન,
કપાવતી વખ્તે જરા પોતાની ન આષકોએ હલાવી ગરદંન,
કંઇકો મરયા પીયાર વસ થઇને કંઇકોએ ગંમમા ગલાવી ગરદંન,
કંઇકો પુજારી થઇને પુજે માશુકોના પગપર વધાવી ગરદંન,
અંત કાલના સમા સુધીબી ન આશકોએ હટાવી ગરદંન,
બકરા આશકકો કસાઇઓ માશુકો કને ઉભા છે નમાવી ગરદંન. ૧

નીરદય જાત માશુકોની કંઈ આશકોને મારયા દબાવી ગરદંન,
કંઇકોને મારયા રાબાવી કંઇકોની સુલી ઉપર ચડાવી ગરદંન,
કંઇકોને નાખ્યા ફાંદામા કંઇકોની ધડથી જુદી કરાવી ગરદંન,
કંઇકોની હાતેથી કાપી ગરદંન મરગીના જેવી તડફાવી ગરદંન,
રાજી થાએ આશકો માશુકો હાત લોહીમા રંગાવી ગરદંન,
બકરા આશકકો કશાઇઓ માશુકો કને ઉભા છે નમાવી ગરદંન. ૨

કંઇકોને વનવગડામા ભમાવ્યા કંઇકોની લાવી ફસાવી ગરદંન,
કંઇકોને લાવી અધવચે મારીયા કાપી તે પોતે મંગાવી ગરદંન,
કંઇકોની લાવી ચડાવી ગરદંન કંઇકોની પગપર નચાવી ગરદંન,
કંઇકોની ગરદંનને મારી ઠોકર કંઇકોની ફુંકી બચાવી ગરદંન,
કંઈ આષકોની ઘાણીમા નાખી તે માશુકોએ પીલાવી ગરદંન,
બકરા આશકકો કસાઇઓ માશુકો કને ઉભા છે નમાવી ગરદંન. ૩

કંઇકોએ દુખમા દુખાવી ગરદંન સુખસાર સારૂ સુકાવી ગરદંન,
કરોડો ઘા ખાધા આષકોએ ન તોએ પાછી ફેરાવી ગરદંન,
જરીફ બંદા છે પીરમારા જેણે એયાલમા નીભાવી ગરદંન,
આ દાદાભાઇએ બનાવી ગરદંન કંઈ દુષમનોની ઘુંદાવી ગરદંન,
મણીરાંમ કહે સંભાને અંદર જો ગાવી હોએતોગા આવી ગરદંન,
બકરા આશકકો કસાઇઓ માશુકો કને ઉભા છે નમાવી ગરદંન. ૪

—o—

નાયેકા હોલી.

(રંગત શીકશતાની.)

એ મસ્ત મહીનેમે ભઇ હૈરાની બગેરજાની ન નીંદ આતી,
ઉધરકો હોરી જરે ઇધરકો ઓહે બીથા કેયા મોહે સતાતી,
અલગ વો મુજસે હુવા મેહરબા જબીસે મેય એક પલ કલ ન પાતી,
અબીરકે એવજ એ અપને સરપે સદા ધુલ ધીરજકી ઉડાતી,
ઔર એ લગે કુમકુમા કાંમકા એ ગંમકી ગોલી સહી ન જાતી,

આંખોસે અપને એ અબ્ક ખુરંગ ગીરા ગીરાકે એ તન ભીગાતી,
અકલકી મારી બીદનાસે હારી સદા નાવ કાગજકી ચલાતી,
ઉધરકો હોલી જલે ઇધરકો બ્રીહે બીથા કેયા મોહે સતાતી. ૧

અચ્છા ન લગતા હમે આના પીના એ ગંમ જુદાઇસે ફટતી છાતી,
ઇલાજ ઇસકા કેયા કીજે બેહેના એ નીર નૈનાસે મૈય બાહાતી,
અવલસે મૈય જાનતી તો ભવરી ન ફીરતી પીઉમે ન દીલ લગાતી,
અખીરકો હોગા એ હાલ મેરા તો બીખ મૈય ખાતી ન દુખ ઉઠાતી,
અરે બીધાતા તુને કીયા કેયા એ હોલી મેરે જીકો જલાતી,
ઉધરકો હોલી જલે ઇધરકો બ્રીહે બીથા કેયા મોહે સતાતી. ૨

એઉંહી જવાની ચલીએ જાતી મગર બીધાતા ન તરસ ખાતી,
આયા ન પીયારા હુવા વો નોયારા જબીસે ભેજી ન એક પાતી,
અબ હોલી કીસે ખેલુરી સજની ન સેજ શાથી ન વો સંગાતી,
એચાહાને વાલા હો પાસ મેરે તો બીનતી કરકે ઉસે મનાતી,
અતરસે તરકર સેજા બીછાતી લે સંગ સોતી કપડે રંગાતી,
ઉધરકો હોલી જલે ઇધરકો બ્રીહે બીથા કેયા મોહે સતાતી. ૩

અપનીવો હંમ ઝોલીઓમે જાતી તો પાસ મોહે ન કોઉ બીઠાતી,
એશો એ અશરતમે અપને પીસંગ ખેલે વો હોલી ન કોઉ બુલાતી,
અસતુતી અબકર હરીકી પીયારી જો તેરે પીસે તુ મીલને ચાહાતી,
એઉં દાદાભાઈ કહે નાયેકાકો મીલે વો પલમે તેરા હીમાતી,
ઉમીદ બર આઈ કહે મનીરાંમ ફીર નાયેકા હીતકી હોલી ગાતી,
ઉધરકો હોલી જલે ઇધરકો બ્રીહે બીથા કેયા મોહે સતાતી. ૪

રંગત છોટી.

માલક પાસે માફીની માંગણી.

(રંગત છોટી.)

લઉં પ્રથમ નામ તારૂ આ સભા અંન્દર હું,
બસ રાખ લાજ કર કાજ અમે ધરણી ધરતું,
બતા ખામી કર માફ છેઉ એક ખર હું,
બદમતને હર કર નામ નેકમાં સરતું,
આજ રાખ ટેક પંચોમા મુરખ છઉ નર હું,
કરી દયા જરી ફરી મહેર મારાપર કરતું,

આફતો ટાલ સઉ છઊ તારો ચાકર હું,
બસ રાખ લાજ કર કાજ અમે ધરણી ધરતું. ૧

ફીદા છઉ બસ એક તારા નામપર હર હું,
સદાનો દાસ છઉ ખાસ ન યાર વીસરતું,
સભામાં સમરૂ પ્રથમ તને ચાતર હું,
લઈ તારૂ નામ કરૂ કામ ન કર અંતર તું,
દમમાં દમ છે ના ભુલું તુને પલભર હું,
બસ રાખ લાજ કર કાજ અમે ધરણી ધર તું. ૨

બનીને રંક પડયો તારા પગપર હું,
ખરા દીલથી ભજુ છઊં દે દરસન દીલભર તું.
સમજણ મારામાં નથી છંઉ વનચર હું,
ચતુરાઇ ભલાઈ મારા ઉરમાં ભરતું,
ફરાવ ન કુડું કામ ધુજુ થરથર હું,
બસ રાખ લાજ કર કાજ અમે ધરણી ધરતું. ૩

ગાવાનો નામ એક તારૂં હર શંકર હું,
માલા ફેરેદારાં કર નેક નજર તું,
આસા રાખું દરસનની દામોદર હું,
સાય થઇને દરશન દે મને મુરલી ધર તું,
કર મનીરાંમનુ નામ માંગું એક વર હું,
બસ રાખ લાજ કર કાજ અમે ધરણી ધરતું. ૪

———o———

જુગાર વીસે નસીયત.

(રંગત છોટી.)

રમસે જુગારતો નીરધન થાસે તવલમે,
મુદલ ધુસી જાશે નફો દેખાસે કલસે,
આ જગમાં જે કાંઇ ભાઇ કમામે રલસે,
તેપણ દુતોના ફંદમાં સમામે ભલમે,
ધર દુવાર માલ સઉ હારી જામે ગલમે,
ફાંદાનું ધન તે હોય જે પાસે ટલસે,
જે હારસે ધન તે પાછુ ન વાંસે વલસે,
મુદલ ધુસી જાસે નફો દેખાસે કલસે. ૧

હારી હારી ધન ઠોકર ખાસે રઝલસે,
હારેલા જુગારી આવસે પાસે મલસે,
પઈસાનાં તીરે તનતારૂ વીંધાસે ગલમે,
ફરી ધાવ તે કારી નહી રૂઝાસે સલસે,.
એકદી જીતસેતો મન હરખાસે પગલસે,
મુદલ ધુસી જાસે નફો દેખાસે કલસે. ૨

હારસે તો કરસે ચોરી ફસાસે બલસે,

કેદમાં તુ જાસે થઇ નોરાસે દલસે,
ક્રુટસે તેવોતુ મનમાં મુઝાસે કગલસે,
ભીખ માંગીને તુ પરઅન ખાસે વટલસે,
મરસેતો પરપઇસે ઉચકાસે પલસે,
મુદલ ધુસી જાસે નકો દેખાસે કલસે. 3

પદ ફેલ મેલ કરીને કયાસે સાંભલસે,
કહે જરીફ સુખ થાસે હરમાસે ફલસે,
ગુરૂ દારાનાં સબ્દો પરકાસે ઢલસે,
સમજીને અગન્યાની સરમાસે ઉછલસે,
મગીરાંમ ગ્યાનીઓનાં ગુણ ગાસે છલસે,
મુદલ ધુસી જાસે નકો દેખાસે કલસે. ૪

બોધ.

(રંગત છોટી.)

ચાવસે ચણા જો કરસે ન ફેકા ફેકી,
ભાવસે ભજનતો નામવાસ રહે મહેકી,
વીતી વાએદા જાએ ન એસ નીસંત,
પીતી વખતે રસ પ્રેમ તું એસ એકંત,
જીતી પાંચો ઇંદ્રીનાં તોડતું દંત,
મીવીથી માંડ એ હરફ મલે ભગવંત,
લાવસે લખાવટ સારી વાત વીવેકી,
ભાવસે ભજનતો નામવાસ રહે મહેકી. ૧

ભાસા ન સીખી તે હીન્દી મરાઠી મોડી,
આસા કીધા પન કામ ન માયા છોડી,
લાસા પાણાપર માથુ ગ્હયો કેમ ફોડી.
વાસાનુ હલેસુ હલાવ તો તરસે હોડી.
ફાવસે ન જમ તારેથી એકા એકી,
ભાવસે ભજન તો નામ વાસ રહે મહેકી. ૨

કરસે દ્રઢ ભગતી વાયદા જસે નહી વઇ,
મરસે તોયે રેસે તારે કાલ વસ થઇ,
ધરસે કયારે તુ ધ્યાન ઉમર સઉ ગઇ,
ભરસે હજી પેટી પાપની જે રહી સઇ,
તાવસે તુને તન નાખસે તારૂં સેકી,
ભાવસે ભજનતો નામ વાસ રહે મહેકી. ૩

હસતાં હસતાં કેમ મતીમંન્દ થઇ કોતી,
રસ વેરાયે છે નજાતી મુક ગઉ દોતી,
ફસ કલાસ તુને જોઇ જોઇને માયા મોહતી,
ખસખસનાં દાણા સમજયો સફાપર મોતી,

આવસે કાલ મનીરાંમ નામ કર નેકી,
ભાવમે ભજનતો નામ વાસ રહે મહેકો. ૪

બોધ.

(રંગત છોટી.)

જે નર કોઇદી નહી રાંમનામ ગાએ છે,
તે અંત સમે પાછલથી પસતાએ છે,
છતી આંખે જેને નહી દેખાએ છે,
તેનેથી સું કંઈ લખેલું વનચાએ છે,
જે હઇયાંના અંધા અકરમી કેવાએ છે.
તેનેથી રામસુધ સબ્દ ત સંભલાએ છે,
જે નરથી હરખનો હીરો ન પરખાએ છે,
તે અંત સમે પાછલથી પસતાએ છે. ૧

જેથડને ભુલી ડાલને વીટલાએ છે,
તે યહાં ત્યાં અધવચમાં અથડાએ છે,
જે મોહ માયામાં મનુસ લલચાએ છે,
તે અંત કાલને સમે દુખી થાએ છે,
જેનેથી મોહ માયા નહી વીસરાએ છે,
તે અંત સમે પાછલથી પસતાએ છે, ૨

જેનુ ધન ધણીના નામે ખરચાએ છે,
તે લીએ દીએ સહુને ખરચે ખાએ છે,
કરે ધર્મ દાન ધરે ધ્યાન ન ધભરાએ છે,
યહાં પામે સુખ વાંહા વંઇકુટમાં જાએ છે,
જેનેથી મોહમાયા નહી વીસરાએ છે,
તે અંત સમે પાછલથી પસતાએ છે. ૩

કહે દાદાભાઈ ગુણ રાંમના વખાણાએ છે,
ગ્યાની સમજે મુરખથી ન સમજાએ છે,
માહાસાગર હોય તે કદી ન છલકાએ છે,
નદી નાલાઓ નીત છલકી જાએ છે,
મનીરાંમ કહે જેને રાંમ ન મન ભાએ છે,
તે અંત સમે પાછલથી પસતાએ છે. ૪

બોધ.

(રંગત છોટી.) .

અધ્રર.

હરઘડી હરી હરની લેકીરતી ગાઇ,
ઘટ ઘટથી રટ ઝટ હરને રહે સરસાઇ,

નર નેકી કર ધર ધ્યાન નજા અંજાઈ,
દાનાની સંગત કરીને કર દાનાઈ,
સંત સંગતથી તરીયા છે સજન કસાઈ,
કથનીની કોરતી જમે ન નર સંતાઇ,
કથ ગ્યાનની કથની તજ જગની અકડાઇ,
ઘટઘટથી રટ ઝટ હરને રહે સરસાઈ. ૧

કાયાને કસ હરકાજ નજા કચડાઇ,
અંજાન નથા નર નકર જગ આડાઈ,
જસની કીરતી હરજનને જાએ જણાઇ,
કર કરથી દાન કથ ગ્યાન નજા લલચાઇ,
જનની નીંદયા નહી કર નરતજ નકટાઈ,
ઘટઘટથી રટ ઝટ હરને રહે સરસાઈ, ૨

આસા રાએથી તનની થસે નરસાઇ,
કાયાની છાંયા જગે જગે અથડાઈ,
ધન સંગ્ર નકર ધર ધીરજ નજા ધરાઇ,
અંજાન જાન આ કાયા જસે ઘસાઇ,
કર દયાની દ્રસ્ટી ગ્યાની કર ચતરાઈ,
ઘટઘટથી રટઝટ હરને રહે સરસાઇ. ૩

કરે અરજદારા હર ઘડી નજા છલકાઇ,
ગયા સીકંદર દારાની ન રહી દારાઇ,
ટલેન રેખની લેખ જે એક લખાઇ,
થા શાંત તારસે હરી નકર અધીરાઇ,
ગાએ અધર સીકંદર છંદ નજા ચકરાઈ
ઘટઘટથી રટઝટ હરને રહે સરસાઇ. ૪

———o———

આશકની આજીજી.

(રંગત છોટી.)

તારો ચેરો જોયો જાણે ચંદ્રનો કટકો,
જેણે જોયો તેના લાગો ચીતમા ચટકો,
તારા કાલા વાલનો કોડા જેવો ફટકો,
જખમી થઈ મરયા જેણે ખાધો આંખનો ઝટકો,
આ બેઉ ગાલમા ગુલાબનો છે ધટકો,
મન થાયે મગંન જોઇ લાલ હોટનો મટકો,
પેરી જરકશ ચોલી ઓડીયો પીલો પટકો,
જેણે જોયો તેના લાગો ચીતમા ચટકો. ૧

નીકલી નહી સકે એવો મોહો જાલનો છટકો,
જીવતે જીવત નહી જાયે આ જીવથી ખટકો,
માટે તમે મોહોબત કરો ન ભંમતા ભટકો,

પાવો દયાનો દારૂ કપટનો પીયાલો પટકો,
હું થયો દીવાનો જોઈને તારો લટકો,
જેણે જોયો તેના લાગો ચીતમા ચટકો. ૨

આવો પાસે પ્રેમથી પ્રાણ પીયારી નહી અટકો,
મને લટકાવી અધવચે તમે નહી લટકો,
નહી કપટની વાતો કરો ન અમથા હટકો,
કરો પ્રેમી વાત મુખ ચુમો ભરો નહીં બટકો,
મન મોહીયુ જીયારથી જોયો મે લટકો મટકો,
જેણે જોયો તેના લાગો ચીતમા ચટકો. ૩

મલો દાદાભાઇને મનથી ન આપ્યા સટકો,
મન કરો સાફ કુડ કપટનો પડદો ઝટકો,
થાયે તનમન પરસણ ગલોજો ગંમનો ગટકો,
ખુશ ગાવો ખેયાલ જો હોય ગલામા ખટકો,
મણીરાંમને જોઈ દુશમનને લાગો ભટકો,
જેણે જોયો તેના લાગો ચીતમા ચટકો. ૪

બોધ.

(રંગત છોટી.)

કસ કાયા કર્મ કુડતજ નેકી નર કરતું,
ખટ ખટ ખોટી તજ ખસખસ જેવો ન ખરતું,
ગા ગીયાની ગુણ ગોવીંદના તર સાગરતું,
ઘટ ઘટમા પ્રઘટ ઘન ઘાંમ નકર ઘર ઘરતું,
નટ નાગરનુ રટ નામ વીસર નહી નરતું,
ચંચલ ચાતુર વનચરનો ન ચારો ચરતું,
છલ છાની છેલ તજ છછલ ન છક મછરતું,
ખટ ખટ ખોટી તજ ખસખસ જેવો ન ખરતું. ૧

જનજાલ જગની તજ સકલ નજો પર જરતું,
ઝમકાર નકર ઝાંઝરનો ન ઝાઝો ઝરતું,
ટીપટાપ ટાલ રટ રાંમ નકર ટરટરતું,
ઠકરાઇ ઠાઠમા ન ઠસ મઠમા એક ઠરતું,
ડંગે ડંખે ડોલા દાતાના ડંડથી ડરતું,
ખટ ખટ ખોટી તજ ખસખસ જેવો ન ખરતું. ૨

તજ જગત વરત સત જૈયથી સાગર તરતું,
થોડુ મથીને મથન કર કથન ન ધ્રુજ થરથરતું,
દે દાન સદા ભજ દીલથી દામોદરતું,
ધન અન તજ ધરણી ધરનુ ધીયાન શુધ ધરતું,
પ્રતીપાલને જપ રાખીને પ્રેમ પ્રભુપરતું,
ખટખટ ખોટી તજ ખસખસ જેવો ન ખરતું. ૩

ફ્રાક ફાંફા માયાના ફાંટી ફુલી નહી ફરતુ,
બસ બોલ બરોબર બદતજ રાખ સબરતુ,
ભજ ભાવથી ભગવત ભગત ન ભુલ પલ ભરતુ,
મીથ્યા માયામા મોહી ન અમથો મરતુ,
લે ધ્રંમ ધજા લાલ લીલી બાંધ ઝાલરતુ.
ખટ ખટ ખોટી તજ ખસખસ જેવો ન ખરતુ. ૪

વીસવાસ વીસ્વનો રાખ માંગ વલી વરતુ,
સરતાજ સરસ સજ સાજ નાંમ કર સરતુ,
શ્રી લખમી ઇષ શાકષીયાત જો પરમેશવરતુ,
હર હરપલ રટનર હરી હરી હર હરતુ.
મનોરામનુ રાંમ કર કાંમ નામ અમરતુ,
ખટ ખટ ખોટી તજ ખસખસ જેવો ન ખરતુ, ૫

રંગતમેરીજાનઝડફી.

સ્ત્રી ચરીત્ર.

સોમદત સેઠનો ખેયાલ.

(રંગત મેરીજાનની ઝડફી.)

નારી ઘડીમા વંઠી જાય૦ સતવંતી ઘડીમા થાય (મારી જાન)
કાન દઇ સમજો કરો સહુ કીયાસ*
એક યારને સારૂ નારી૦ નાખ્યો સગા ધણીને મારી૦
થઈ સતી બચાવો પાસ*
કોઇએક શેરમોઝારે૦ રેહેતોતો એક સાવકારે૦ (મારી જાન)
હતો તેને પાશે પઇશા અપાર*
ઘણા બંગલા વાડી ઘર૦ હતો નાનો એક કુંવર૦
તેથી રાખે બાપ બહુ પીયાર*
કોઈ બીજા શેહેરમાં ભાઇ૦ કુંવરની કરીતી સંગાઈ૦ (મારી જાન)
જોઈ પોતા શરખુ ઘરબાર*
બચપણથી પંણાવી૦ દીધા છેડા બંધાવી૦
હતા નાના ઘણા નર નાર*

બેનમાઈ

શેઠનુ નાંમ સાધનવંત૦ માતાનુ નાંમ પરભાવંત૦
પુત્રનુ નાંમ શોમદત૦ કહુ સતથી મુંદાંમજી*
સસરાનુ નાંમ સાનવલ૦ નંદી સાસુ નાંમ અસલ૦
કહું સઉના હું નાંમ અટલ૦ ગંગા હતુ વહુનુ નામજી*

ચાલ છોટી

તમો સમજો ભાઇયો કાન દઈને ગીયાની,
પેલેથી કહુંછઉ સોમદતની કાહાની,
પછી તેના પીતાયે દીધી સીખ ભણવાની,
જાયે ભણવા નીશાલે આંગન્યા પીતાની માની.

દોહા

ચઉદ વીદયા ચોશટ કલા ભણી થયો હુશીયાર,
પછી પીતાયે ગુરૂજીને આપ્યો માલ અપાર,

શેર

પછી આઠ વરસની ઉમરનો થયો શોમદત કહું વાતજી,
મુકી નાનો સોમદતને મુવો તેનો તાતજી,
જોઈ જોઈ પુત્રને રૂવે ઘણી તેની માતજી,
એ હરી તેં શું કરી હમણા પતીની ઘાતજી.

વેહેવાર ચાલે મુનીંમ મેતાનો૦ મારો પુત્ર ઘણોછે નાનો૦ (મારી જાન)
માટે થાશે પઈશાનો નાશ*
એક યારને સારૂ નારી૦ નાખ્યો સગા ધણીને મારી૦
થઇ સતી બધાવો પાસ* ૧

ગયા બાર માશ પછી વીતી૦ ગઇ બદલી સઉની નીતી૦ (મારી જાન)
દબાવા લાગા સઉ ધન માલ*
હતા મુનીંમ મેતા ચાકર૦ તેતો થઈને બેઠા ઠાકર૦
કરવા શેઠને બહુ કંગાળ*
જીઆરે સમજી સસરે કાહાની૦ કરી મદત ઘણી પઈસાની૦)મારી જાન)
તેનોભી થયો નાશ તતકાલ*
સઉનો ચડી ગયો પગાર૦ નીકલ્યા સઉ કરી તકરાર૦
કરીયા માત પુત્રના હાલ*

બેનમાઈ

થયો મોટો ઘણેરો જુવાન૦ તેયારે પાછલનુ આવ્યું ગીયાન,
ગઇ કાંહા પેહેડાયો દુકાન૦ નથી કંઈ માલ ધનજી*
કહે માતા સમજ કુંવર૦ નથી કંઈ ઘરમા માલ જર૦
કોઇની ચાકરી તું કર૦ નથી ખાવાને અનજી*

ચાલ છોટી

અન વસતર સારૂ ગામમાં ફરવા લાગો૦
કોઈ એક શેઠની ચાકરી કરવા લાગો,

પોતાની માતનુ પેટ તે ભરવા લાગો,
જેમ તેમ કરીને સંકટ હરવા લાગો.

દોહા

કહે માત સુણ દીકરા તારી વહુને તેડી લાવ,
જા ઉજણુ તુ શેહેરમા રાખી સગુણ સત ભાવ.

શેર

વચન માની માતનુ ગયો ઉજંણુમો જારજી,
પોતો સસરાને ઘેરે વાગીયા તા રાતના બારજી,
ઓટલાપર સુઇ રહુ એવો કરાયો વીચારજી.
જઇશ સવારે ઘરમા હું જીયારે ઉઘડશે દુવારજી.

સજીને સોલ શણગારે૦ બાહાર નીકલી તેની નારે૦ (મારીજાન)
આવી જાં કીધો પતીએ વાસ*
એક યારને શારૂ નારી૦ નાખ્યો સગા ધણીને મારી,
થઇ સતી૦ બધાવો પાસ* ૨

હવે વાત કહુ અબલાની૦ હતી કોઈ યારપર દીવાની૦ (મારીજાન)
રાખ્યો તો કોઇ ફકીર યારે*
જીયારે થતી અરધી રાત૦ લેતી ચાકરને સાથ,
જાતીતી ગાંમ બાહારે*
તે દીવસે ન મલ્યો ચાકર૦ માટે એકલી નીકલી સુંદર૦ (મારીજાન)
સુતો ઓટલાપર ભરથારે*
ઓલખ્યા વગર જગાડીયો૦ જાણી મુશાફર ઉઠાડીયો૦
ઓલખી પતીએ૦ ઝટ નારે*

બેનમાઈ

બોલ્યા ઉઠ મારી જોડે ચાલ૦ લે સલગાવી આ મસાલ૦
હાથમા તારા જલદી ઝાલ૦ ચાલ મારી તુ જોડેજી*
આપીસ મેહેનતના રૂપીયા બે૦ પતી કહે હમણા મને દે૦
નારી કહે ચાલી વાંહાલે૦ ફરૂં નહી કહુ છુ મોડેજી*

ચાલ છોટી

લઈ મશાલ હાથમા ચાલ્યો પુઠે ભરથારે,
તલવાર ઢાલ લઇ આગલ ચાલી નારે,
મલ્યા સાત ચોર રમતામા કરે વીચારે,
આ આપણે સારૂ આવ્યું કોઇ સીકારે.

દોહા

જોઈ ચોરને ઝાડને ઓઠે શંનતાયો ભરથાર,
હવે રાંડનુ આવ્યું મોત એવો નીશચે કરાયો વીચાર.

શેર

સાતો ચોર આડા થયા અધવચમા રોકી નારજી,
ઉતાર દાગીના લુગડા જલદી નકર કોઇ વારજી,

ઊભા રહો પુઠ ફેરવી અબલાનો હું અવતારજી,
પુઠ ફેરવતા કીધા સાતો જણુને ઠારજી,

પછી પતીયે ચાકુ કાહાડી૦ કાપી નાક લીધા શંનતાડી૦ (મારીજાન)
પછી ચાલ્યો આગલ તે ખાસ*
એક યારને સારૂ નારી૦ નાખ્યો સગા ધણીને મારી૦ .
થઈ સતી બધાવો પાસ* ૩

વલી ચાલ્યા આગલ જીયારે૦ દીઠો વાઘ વચો વચ્ચ તીયારે૦ (મારીજાન)
જોઇ વાઘનુ રૂપ વીકરાલ*
પતીએ વાત વીચારી૦ હવે મરસે મારી નારી૦
આગલ બેઠો નારનો કાલ*
વાઘનેબી નાંખ્યો મારી૦ તીયાંથી આગલ ચાલી નારી૦ (મારીજાન)
તેનાબી કાપી કાંન તતકાલ*
હતા નાક ચોરના પેલા૦ કાન મેલ્યા તેને ભેલા૦
જોઈ અજબ થયો તેની ચાલ*

બેનમાઈ

જોઇ હીમત તે નારની૦ ગઈ સુધ તે ભરથારની૦
જોઉં ઝુપડા હું યારની૦ એવો કીધો વીચારજી*
જોઇ નદી થોડા એક દુર૦ આવ્યુંતુ પાંણીનુ બહુ પુર૦
જાઉં તુ નારીને જરૂર૦ ગઈ તરી પેલે પારજી*

ચાલ છોટી

જોઇ સુકી જગા ગયો નારને પાછલ ચાલી,
જોઇ ઝુપડી ફકીરની ઉભી નાર મતવાલી,
કહે પતી રૂપીયા બેજાવો મને આલી,
કહે નાર ન તારી મેહેનત જાશે ખાલી.

દોહા

જાઉં આવુંછુ હમણા હું રાખ જરા વીશવાસ,
નહીતો લે કંગણ મારૂં રાખતુ તારી પાસ,

શેર

કંગણ દઇ નારી ગઈ માહીં જાં શાંઇની ખાટલી,
ખાટલી પાશે હતી પાંણી પીવાની માટલી,
માટલી બાજુ હતી એક બેસવાની પાટલી,
બસ શોમદતે બાહારથી જોઈ નજરે ચીજો આટલી.

કહે ફકીર મેરી પીયારી૦ તુ હએ જાન જીગરકી કીયારી૦ (મેરીજાન)
તેરે બીન મેરા જી રહે ઉદાસ,
એક યારને સારૂ નારી૦ નાખ્યો સગા ધણીને મારી૦
થઈ સતી બધાવો પાસ. ૪

કહે ફકીર મેરીજાની૦ એક બાતતુ સુનલે સીયાની૦ (મેરીજાન)
પાની નદી ઉપરશે લાન*

તેરે બીના નહી હએ સુખ૦ મુજકો લગી જીયાદે ભુખ૦
ઉસ લાએ તુ ખાના પકાવ*
શંગ દોનુ ખાયેગે ખાના૦ મુજે ખીલાકે ઘરકો જાના૦ (મારીજાન)
જાવો જલદી મત દેર લગાવ*
કહે નારી હું છું દાસી૦ હમણા રશોઈ બનાઉ ખાસી૦
કરૂં પુરો તમારો ભાવ*

બેનમાઈ

ઉઠી એટલુ તે કહીને૦ ઘડો પાંણીનો લઇને૦
નદી કીનારે જઇને૦ લાગી ભરવાને પાંણીજી*
સોમદત રહી ગયો પાછળ૦ આવ્યો માંઇ ખાટલી આગલ૦
કીધો ફકીરને ઝટ કતલ૦ દયા ન દીલમા આણીજી*

ચાલ છોટી

ચડી ગયો તાડની ઉપર ફકીરને મારી,
એટલામા પાંણી લઇને આવી નારી,
કરી રસોઈ યારને સારૂ સારી સારી,
પછી ઉથાડવા લાગી ફકીરને પેયારી.

દોહા

ઉઠાડતાને વાર ભગયા લોહીમા તેના હાથ,
અપ પતી કેમ થઈ ગતી કોણે કરી તારી ઘાત.

શેર

માથાના બાલો પીખે કુટે છાતી રોય નારજી,
મન મોતી મને મેલીને ગયા કાં હગાના હારજી,
બચપણાની પ્રીત ટુટી આજે વનમોઝારજી,
હજી સુધી નથી ભોગવ્યો મારો ખરો ભરથારજી,

મારી વીશ વરસની ઉમર૦ હજી નથી જોયુ પીઉનુ ઘર૦ (મારીજાન)
યાર તે તોડી મારી આસ,
એક યારને મારૂ નારી૦ નાંખ્યો સગા ધણીને મારી૦
થઇ સતી બધાવો પાસ. ૫

તે મનમા ક્રોધ બહુ આંણી૦ લીધુ નારે હાથમા પાણી૦ (મારીજાન)
લઉછું આજથી એક પન*
તારા મારનારને મારૂં૦ લઉ પુરૂવેર તારૂં૦
તાઉ કરીસ હું તરપત મન*
પછી નારીએ ખોદી માટી૦ ખોદી ખાડો ન મેલ્યો દાટી૦ (મારીજાન)
ફકીરને કીધો તેમા દફન*
વીતીગઇ પોણી રાત૦ થાવા આવી છે પરભાત૦
નારી ચાલી કરતી રૂદન*

બેનમાઈ

શોમદત ઉતરીયો તાડથી૦ ફકીરને કાહાડીયો ખાડથી૦
ગયો બાંધીને ઝાડથી૦ ચાલ્યો પોતાને દેશજી*

થઈ તે દનની અરધી રાત૦ લઈ ખંજરને ઢાલ હાત૦
નાર આવી તીયાં એકાંત૦ છુટા મુકીને કેશજી*

છોટી

જોયો ઝાડને શાથે યારને તે બાંધેલો,
છોડાયો નારે હાતથી યારને વેહેલો વેલો,
દાટીયો જેમા જે ખાડો ઓદીયોતો પેલો,
ચાલી નારી પાછલ શોગ કરીને છેલો.

દોહા

એ વાત ઇંહાથી પછી કરીઝ કહુ શોમદતની વાત,
આવ્યો શોમદત ઘર વીશે પુછે તેની માત.

શેર

કંગણ માતને આપીને કહી વાત સરૂ તે ગાંમની,
અહો માતજી એ નારી નહી રહી હવે મારા કાંમની,
માં કહે શુણ દીકરા હોએ ભુલે કંઈ એક ભાંમની,
માટે જો કરીએ રીશતો જાયે આબરૂ કુલ ગુણી નામની,

માટે તુ પાછો જઇને૦ ભેગો આવ વહુને લઇને૦ (મારીજાન)
જાણે કોઇ રાખી ઘરમા દાસ.
એક યારને સારૂ નારી૦ નાખ્યો સગા ધણીને મારી૦
થઇ સતી બધાવો પાસ. ૬

કહે પુત્ર માતજી માનો૦ હું હમણા નહી જાવાનો૦ (મારીજાન)
આવશે તે પોતાની મેરે*
નહીતો બેચાર વરસ જાએ૦ પછી જઈસ મારી માયે૦
તેડવા તેના ઘેરે*
મા કનેથી કંગંણ લઇને૦ તોડાવ્યું દુકાને જઇને૦ (મારીજાન)
વજનમા થયું પાવશેરે*
નીકલી તેમાથી એક ચીઠી૦ શોમદતે નજરે દીઠી૦
વાંચી જોઇ એ ફેરે*

બેનમાઈ

કાગલ પોતાના પીતાનો૦ હતો મતલબ તેમા છાનો૦
લખ્યોતો ગુપત ખજાનો૦ દાટેલો પેટી હેઠજી*
શોમદત મા કને આવી૦ ચીઠી પીતાની બતાવી૦
પેટી હેઠ જોયું ઓદાવી૦ લખી ગયાતા શેઠજી*

ચાલ છોટી

થોડોએક ખજાનો લીધો તેમાથી કાહાડી,
બાંધ્યા મોહોલને બંગલા વાડી લીધી કંઇ ગાડી,
જગે જગે દુકાનો માંડી પેહેડીયું કાહાડી,
લઈ રજા માતની સાતો નાત જમાડી.

દોહા

સસરાને ઘેર ખબર થઈ મોકલી કુંવરીને દુવાર,
વગર તેડે શોમદત્તની આવી ઘરમા નાર.

શેર

કહે માં સુણ દીકરા બોલતો ન કાંઈ લગારજી,
વચન માની માતનુ કરીયો શોમદતે પીયારજી,
હલીમલીને લાગા રેહેવા ચાલ્યો ઘરશનસારજી,
કંઇ વરસ વીત્યા થયા ગંગાને પુત્રો ચારજી,

શુરો સામલ શંકર સામે૦ એવા ચારોના નાંમે૦ (મારીજાન)
ચાલ્યો લાંબો૦ વખત ઘરવાસ,
એક યારને સારૂ નારી૦ નાખ્યો સગા ઘણીને મારી૦
થઈ સતી બધાવો પાસ. ૭

હવે વાત કહુ આખરની૦ કેવી ગતીં થઈ તેના વરની૦ (મારીજાન)
શોમદત ગયોતો એકદી બાહાર*
મોડી રાતે ઘરમા આવ્યો૦ તેને નારીએ નવરાવ્યો૦
નાહી ધોઇને કહે ભરથાર*
ખોલીમા ધોતીયું મારૂં૦ તે લઇ આવનેતું વારૂં૦ (મારીજાન)
ગઇ લેવા ઓલી મોજાર*
તાં એક બીલાડો બેઠો૦ અંધારામા માચી હેઠો૦
જોઇ પાડી બુંમ અપાર*

બેનમાઈ

ઢબ લઇને નીચે પડી૦ મને ખાવી એમ બડબડી૦
ગઈ આંખુ બેઉ ચડી૦ ઉડી ગઈ સુધ ન લાગી વાર*
સમજીને બોલ આ અતી૦ વીસમે થયો તેનો પતી૦
આવીને જોઇ આ ગતી૦ હસી પડીયો જોઇ પોતાના નાર*

ચાલ છોટી

અરે નાર કોણે તને ખાધી ને કોણે મારી,
સુ કાંમ ચરીંત્ર કરો નકામા ભારી,
મારી સાતો ચોરને વાઘ તરી ગઇ નારી,
કાંહા ગયુ સુરાતન ને મડદાઇ તારી.

દોહા

સાતો ચોરને વાઘ મારી જલ તરી ગઇ અરધી રાત,
આજ બીલાડેથી બીના એ અચરતની વાત.

શેર

નથી જોયા મે ચોર વાઘ નથી ગઈ વન મોજારજી,
તમો જે જે કહો છો તે ખોટુ સઉ નીરધારજી,
કોઈદી નીકલી ન રાતે મારા ઘરથી બાહારજી'
જો ખોટુ હું કહું તો મરે મારા પુત્રો ચારજી.

મને પ્રભુના પેયારા સંમ છે૦ ખોટુ કહું તો તમારા સંમ છે૦ (મારીજાન)
કાહાડીયા મે દુખમા બાત્રીસ માસ,
એક યારને શારૂ નારી૦ નાખ્યો સગા ધણીને મારી૦
થઈ સતી બધાવો પાસ. ૮

કહે પતી સમજતુ નારી૦ હવે કહું હકીકત તારી૦ (મારીજાન)
આપ મને બે રૂપીયા મારા*
મસાલ લઇને તારી શાથ૦ ચાલ્યો તો હું અરધી રાત૦
જોવા ફેલ ફીતુર તારા*
વચમા ચોર વાઘને મારી૦ જલ તરી ગઈ તુ નારી૦ (મારીજાન)
ફકીરના કરવા કામ સારા*
અરધી રાતે પાંણી લાવી૦ તેતો રશોઈ બનાવી૦
એવા કરંમ કીધા કારા*

બેનભાઈ

નહી માને કદી જોતુ૦ એધાંણી સરવે લાવ્યો છું૦
નાક કાંન કાપી લાવ્યો હું૦ જઇ જો મેડાની ઉપર*
ગઇ મેડાં ઉપર ફરી૦ નીશાની જોઈ સઉ ખરી૦
અતી મનમા તે રીશ કરી૦ આવી પોતે હતો જાં વર*

ચાલ છોટી

અરે પતી તેજ મારા યારને નાખ્યો મારી,
દઉં મુગતી યારને એવી ગતી કરૂં તારી,
પનચાવન વરસનો દોશી શોમદત ભારી,
તેની થરથર કાંપવાને લાગી દેહી સારી.

દોહા

વહુ દીકરાને માત સઉ રેહેતા પેહેલે માર,
તીજે માલે સુતા હતા એકલા બેઉ નર નાર.

શેર

શુરાતન ચડીયુ નારને કીધા બંદ ઘરના દુવારજી,
પછી પતીને મારવા લીધી નારીએ તલવારજી,
મરતી વખત એક પાડી બુંમ ને રોયો ઝારો ઝારજી,
તોબી દયા નહી લાવી તે અંતે કીધો તેને ઠારજી,
પછી બારી બારણુ ઉઘાડી૦ એકાએક બુંમ તેને પાડી૦ (મારીજાન)
હાય મારૂં થઈ ગયું શતીયાનાસ,
એક યારને સારૂ નારી૦ નાંખ્યો સગા ધણીને મારી૦
થઈ સતી બધાવો પાસ. ૯
કોઇ આવોરે આવોરે૦ પેલો નાઠો તેને લાવોરે૦ (મારીજાન)
લાગી રડવા તે કરી કકલાટ*
હતા માત દીકરા ચાકર૦ તેતો ચડી આવ્યા ઉપર૦
થયો એકાએક ગભરાટ*

સઉ મોહોલો જાગી ઉઠીયો૦ જાણે કોઇ ત્રીકંમ રૂઠીયો૦ (મારીજાન)
થયો આહાકાર ષેર ગોગાંટ*
પડી ખબર સઉને જીયારે૦ જોવા આવ્યા સઉ કોઈ તીયારે૦
એવો કીધો નારીએ થાટ*

એનમાઈ

હવે જીવી સું કરઉં છે૦ નારી કહે મારે મરઉં છે૦
પતીની જોડે બરઉં છે૦ જીયારે થાસે સવારજી*
જાંહા મારો ગયો પતી૦ તાં મારી કરીસ ગતી૦
સવારે થઈસ હું સતી૦ એવો મારો વીચારજી*

ચાલ છોટી

થઇ સવાર શેહેરમા ચરચા થઇ ગઇ ભારી,
લઈ માથુ પતીનુ નીકલી સતી હતીયારી,
કોઇએ જાંણી નહી નારીની હુસીયારી,
તે સગા પતીને મારી સતી થઈ નારી.

દોહા

જરીફ દાદાભાઇ કહે સમજો સઉ નર નાર,
સગા પતીને મારીને વરતાવ્યો જૈય જૈય કાર.

શેર

માટે અય ભાઇયો જુવો નારીની બદ ચાલજી,
નહી ફ્રી કેહેઉં તેને કેહેવામા નહી કંઈ માલજી,
જો કદી કેહેશાતો થાશે આવા ખુરા હાલજી,
મનીરાંમ કહે નસયત ભરેલો મારો છે આ ખેયાલજી,

તમે માનો યા નહી માનો૦ આ મતલબ નથી કંઈ છાંનો૦(મારીજાન)
ન કરતા નારનો કોઇ વીસવાસ,
એક યારને સારૂ નારી૦ નાખીયો સગા ધણીને મારી૦
થઈ સતી બધાવો પાસ. ૧૦

રંગત મારીજાન સાધી.

એક નીરદય પુતરે સગી માતાને મારી ઇશત્રીનુ વચન પાલ્યું.

(રંગત મેરીજાનની સાધી.)

આ દુનીયામાં એક વાહાલી પતીને નારી,
મારીજાન=સમજે નારીને દેવ સમાન,

એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાંન,
કાઠીયાવાડ પ્રાંતમા રેહેતો હતો. એક કણબી,
મારીજાન=હતો તે ગરીબ ઘણો લાચાર,
ખેતવાડી મેહેનત મજુરી કરતા બે નર નાર,
તે ખેતરમા એક ઝુપડી બાંધી રેહેતા,
મારીજાન=ભોગવતાતા દુખ અપાર,
બપોરે ખાયે મલે ન શાંજે શાંજે તો નહી સવાર.

ઠેકતા

એવી રીતે દુખના દાહાડા બેઉ કાહાડે,
નહી સુખથી સુવે નહી સુખથી ઉઠે કોઇ દાડે,

મારીજાન=થયુ પછી તેને એક શંનતાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાંન. ૧

જેવો જનમ્યો તે પુતર મરી ગયો પીતા,
મારીજાન=માતાએ વેઠીયું કષ્ટ ભારી,
માંગી ભીખી ખવરાવી કરે પુત્ર શેવ સારી,
કરી મેહેનત મજુરી કરે પુત્રની શેવા,
મારીજાન=મા જાયે પુત્ર ઉપર વારી,
એમ કરતા થયો મોટો પુત્ર એવી દેવગતી નીયારી.

ઠેકતા

દીવશે કરે ખેતી રાતે જાય દલનુ દરવા,
મેલ્યો સુતને નીશાલે વીદયા અભ્યાશ કરવા.

મારીજાન=થયો તે ભણી ગણી ગુણવાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાંન. ૨

પછી મા દીકરો તે ગાંમમા આવ્યા રેહેવા,
મારીજાન=ખોલી એક લીધી ભાડાની,
રાતે દલનુ દલે ખેતી કરવા જાયે દાહાડાની,
અતી દુખ વેહીને માંયે તેને પરણાવ્યો,
મારીજાન=છોકરી શાંમલા બાડાની,
તેબી હતો અતી દુખી ચાકરી કરે ભરવાડાની.

ઠેકતા

તે વહુ દીકરો મા હલીમલી લાગા રેહેવા,
થઇ મનમા ખુશી કરે વહુ દીકરાની શેવા,

મારીજાન=પછી પુત્રને થયું બહું ગીયાન,
એક નારીના કહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાંન. ૩

પછી તે છોકરો ચાકરી કરવા લાગો,
મારીજાન=માંનુ બંદ કીધુ શરવે કાંમ,
ઘરમા બેશાડી માંને ચલાવે પોતે ખરચ તમામ,
વણીકની દુકાને રહીને કરે બહું ધંધો,

મારીજાન=તેથી બહુ થયુ શેહેરમા નાંમ,
ભલો ભલો સઉ કહે થઇ માતાની પુરી હાંમ.

ફેકતા

જે દુખના દાહાડા હતા તે સરવે ગયાજી,
જેવા હતા દુખીયા એવા સુખીયા થયાજી,
મારીજાન=સમજો હવે કહુ પાછલનુ બયાન.
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાન. ૪

કંઇ વરસ વીત્યા પછી રહીયા વહુને મહીના,
મારીજાન=સાસુ વહુનો કજીયો ચાલે,
સમજી વાત બઇરીને પુત્ર માને ગાલો આલે,
ગયા પાંચ માસ પછી પતી નારીને કેહે છે,
મારીજાન=નારી કેમ તુ જીવને બાલે,
તારે વગર મને વાહાલુ નથી કોઇ જગમા આજ કાલે.

ફેકતા

માટે સુ ઇનછા છે ખાવાની તારી,
તે તું જલદી કહે લાવી આપુ પીયારી,
મારીજાન=બોલ વાહાલી તું પીયારી જાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાન. ૫

લઇ વચંન પતીનુ પછી તે નારી કેહે છે.
મારીજાન=મને છે મન એ ખાવાનુ,
આણી આપો કાલજુ મને તમે તમારી માતાનુ,
જો હેત મારાપર હોએ તો લાવો પીયારા,
મારીજાન=કાંમ નહી કોઈને કેહેવાનું,
તમે તમારે હાતેથી કાપી લાવો છાનુ.

ફેકતા

કહે પતી પીયારી હું મારે હાથથી કાપું,
કરૂં પુરો તારો હું ભાવને લાવી આપું,
મારીજાન=થઇ મત ભ્રષ્ટ કપટની ખાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાન. ૬

ગઇ રાત પ્રેમની ઉઠીયો કપટ ધારીને,
મારીજાન=માતને કહે છે પરભાતે,
મને માંનતા વન દેવીની કરવી છે મારી માતે,
તે વન દેવીની આજે જાતરા ભરાસે,
મારીજાન=માત ચાલો તમે શંગાતે,
ચાલી માતા જોડે જાણી નહી કપટની કંઇ વાતે.

ફેકતા

પછી માતાને લઈ અઘોર વનમા આવ્યો,
જોઈ બીહામણુ વન માતાએ અટકાવ્યો,

અરેભાઈ=કાંહા છે દેવીનુ અસથાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાન. ૭

આ અઘોર વનને વીશે જાતરા કાંહા છે,
મારીજાન=દીકરા ધ્રુજે છે દેહી સારી.
આંખ મારી ફરકે છે દીકરા જોઈ દ્રષ્ટી તારી,
મા તારૂ કાલજુ મારી વહુવે મંગાવ્યું,
મારીજાન=માટે નાખીશ તુને મારી.
ખાઈ કાલજુ તારૂં ખુશી થાસે મારી પીયારી.

ટેકતા

ન કરતો વાર હવે જરા દીકરા મારા,
હું જઇશ શવર્ગે જો મરીસ હાથથી તારા,

અરેભાઇ=વાત એક કહું તે કર નાંદાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાન. ૮

કાલજુ મારૂં લઈ દેજે તારી વહુને,
અરેભાઈ=બીજી એક બોટી લે વાહાડી,
બાંધીરાખ પાગડીને છેડે બોટીને દાહાડી,
તે બોટીથી જીવ કોઇ દી તારો બચસે,
અરેભાઈ=ખાસે જન કોઈ તારી ચાડી,
તે વખતે દેખાડજે તુ મારી બોટી કાહાડી,

ટેકતા

એટલુ કહી માયેં માથુ જમીનપર રાખ્યું,
લઇ છરી પુતરે માતુ પેટ ચીરી નાખ્યું,

મારોજાન=એવો નીરદય થયો તે જુવાન.
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાન. ૯

પછી કાલજુ બોટી કાહાડી લોથને દાટી,
મારીજાન=રાહા ઘરની પકડી સીધી.
આપી કાલજુ નારીને બોટી બાંધી લીધી,
પાઘડાને છેડે બોટીને તે બાંધી,
મારીજાન=વાત તે કોઇને નહી કીધી,
સગી માતને મારીને નારીને ચીજ દીધી.

ટેકતા

કંઇ દીવસ ગયા પછી પુછવા લાગા પડોસી,
બાઈ નથી દેખાતી કાં ગઈ તમારા દોસી,

મારીજાન=જવાબ નથી કોઇને દેતો જુવાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાન. ૧૦

દર રોજ શેહેરમા ચરચા થાવા લાગી,
મારીજાન=ખબર જઇ પોચી રાજ દુવાર,

શક ઉપરથી પકડી મંગાવ્યો કણબીને નીરધાર,
પડોસીની સાખશી પરથી પુછે રાજા
મારીજાન=માત તારી કાં ગઈ છે બાહાર,
જવાબ નથી કાંઈ દેતો પછી રાજાયે મરાવ્યો માર.

ટેકતા

મારની બીકે રાજાને કહીયો સહુ હાલે,
સમજી રાજાના નૈન થયા બેઉ લાલે,
અરે ભાઇયો=કોઇ ચંદાલ છે આ શેતાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે શગી માતનો લીધો જાન. ૧૧

કોઇ આવો કાપો મારો ચડાવો ફાંસી,
મારીજાન=ચડીયો રાજાને ક્રોધ અપાર,
અયે મુજી ચંદાલ તારી મડદાઇ ઉપર ધીકાર,
નારીના કેહેવા પરથા તે માને મારી,
અરે ચંદાલ=ઝેલ્યો નવ મહીના તારો ભાર,
જરા દયા નહી આવી કીધો તે ગાઇને ઉપર વાર,

ટેકતા

સઉ સભોના જન કરવા લાગા માહાતંમજી,
પડી ખબર શેહેરમા કરવા લાગા ગંમજી,
મારોજાન=હુકમ થયો સુલીનો એ નીધાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાન. ૧૨

એવામા પાગડી કંણબીની ઉડવા લાગી,
મારાજાન=છોડાવી પાગડી જોઇ નીરધાર,
બોટી માશની જોઇને રાજાએ પુછીયો સઉ સાર,
મારી માંયે કહીયુતુ બોટી લેવા મુજને,
મારીજાન=બાંધી રાખજે તુ શાંજ સવાર,
આ મારી બોટી કરસે અંતે તારા જીવનો ઓધાર.

ટેકતા

કહે રાજા અંતે તારી દયા માને આવી,
આ બોટીએ આજે તારો જાન બચાવી,
મારીજાન=દયા નથી તારા દીલ દરમીયાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાન. ૧૩

રાજાએ કરયો પછી હુકમ તે ભાઇયો સમજો,
મારોજાન=તેડાવી તીયાં કણબીની નાર,
કારૂ મોડુ બેઊનુ કરાવી લુટી લીધુ ઘરબાર,
બેસાડી ગધેડે ગાંમમા બેઊને ફેરવ્યા,
મારોજાન=પછી કાહાડી મુકયા હદની બાહાર,
પછી તેનુ શુ થયું કહો ગીયાની કોઈ હોયે ગાનાર.

ફેકતા

એનુ ગાંમ નાંમને વાર જનંમ તથી કેજો,
કયે દીવસે માતને મારી જવાબ મને દેજો,
મારીજાન=રાજાએ કીધા કેદી હેરાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાન. ૧૪

કયે દીવશે રાજાએ કાહાડીયા ગાંમની બાહારે,
મારીજાન=કહો સન માહા તથીને વાર,
પેલે જન્મ કોણ પુત્ર હતો કોણ માત હતી કોણ નાર,
એક વરસની આપુ મુદત જવાબને સોધો,
મારીજાન=છે બંદા જરીફ બેઉ હુસીયાર,
દાદાભાઇ ઉસતાદ પુછે સાસતરનો સાર વીચાર.

ફેકતા

કહે નવરોજજી ત્રીકંમજી ભાઈ પીતાંબર
કોઈ દીવશે માતને દુખ ન દેતા ચાતર,
મારીજાન=મણીરાંમ કહે સમજ ગુણવાન,
એક નારીના કેહેવાથી પુતરે સગી માતનો લીધો જાન. ૧૫

સતી સુલોચનાનો ખેયાલ.

(રંગત મેરીજાનની સાંધો.)

શ્રી સતી સીરોમણી સુલોચના પતીવ્રતા,
માહારાજ=લોગ તીનોમે ન અયસી નાર,
હુઈ ન હોગી સતી કોઇ જેસી ભઇ બેશ સકુમાર,
જીનકાથા પતી સુત લંકપતી રાવણકા,
માહારાજ=નાંમથા મેઘનાદ સતી શીયાંમ,
જીતા ઈંદ્રકો મેઘનાદને રખા ઈંદ્રજીત નાંમ,
વો ઈંદ્રજીત ગયા રણમે યુધ કરનકો,
માહારાજ=કરનપીતુ લંકપતીકા કામ,
ઓ આનકે સનમુખ લખષમણજીશે કરન લગા સંગરામ.

ચાલ

દોનોકા યુધ વાંહા હોને લગા બલકારી,
દારે આમન શામન બાન કરે બલ ભારી,
કપી લાલા દારે પાહાડ કરે કીલકારી,
ઓ ઈંદ્રજીતકો લગે ન એકહી કારી.

ચોપાઈ

હોત યુધ અતી ઐશા રનમે,
દેવ સગરે દેખે ગગનમે,
લગત સર આઆ તનમે,
ભયભીત હોત નહી મનમે.

દોહા

આખીર હો લાચાર મારા લખણુને એકહી બાંણુ.
રામ પરતીગન્યા કર મારા ગયા લગતે ઉનકા પ્રાણુ.

શેર

ભુજ ઉડી પડી દુવારપેજા સર ઉડા આકાસમે,
ઝેલા કોઉ બાનરને સર દીયા રાંમજીકે પાસમે,
ધડ પડા રનમે લખન આયે કને શ્રી રાંમકે,
પાંચટાંગ નમસકાર કર ગીરે શ્રી ચરન કમલ નીવાશમે.

છોટી

* કર ધરકે રાંમને ઉઠાયે શ્રી લખષમ જી,
છાતીસે દખા દેદીયા હએ આલીગનજી,
હો રહી હએ જૈયજૈયકાર કહે ધન ધનજી,
ભઇ પુશ્પકી બરખા હરખે શભાકે મનજી.
વાંહા ભુજપુરમે ગઇ પડી આંગનમે,
માહારાજ=સુનો અબ ભુજકા સબ બીસતાર,
હુઇ ન હોગી સતી કોઈ જેસીભઈ ષેષ સકુમાર. ૧

ઈહા સુલોચના બેઠીથી રંગ ભુવનમે,
માહારાજ=ઝુલે ઝુલેપે સખીલે સંગ,
કોઉ ઝુલાવે કોઉ મુખ ગાવે હોત અનેકો રંગ,
રૂપ રષીક ચંદ્રસી કાંતી અતી સું ગંદી,
માહારાજ=દીપે દરપનસા દીવ્ય શુભ અંગ,
પતી હીતકારી પ્રાંન પીયારી જેઉ મહેશ શ્રી ગંગ.

ચાલ

એક સખીને દેખી ભુજવો આઈ ભુવનમે.
કહે બાઈ પડી તુંમ પાંમકી ભુજ આંગનમે,
સુન સુલોચનાકે આયા નીર નેનનમે,
હો બીકલ આઈ આંગનમે ન સુધ કુછ તનમે.

ચોપાઈ

પેછાના પવાંમીકા કરજી.
પડી સુલોચના પ્રૂથવી પરજી,
આયે નૈનોમે નીર ભરજી,
દુખી સોચ સીંધુમે સુંદરજી.

દોહા

ફીર પ્રેમસે ચાંપા છતીયનમે પ્રાંનપતીકા હાત,
હસ્ત કને ફીરલા ધરે કાગજ કલંમ ઔર દુવાત.

શેર

પ્રાથના કરકી કહે કર સતી પ્રાંન આધારજી,
જો મોહાપે હોવે હેતતો લીખો બનકા સબ બીસતારજી,

કાંહા તુમારા ધડ વો સીર ઔર કેયા ભયા સંગરાંમમે,
કીસને તુંમે મારા પતી સો લીખ કરો ઇજહારજી,

છોટી

લે કરમે કલંમ લીખે કર એ બાત બીચારી,
શ્રી દશરત નંદન લખન બાલ બ્રમચારી,
જીને બારા બરસ નીંદ તીયાગ રહા નીર આહારી.
ઉને મારા મોહેકો જાનસે પ્રાંન પીયારી.
હએ સીર રાંમકે પાસ પડા ધડ રનમે,
મેરીજાન=એક ભુજ ઉડ આઈ તોરે દુવાર,
હુઈન હોગો સતી કોઇ જેસી ભઈ ષેષ શકુમાર. ૨

દેખ ભુજ પત્રકો સુલોચના રોવેહએ,
માહારાજ=મંગાઇ પાલખી ઝટ ઉસ આન,
ઉસમે રખ ભુજ પત્ર આઇ રાવનકી સભા દરમીયાન,
પગપર પર દસાનંનકો કેહેતી રોરોકે,
માહારાજ=પત્રદે કહા પતીકા બયાન,
રાવન સુન ગીર પડા હુવા બેહોષ રહી નહી જાન.

ચાલ

ફીર રોવે દશાનંન ભરે આહા કાનારા,
અય પુત્ર ઇંદ્રજીત તોરાથા મોહોકુ સાહારા,
મોહે કરકે અકેલા ગયા પુત્ર તુ મારા,
ઉતનેમે આઇ મદોદર કરતી પુકારા.

ચોપાઈ

કરન લાગે આહાહો જારી,
રોવત નગ્રકે નરવો નારી,
કહેને લાગી ષેષ કુમારી,
લાદો શીર મોહે હીતકારી.

દોહા

કહે દશાનંન લાઉ સીર મૈય મારૂં રાંમ લખનકો જાયે,
લું બદલા ઇંદ્રજીતકા એઉ કેહેને લગા ઝુંઝલાયે.

શેર

કેહેને લગી મંનદોધરી છાતીસે બહુકો લગાયજી,
અય બેટી રઘુબર પાસસે લેઆવો પતી સીર જાયજી,
અબ અંતમે ગ્રહો સરણ કર દરશન સતી શ્રી રાંમકે.
હએ દયાનીધ દાતા દમોદર પરીબ્રમ રઘુરાયજી.

છોટી

લે આગન્યા પતી સીર લેને ચલી રઘુ દલમે,
આઇ શુવેલગીરકે પાસ સતી એક પલમે,

કોઉ દીનભી લગી નહીથી રજ ચરણુ કમલમે,
સો સુલોચના સતી આઈ ચલી જંગલમે.
દેખી સુલોચનાકો દુરસે સબ બાનરને,
માહારાજ=સીતા આઇ એઉ કીયા પુકાર,
હુઈ ન હોગી સતી કોઇ જેસી ભઈ ષેપ શકુમાર. ૩

ભયભીત હોય સીયા ભેજી આજ રાવનને,
માહારાજ=કહે બાંનરકો પીર શ્રી રાંમ,
મેય શીયાકા સુખ નહી દેખુ જાંહા તલક જીયે દશાનંન ધાંમ,
પીર રઘુબર પુછન લાગે ભગ્ત ભભીષણુકો,
માહારાજ=કૌન આતી એ અપને મુકાંમ,
કહે ભભીષન ઈંદ્રજીતકી બહુ સુલોચન નાંમ.

ચાલ

રોરોકે ભભોષન બખાન કરે સતીકા,
લેને ઈહા સીર આઇહમ્મે પ્રાંન પતીકા,
હમ્મે નીયારા કાંમ પ્રભુ સબમે દેવગતીકા,
જીને સરપશ કીયા નહીથા કોઉ દીન ધરતીકા.

ચોપાઈ

ઉતનેમે સુલોચના આઇ,
શ્રી રાંમકો શીશ નવાઇ,
કર ધરકે સતીકો ઉઠાઈ,
માંગ માંગ કહત રઘુરાઈ.

દોહા

સુલોચનાને રાંમ મુરતી નીરખી હીરદે માંહાયે,
અશતુતી કરને લગી કર જોર શીશ નીવાંયે.

શેર

શ્રીજયચંદ બાલમુકંદ દષરત નંદહો ધન ધાંમજી,
ભુંભાર ઉતારન જનમે ભગ્તકો તારન પુરન કાંમજી,
પુરન બ્રંમો પરશોતંમો દીન દયાલ કીપા નીધ પ્રભુ,
પતી શીશ જાચનકો આઇ દામોહે શ્રી રાંમજી,

છોટી

કહે રાંમ ઈહા સોર હએસો કૈયસા ચીના,
કહો માઇ કીસને તુમકો આકર વાંહા કીના
કહે સતી પતીકી ભુજને એ લીખ દીના,
કહે બાંનર પ્રભુજી એશા હોવે કભીના.
એ સીર હસેતો માને હંમ સબ સચા,
માહારાજ=લાકે સીર રખા ન લાગી બાર,
હુય ન હોગી સતી કોઉ જેસી ભઈ ષેપ સકુમાર.

સાડીકા બીછાયા પલ્લો રખા સીર ઉસમે,
માહારાજ=સતી કરજોર કહે કરો કાજ,
હશો પ્રાંન બલભ જરા ઈહાપે રખો સતીકી લાજ,
કહે પ્રીતી બચન કંઈ લાખ હશા નહી સીરવો,
માહારાજ=સતી કહે મોરે પીતા નહી આજ,
ઉનકો બુલાતી મેયતો જીતતે રનમે તુમ માહારાજ.

ચાલ

એ સુનકે બચન સીર હશા વાંહા ખલખલજી,
સીધી આંખ ખોલકે દેખા રાંમકા દલજી,
સબ સભા અજાયબ ભઇ રહી નહી કલજી,
કહે સુગ્રીવ પ્રભુ નારીને કાયા કેયા છલજી.

ચોપાઈ

કેયા નારીને બાત બનાઈ,
જો સુનકે હાંસી આઇ.
ફીર કેહેને લગે રધુરાઈ,
જોજો સતીને સુનાઈ

દોહા

શેષનાગકી લડકી એ ઇનકા લખપમનજી તાત,
સો ઈસને કહા બુલાતી ઉસે તો હોતી ન તુમરી ધાત.

શેર

સુનકે બગાન એ સીર હશા મન સોચકે એંઉ બાતહો,
જીસકા તુ ચોહાવે મદત ઉસકે મરા મેંય હાતહો,
સુનકે લગે રોને લખન સુલોચનાકો દેખકર,
હાએ મૈને અપને હાતસે દામાદકી કી ઘાતહો.

છોટી

લખનકો દેખ શ્રી રાંમને મન દુખ ઠાને,
છાતીસે લગા ભાઇકો કહે ભગવાને,
અરે ભાઈ જાનકે હોતે કેંઉ અનજાને,
રનશંગ્રામમે નહી પીતા પુત્રકો માને,
ફીર રાંમચંદ્ર સતી સુલોચનાકો કેહેતે.
અરેમાઇ=કરૂં જીતા તોરા ભરથાર,
હુઈ ન હોગી સતી કોઇ જેસી ભઈ શેષ સકુમાર. ૫

કહે સુલોચના પ્રભુ એશા બખાન નહી આવે,
માહારાજ=મીલે જો અંન્તમે તુંમ શ્રી રાંમ,
અબ જનમ મરનમે છુટે ભલા જીનેકા રહા કેયા કાંમ,
કહે સુલોચનાને ગીયાન બચન કંઈ લખઓ,
માહારાજ=સભા સબ હોગઇ ખુશ ઉસ ઠાંમ,
ગીનાન બચન સુન લખષમનજીકા થંમ ગયા શોક તમામ.

ચાલ

પીછે રાંમચંદ્રને દીયા સતીકો સીરવો,
લે આઇ રનમે ધડકે કને સતી શીરવો,
આય લેકે ધડ વો સીર સમુંદર તીરવો,
રાવન આયા કુલ સહીત ભઇ વાંહા ભીરવો.

ચોપાઇ

શમુદ્રમે સતી નાહાઇ,
લકડી વાંહા શંદલકી મગાઇ.
બેઠી બીચ લે પતીકે તાંઇ,
ચંઉ ઓરસે આંચ ચીતાઇ.

દોહા

બીમાનમે શીર બૈઠ ગયે બાઇકુટમે નરનાર,
રાવન મનોદર રોવતે કરતે આહાં આહાકાર

શેર

દશાનંન જન અપને શંગ આએ પુરમે દુખ પાયેકે,
એસી સતી સુલોચના દે સકલ અગ્ર એજલાયેકે,
જરીફ દાદાભાઇ શંગ પાપુરજી ખરસેદજી,
રાંમચંદ્ર મુરાર નશવાં કહેતે તીનો ગાયકે

છોટી

કોઇ શુલોચના શ્રી સતીકા બેયાન બનાવે,
યા શુને શુનાયે ગાયે માહા શુખ પાવે,
યા પાટ કરે નીત કથા ધીયાનમે લાવે,
કહે બાલમીક એો પુરા ભગત કાહાવે,
મનીરાંમ કહે જો કંથે શુને ઈસ છંદકો,
માહારાજ=એ જન હો સુખ સાગર પાર,
હુઈ ન હોગી સતી કોઇ જેસીબાઇ ષેષ સકુમાર. ૬

રંગતજુનીભજંનની.

પરભાત.

(રંગત જુની ભજંનની.)

ગઇ રૈન ભયા પીઉ ભોરં કરત સબ શોરં જગે નરનારે,
ગઇ રતીયાં ભઇ પરભતીયાં ઉઠો પીઉ પેયારે

ચકીકા હોરહા ઘોર૦ ઔર ચંડઔર૦ મોર લલકારે,
મુરગા દેતા પીઉ બાંગ૦ કાગ કીલકારે૦
બોલે બોલ મીઠે અનમોલ૦ કરે કીલોલ૦ પખશી મીલ સારે,
હરઆન પ્રાંન પપપા૦ પાપી પુકારે૦

પ્રેકતા

ગલ છાંડો બંધા સંયાં સેજ શંગાતી.
જો પલ બીતી ઓ હાત ન કલકો આતી,
સારી પનીહારી હીલમીલ ભરન જલ જાતી,
કોઉ નાહાતી કોઉ પરભાત માત ગુન ગાતી,

જગે જગે પુરકે લોક૦ પુર રહે ચોક૦ અપને ઘો દુવારે,
ગઈ રતીયા ભઈ૦ પરભતીયા૦ ઉઠો પીઉ પેયારે૦ ૧

શુરયકા ઉજાલા ભયા૦ અંધેરા ગયા૦ દીશા ખીલી ચારે,
ભયા મંધ ચંદ૦ પીઉ અંધ ભયે સબ તારે૦
મંદીરમે ઘંટે બજે૦ સાજ કોઉ સજે૦ ભજે કીરતારે,
કોઉ હરી હરી કોઉ૦ હરહર શબ્દ ઉચારે૦

પ્રેકતા

સબ બેપારીયોને અપની દુકાના ખોલી,
સોની ઘાચી મોચીઓ લુવાર તંબોલી,
મછી મારકે લે આએ નદીશે કોલી,
ભીખ્ખુક ચલે ભીખપીયા માગન લેકે ઝોલી,

ઘોબી ચલા ઘોને ઘાટ૦ કુવેપર રાટ૦ ચલે ચુંચારે,
ગઈ રતીયા૦ ભઈ પરભતીયા૦ ઉઠો પીઉ પીયારે. ૨

બેચન દંધ દહી માખના૦ ચલી તો ગવલના૦ તના શીનધારે,
રોવત કોઉ પતી૦ બીયોગ સોગકે મારે૦
કોઉ જોગી શાધત૦ જોગ૦ ભોગી કરે ભોગ૦ રોગી હતીયારે,
કોઉ કથે ગીયાન બાંગત પુરાન સંત સારે૦

પ્રેકતા

માલના ફુલ લે ચલી છાબમે ભરભર,
માલી દારત જલ ઝાડ ફુલકે ઉપર,
પરભાત હોત ચલે રાહાસે પાર મુશાફર,
બનઝારે પોઠ ચલે અપની અપની લેકર,

કોઉ બુડીયા કાંતત ઉન૦ કરત કોઉ પુન૦ સુન સરદારે,
ગઈ રતીયા ભઈ૦ પરભતીયા ઉઠો પીઉ પેયારે૦ ૩

જાગો જાગો મોરે માહારાજ૦ રખો મોરી લાજ૦ પ્રાંણ આધારે,
ઉઠો શજન૦ કરો પીંઘ ભજંન૦ ને ભયા શકારે૦
પડી જીસપે નીંદકી જાલ૦ ભુલાવો લાલ૦ કાલ ખડે દુવારે,
આયા નીંદમે અપના જનંમ૦ કરંમસે હારે૦

ફેકતા

સન અઠરાશે ઇઠીયાસી માહા અંકટોબર,
તારીખ તીશરીકો એ બના છંદ નાદર,
કહેતેગ તબર વેપી બંદા મીર ખંનજર,
ઉસતાદ જરીફ દારાકી મેહેર મેરેપર,
મનીરાંમ શુભો ઔર શાંમ૦ ભજે હરનાંમ૦ રખે આધારે,
ગધ રવીયા૦ ભાઈ પરભતીયા૦ ઉઠો પાંઉ પીયારે૦ ૪

રંગત ખડી.

હરીને ભગતી કરશે
તે નીસ્ચે તરશે.

(રંગત ખડી.)

કરશે કાજ સરતાજ આજ માહારાજ લાજ રાખે કરતાર,
હરરોજ હરઘડી રઠીલે હરી હરી હરહર હરવાર,
કર તનમનધન અરપન નરજન હરસમરનનો નરકર કાર,
સરસે શ્રાપ સંતાપ જાપજપ પાપ માફ કરસે સરકાર,
નરદેહી તે ધરી કરી નહી ભગ્તી જરી ફરી અય નર નાર,
જર ખરચી કર કામ નાંમ રટ રાંમ રાંમ થઇજા જરદાર,
ધર શુખ સમંપત મેલ છેલ ચડવેલ સેલ કર રદ ધરદાર,

હરરોજ હર ઘડી રઠીલે હરીહરી હરહર હરવાર. ૧
કરકાજ નેક એકથી અનેક રહે ટેક છેક કરે શંકરપાર,
હર શંકટનો હર ઘટ ઘટનો પરઘટ તે એક દુખ હરનાર,
વરત જગતમા તુ સતમતથી ભગ્તનો ભગવત ઇશિવરધાર,
ફરક સમજ રજભર ન તુ તજ ભજ ભગવત જગતથી નહીં ફરનાર,
નરક તરક કર સરગની રાહા ધર હરજનને નહી દે નર ગાર,
હરરોજ હર ઘડી રઠીલે હરીહરી હરહર હરવાર. ૨

કર ન કર્મ બદ શર્મથી રહે નર ધર્મથી શીખી તે કરનાર,
તરણુ તારણુ જગદીશ ઇશપર વાર સીશ કરજાઇ તરવાર,
હરકત ન કર નર હરશમરણમા હીરદેથી નર હરહર ધાર,
પર શંકટ હર તરનર સાગર હરને શમર જો હોય પરવાર,
ચરચા ચતર પરનરની નકરતુ નહી વનચરની નર ચરચાર,
હરરોજ હરઘડી રઠીલે હરીહરી હરહર હરવાર. ૩

મરણુ જીવણુ હર શરણુમા ગણુ ભણુ તારણુને નરતુ નથી મરનાર,
ખરચ અકલ મલે નકલ સકલ પલપલનો સું સમજે મુરખ ખરસાર,
સરત નકર બંદા જરીકુથી નર ડર દારાનો વુધર તે શર સરદાર,
દરસ સરસ કર સોધી અંતર હર ન કર તુ નર કોઇની દરકાર,
દરપણુ ન કર ધર કથે મનીરાંમ નર ધડપણુનો ધર ડર રદ દરબાર,
હરરોજ હર ઘડી રટીલે હરીહરી હરહર હરવાર. ૪

નાયકા ભેદ.

(રંગત ખડી.)

સતયગુણી સાધવી સતીને બલતી મેં એક બાગમા જોઇ,
ચંદ્રમુખી ચાતુરીને પાછી ફરતી વેસ વૈરાગમા જોઈ,
શેશ કેશમા લટકેલા વીખરેલા જોયા ચવ ફેરે,
વીકરાલ લાલ લોચન ચકોર ચીત ચોર કરે સહુને જેરે,
ગાલ લાલથી ઢંકાયેલા જેમ ચંદને અંધ ઘેરે,
હોટ લાલ દખષણી દંત જોગણી જોગીયોને હેરે,
સેહેલી માલ ગલ કાંનંમ કુંદલ શુંદર સુભ પોશાગમા જોઈ,
ચંદ્રમુખી ચાતુરીને પાછી ફરતી વેસ વૈરાગમા જોઇ. ૧

અજે વશતર તનપર ભગવા વલી ભભુતી મલેલી હતી,
બગલમા ઝોલી અનમોલી એક લાલ લાલ હતેલી હતી,
કમર શીંહના જેવી બારીક સાંકલથી બાંધેલી હતી,
ચપંકવરણી ચટક ચાંદણી ચીત ચંતચલની ચેલી હતી,
હરખ હશંણી શીઘ કરણીને કાઇ ધરણીના ભાગમા જોઇ,
ચંદ્રમુખી ચાતુરીને પાછી ફરતી વેશ બૈરાગમા જોઈ. ૨

શુંદર બાલે વેશ દેશ પોતાનો તજી જંગલમા ફરે,
કોમલ ચરણુ ધરણુ ધરતી ફરતી ધરતીપર અખીર ઝરે,
શીતલ ષાંન્ત શુભાવ ભાવ ભગતણી કહે મુખ હરેહરે,
પતી હીતકારી પ્રાંણુ પ્યારી અતી પતીને યાદ કરે,
કંથ કાજ ચીત ધરે કરે કલપાંન્ત ફરી એક બાગમા જાઇ,
ચંદ્રમુખી ચાતુરીને પાછી ફરતી વેશ વૈરાગમા જઈ, ૩

નીરમલી નીરગુણી નાયકા શુણી ગુણીએ કાન ધરી,
નીયાત ગાંમ ને નામ ધાંમ નાયકાનુ કેહેજો ખોજ કરી,
જગત પરશીધ જોગણી ધણીને ભણી લક્ષ દઇ ગઇ મરી,
દાદાભાઇ લોભાઇ ભગતી ભાવથી ભજે મુખ હરીહરી,
મરતી વખતે મનીરાંમે માનવંતીને પુર રંગરાગમા જઇ,
ચંદ્રમુખી ચાતુરીને પાછી ફરતી વેશ વૈરાગમા જઈ. ૪

પીતલને ગમે એટલો ગીલટ દીયો
પણ અંતે પીતલ તે પીતલ.

(રંગત ખડી.)

મલે નીચને ઊંચ પદવી તોખી તેનુ નીચપણુ ન જાય,
સો મણ સાબુ ઘસી નાહય તોખી સીદી ગોરો નહી થાય,
માહાસાગરનુ મોટુ પેટ તેમા અનેક નદીયો આવી સમાય,
છલકે નહી કોઇ દી રતનાગર નદી નાલા નીત છલકાય,
તેમ હલકાને મલે માન તો તે નર મનમા અતી ફુલાય,
મારા જેવો બીજો નહી કોઇ એમ કહી અકડે મન માહાય,
ઢેડ કરે બ્રાહમણના કરમ તોખી તે નીચનો નીચ કેહેવાય,
સો મણ સાબુ ઘસી નાહય તોખી સીદી ગોરો નહી થાય. ૧

મલે પઇસો લોભીને તો કોઇને ખવરાવે નહી પોતે ખાય,
કદી તે ખાવા જાય તો ઉલટી થાય ન એક પઇસોખી ખવાય,
એમ મુરખને મલે રાજ તો લાખોના જીવની લીએ હાય,
હંશ ચરે મોતીનો ચારો કાગ બાગથી નહી ચરાય,
કાગ કહે હું હંશ થઇસ પણ કેમ કાગથી હંસ થવાય,
સો મણ સાબુ ઘસી નાહયે તોખી સીદી ગોરો નહી થાય. ૨

આભ ગાભ વરતા કાલ રોતા બાજ એ ચારો નહી પરખાય,
લાગે આગ માહાસાગરમા તો તે પછી કેમ કરી ઓલાય,
પરનારીને જોઈ માનવી મુછ મરડી મનમા મચકાય,
પણ અંતે હાલ શું થાસે મારા તે તેનેથી નહી સમજાય,
અરસી હોય તે આખી ન થાય કોટી નરજન કરો ઉપાય,
સોં મણ સાબુ ઘસી નાહાયે તોખી સીદી ગોરો નહી થાય. ૩

શીહાણાને એક સબ્દ કહીયો હોય તો તે વારેઘડીયે પસતાય,
મારો મુરખને લાખો સબ્દ તોએ તે મનમા નહી લજાય
જરીફ દાદાભાઈ કહે કદી નેકીનુ ફુલ નહી કરમાય,
લડે સુરાવો રણ વચે કાહેરોથી તીયાં કેમ કરી લડાય,
મનીરાંમજી ગુરૂ પ્રતાપે નવા ખેયાલ નીત બનાવી ગાય,
સો મણ સાબુ ઘસી નાહાયે તોખા સીધી ગોરો નહી થાય. ૪

ઠગોને ઘેર માહા ઠગો પધારીયા.

(રંગત ખડી.)

ચોરોમા પડીયા મોર ચાર ઘરબાર ચોરોના વેચબયા,
ચોરોને ઘેર ચોર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા,
ચંપાવંતી નગરીમા ચંનચલ ચતુર ચોર ભાઇ ચાર હતા,
કોઇના ઠગાયા ન જાએ ઠગારા એવા અતી હુશીયાર હતા,
રાતે ચોરી કરતા હતા દીવશના કરતા કાર હતા,
ચોરીના પઇસાથી જેણે બાંધ્યા તાંયા ઘરબાર હતા. ૧

ટેકતા

નારી ચોરોની ચારો શીહાણી,
ગાંમ બાહાર જાય ભરવા પાંણી,
પુછે મુસાફરોને એધાંણી,
જાણી જોઇ થાયે અનજાણી.

કઇ એક મુશાફરોને મોહ પમાડી લાવી પીયારમા સપડાવ્યા,
ચોરોને ઘરે ચોર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૧

તમે અમારા સગા થાવોછો એમ કહીનારી શમજાવે,
કરી પરોણા પેયાર પ્રેમથી શમજાવી ઘરમા લાવે,
જોઇ છેટેથી મુસાફરોને ચોરો ઉઠી સાંભા આવે,
આવો કાકા આવો માંમા એમ કહીને બોલાવે.

ટેકતા

અતી માનદઈ ઘરમા બેશાડે,
ભાવતા ભોજન પછી જમાડે,
ખાધામા તે ઝેર ખવાડે,
એવી રીતે તે કાટલું કાડે.

હરી પ્રાંણધન દગો કરી કંઈ મુસાફરોને દફનાવ્યા,
ચોરોને ઘેર ચોર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૨

બીજા ગાંમના ચોરોએ આ ચોરોની શઉશમજી વાત,
મુસાફરોને નારીયું લઈજઇ ઘેર ઝેર દઈ કરેછે ઘાત,
આપણે છંઇએ ચારો વાંઢા રેહેઉ પડે છે ઈહાં એકાત,
માટે ચાલો ઠગઇએ તેને આપણી એની એકજ જાત.

ટેકતા.

ઠગોને ઠગીયેતો હુશીયારી,
હરીયે જઈ ધનદોલત શારી,
વરીયે તે ચારોની નારી,
નીકલ્યા એવું ચારો વીચારી.

બનીયા ચાર શાવકાર યાર ઘોડા અકલના દોડાવ્યા,
ચોરોને ઘેર ચોર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૩

રોકડ રૂપીયા લઈ ચારશો આવ્યા તે કુવા ઉપર,
પડતા સાંજ આવી કુવાપર જલભરવા ચારો સુંદર,
મુસાફરોને હસી કહે તમે સગા થઇ રાખોછો અનતર,
ચાલો આપણે ઘેર દીયરજી ભાઈ તમારા કરેછે ફકર.

ટેકતા

મુસાફરોના મનો રીઝાવી,
કરી વીનતી રસતે લાવી,

એકે વેલી જઇ વાત જણાવી,
ચોરો મલ્યા પછી ઝાંભા આવી.
આવો ભાઇયો આવો ભાઈયો એમ પ્રેમથી બોલાવ્યા,
ચોરોને ઘેર ચોર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૪

અતી માન આદર દઇ ઘરમા બેસાડી સહુ બેઠા પાસ,
કહો ભાઇયો ભોજન સુંજમસો સુંખાવાની છે મન આસ,
ઠગોને કહે માહા ઠગો ભાઈયો નવ રાત્રીના છે અપવાસ.
થયા ત્રે અપવાસ બીજા અપવાસ સાત બશ કરશું ખાસ

ટેકતા.

સાત દીવસ ગુણ માના ગાસુ,
પરોણા તંમ ભાઈયોના થાશુ,
આઠમે દીવસે ભેગા ખાસુ,
હલીમલી પાછા ઘેર જાશુ.

રૂપીયા ચારસો રાખો તમારી પાસે એમકહી લલચાવ્યા,
ચોરોને ઘેર ચોર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૫

ભાવતું ઓસડ વઇદે આપ્યું દાગીના તન ઉપર અપાર,
રૂપીયા દાગીના જોઈ પડીયા તે મોહી ભલુ આ મલ્યું શીકાર,
સાત દીવસ સુધી શેવા કરશું પછી મારસુ સહુને ઠાર,
ધીરજના ફલ છે મીઠા માટે ન ઉતાવલ કરો લગાર.

ટેકતા.

આવ્યા વીચારી કને નારની,
વાત કહી સરવે શીકારના,
સાત દીવસ કરો શેવા ચારની,
માયા છે અપરંમ અપારની.

આઠમે દીવસે આનંદ થાશે એમ સબદ સહુ સમજાવ્યા,
ચોરોને ઘેર ચોર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૬

ચારનાર ચોરોની મલી શેવા ચારોની કરતી હતી,
હસહું બોલહું રંમહું સાથે નજરોથી જોય ચારો પતી,
જાય પતીયો બાહારેતો ચારોને જોઈ મન પ્રસન થતી,
ચાર દીવસમાં ચાર નારના મન ચારોથી મલ્યા અતી.

ટેકતા.

રાતે મુસાફર નીકલીયા ફરવા,
ચોરો નીકલ્યા ચોરી કરવા,
નગરશેઠની માયા હરવા,
પાછલ મુસાફર ચાલ્યા ધરવા.
જેવા ધુસીયા ચોરી કરવા મુસાફરો સેજે ફાવ્યા
ચોરોને ઘેર ચોર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૭

માહા ઠગોએ આગલ જઇને કીધી ઓંમાઓંમ ઘણી,
જાગી ઉઠીયા ઘરના જન સરવે વલી જાગીયો ઘેર ઘણી,
ગભરાઇને ચોરો ભાગા એકદંમ કોઇ જંગલ ભણી,
માહા ઠગોએ ઘેર આવી નારીને વાત કહી ચારો તણી.

ટેકતા.

ભાભી ભાઇની છોડો આસે,
ગયા સપડાઇ રાજા પાસે,
સવારે આ ઘરબાર લુટાસે,
ધન લુટી તમને લઇ જાસે.

હાય અમને બસ કીધા નીરાશે એમ કહી આંસુ ઢલકાવ્યા,
ચોરોને ઘેર ચોર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૮

હલીમલીને લાગા રડવા આઠોજણ બેસી એકાંત,
એમાંથી બે બોલ્યા માહાઠગ ભાભી અમારી સમજો વાત,
ધનદોલત લઇ જાવો અમારે ઘરે તમો બેદીયર સાત,
અમે બે પાછલ રહી કરસુ મદત ન થાવા દેસુ ઘાત.

ટેકતા.

ધન ખરચી ભાઇયોને છોડાવી,
મલસુ બાહારો બાહર તીયાં આવી,
નાર ચારની એમ સમજાવી,
ધનદોલત સઉ ભેગી બંધાવી.

નાર ચાર ધનદોલત શાંથે હરી હજો ઘરમા લાવ્યા,
ચોરોને ઘેર ચોર પરોણા ચારમલી મલવા આવ્યા, ૯

પાછલ બેઉજણે ચોરોના ચારો ઘરને ખાલી કરયા,
પેટી પટારા વાસણ કુસણ સઉ લાવી ગાડામા ભરયા,
તાલા મારયા ચારો ઘરને ગાડા લઈ ઘેર ગમી ફરયા,
આવી ગાંમમા ચાર નારથી ચાર યાર ચનચલો વરયા.

ટેકતા.

જુદુ ઘેર એક લીધુ ભારી,
તેમા રાખી ચારો નારી,
નારી નેમન આનંદ કારી,
સંગાધણીને કરયા ભીખારી.

જુદા ઘેરમા રહીયા ચારોજણ આનંદ વાજા વજડાવ્યા,
ચોરોને ઘેર ચોર પરાણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૧૦

કાંન દઇને સમજો કહુ છઉ હવે હુ ચોરોનો વીસતાર,
સાત દાહાડે તે આવ્યા નગરમા ઘર પાસે ચોરો જણ ચાર,
ઘેર જોઈ પડીયા રોઈ ચારોજણ કેમબંદ છે ઘરના દુવાર,
તાલા ફોડી જોયછે અંદર નહી તેમા કાંઈ ચીજ લગાર.

ટેકતા.

ધનદોલત ખોઈ માયા સારી,
ખોઇ હાથથી ચારો નારી,
ક્રોધ ચોરો મન વાપ્યો ભારી,
કરો સોધવાની તયારી.

ચારો ધરને વેચી નાખ્યા વેસ પોતાના બદલાવ્યા,
ચોરોને ઘેરં ચાર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૧૧

બન્યા ચારોજણ સાધુ પછી ફરવા લાગા ગાંમોગાંમ,
ફરતા ફરતા આવી લાગા જાંછે માહાઠગોનુ ધાંમ,
ઓલખ્યા ઠગોને માહાઠગોએ કર જોડી કીધા પરણાંમ,
આદર ભાવથી શંતોને જુદા ધરમા આપ્યો વીશરાંમ.

ટેકતા.

ઠગોએબી માહાઠગોને જાણીયા,
જાણીજોઈ થયા અનજાણ્યા,
માહાઠગોને શંતે વખાણ્યા,
પછી શંતના સીધા આણ્યા.

શંન્તોના સીધામા ભુકા ઝેર તણાભાઇ ભભરાવ્યા,
ચોરોને ઘેર ચાર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૧૨

અતી આનંદે પોતાને હાતેથી લાડુ ચાર કરયા,
હાવભાવથી ભણીને મનંતર ચાર થાર ઠાકોરને ધરયા,
પછી તે શંનતો ખાવા બેઠા ખાતાખાતાનૈન ફરયા,
જેવી રીતે મારયા લોકોને એવીજ રીતે ચારો મરયા.

ટેકતા.

જેવો લોકોથી કરયો દગોજી,
એવો દગો ઈહા થયો સગોજી,
માયા નારી ખોઈવેચી જગોજી,
ઠગોને મલ્યા માહા ઠગોજી.

એવા ફલ ચાખ્યા ચોરોએ જેવા બી પોતે વાવ્યા,
ચોરોને ઘેર ચાર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૧૩

પરધન હરવા કાજ કરસો કુકરંમ ભોજનની લેસો હાયે
તો તે ધન નહી પાસે રેશે કોઈ કાલે જડમુલથી જાયે,
જરીફ દાદાભાઈ દાખલા નવા નવા નશીપતના ગાયે,
અગન્યાની જો સમજે સાર તો તે ગીયાની નર નીસચે થાયે.

ટેકતા

શમજો ભાઇયો નશીયત છેલી,
સતની હલશે નહી હવેલી,
સતની લખશમી છે બાંધેલી,
સત પુરશોનો સાહેબ બેલી,

મણીરાંમે મનતણા મણીયો જગેજગે માર્ઈ વીખરાવ્યા,
ચોરોને ઘેર ચોર પરોણા ચાર મલી મલવા આવ્યા. ૧૪

ચરીંદ તથા પરીંદ
જનાવરોની લડાઈ
(રંગત ખડી.)

પરીંદ બાદશા બાજ તખતપર બેઠા ચરીંદ ડરને લાગે,
મૈના પોપટ નીરત કરત દોઉ ચમર ડુલાવત હૈ કાગે,
ગરૂડ પખશી પરધાન શાહાકે કને ઓ મન મુખતીયાર ખડા,
શીમુરૂગ શેનાધીપતી હુકમમે હાજીર યાર ખડા,
કોટવાલ હએ કુલંગ સંગ હોમા લેહાથ હતીયાર ખડા,
ખજાનચી હીરામન માલક ઓર ચાટવ ચોપદાર ખડા.

ફેકતા.

હાલી મવાલી હબકે કાહાવે.
બુલબુલ બજા શારંગી સુનાવે,
કાલી કોયલ કલીયાન ગાવે,
તબલે તીતર ખુબ ખડકાવે.

સારસ સારી ગંમ ભર ગાવે છતીશ રાગની છે રાગે,
મૈના પોપટ નીરત કરત દોઉ ચમર ડુલાવત હએ કાગે. ૧

બગવે સગરે રઇયત ઉનકી કાસીદ કવે લાયે ખબર,
સીપાઇ સુરે સકરે સારે પાહાડો પાહાડોમે ફીરે જબર,
શુથાર સેહેરમે કારીગર ખુબ કબતરા બાંધત ઘરદર,
લુવાર લવા ઘાંચી ઘુવડ શોની સમલે રહે ચતર.

ફેકતા.

હએ પ્રાકમી પારસ પુરા,
દોલતમંદ હંનશા ચાતુરા,
લશકર લાંખીકા રનશુરા,
ચેટક ચીલ મલભયા ભુરા.

તીર અંનદાજી તીતવન ભુલે મારે તીર દુશમન ભાગે.
મૈના પોપટ નીરત કરત સબ ચમર ડુલાવત હએ કાગે. ૨

ચરીંદકા શાહા શીંહ આયા લડનેકો સબ ફોજા ઠારી,
બાગ બરૂ ચીતે શંગલે કે કરી બાજપે કીલકારી,
બાજખી ખીર બાવનકી ફૌજ લેકરી લડનેકી તયારી,
ઢેચે ઢાલલે ખડે કરત હએ મોર શોર રનમે ભારી.

ફેકતા.

દાદુર ચકવા કરે ચીકારા,
પેનસ પક્ષીઆ દેતહએ પોરા,

મારત ચાંચહુએ ગીદ ચૈકુઓરા,
કંહી કાવેરી કરત કીલોરા.
મુરગા બજાવે બીંગુલ કરે કીલોલ કાબરી કુલ આગે,
મૈના પોપટ નીરતકરત શબ ચમર ડુલાવત હૈ કાગે. ૩

કડાન ઉડઉડ મારે ચાંચ બાગનકી આંખનમે ટોલા,
બહે લહુ કી ધાર નૈનમે કરે પખશીમીલકર હોલા,
હરીયા હોલા હનહન મારે બરૂકા છીદા તનચોલા,
ચારો તરફસે ચીતેકો કવા કુમાર ઘેરે અનમોલા.

ટેકતા.

ઢેલ તુરી ફીર કરે ઝમેલા,
લડત ઉડત કરે ઢેલંમ ઢેલા,
પીલ ઓ ખરગોશ મારતહેલા,
બોલત બાબરી બડકર બેલા.
નુરીયાં મીલ મારે ચાંચ નૈનમે પ્રાન બરૂને શબ તીયાગે,
મૈના પોપટ નીરત કરત શબ ચમર દુલાવત હૈ કાગે. ૪

કીતનોકે ગયે પ્રાંનજાન શીંહબરૂ ચરીંદા ભાગ ગયે,
ધાર તરફી જલમુરગી મુરગાબા કાકાકવા ખુશી ભયે,
તુતી તીતુ બડ બાધન વયાં કાકનકે નામ નયે,
ગેડી દડે ઝડપયે ટીટીરી માંગનને કંઈ વાર સયે,

ટેકતા.

કહે નાંમ પરીંદા કે પીયારે,
જ રીફ મુરશદ પીર હમારે,
દાદાભાઈ કે છંદ હએ નીયારે,
રાંમચંદ્ર નશવાન મુરારે.
ગાવત સબમીલ મનીરાંમ કહે સદા કરત હએ રંગરાગે,
મૈના પોપટ નીરત કરત હએ ચમર દુલાવતહે કાગે, ૫

રંગત બહેરે તવીલ.

નસીયત સંતદાર

(રંગત બહેરે તવીલ)

કર ભજન તુનર જાએકાલ ટલી અંહકાર નકર ગુનવાન જરી,
નર જતન થીહર જાએલાસ મલી હરવાર સમર ભગવાન હરી,

હર ગવન તુકર મલેભાલ ભલી દીલદાર નડર પુનદાન ફરી,
ફર ચમન માધર મનવાલ વલી નરનાર વીસર અરમાન ભરી,
ભર રતન થીધર થાએલાલ છલી ચીતધાર અમર ઈનસાન પરી,
ફર દખન ઉતર લીએમાલ રલી સાવકાર કદર લીએભાન હરી,
હર રટન થીનર જાએકાલ કલી પરીવાર નેધર મલેમાન ફરી,
નર જતન થીહર જાએલાલ મલી હરવાર સમર ભગવાન હરી. ૧

ધર વતન થીનર ખોએચાલ ભલી હુશીયાર ચતર વીદવાન ખરી,
ખર પવન મીતર રોયબાલ વલી સુરદાર નગર લીએજાન વરી,
તર કથન થીનર પડેઢાલ ઢલી હથીયાર લેકર બલવાન ધરી,
ડર કીસન નોધર થાએબાલ બલી અરેયાર ખબર અતીમાન ખરી,
હર રટન થીનર જાએકાલ કલી પરીવાર નેધર મલેમાન ફરી,
નર જતન થીહેર જાએલાલ મલી હરવાર સમર ભગવાન હરી. ૨

સર મથન તુંકર ટલેકાલ બલી મનમાર લેકર મએદાન છરી,
વર લગન થીધર વહુલાલ મલી વીસતાર ઉપર હોયહાન અરી,
મર કફન વગર હોયહાલ વલી દોસદાર નજર નજુવાન ઠરી,
પર સરન હુનર વાગેનાલ નલી સમાચાર વગર દીલજાન વરી,
હર રટન થીનર જાએકાલ કલી પરીવાર નેધર મલેમાન ફરી,
નર જતન થીહર જાએલાલ મલી હરવાર સમર ભગવાન હરી. ૩

નર નમન તુંકર સુખેયાલ વલી તકરાર નકર એમાન ફરી,
સર કથન ખંજર દારાચાલ ભલી ગુલંજાર માતર ફુલપાન ઝરી,
હર ધરન માનર ટકસાલ ઢલી સરદાર તબર મમજાન હરી,
જર હરન નકર હરસાલ રલી જરદાર જાતર તુંધ્યાન ધરી,
કર રટન ચતર મનીલાલ ભલી મનમાર પુનર જસેજાન સરી,
નર જતન થીહર જાએલાલ મલી હરવાર સમર ભગવાન હરી. ૪

——o——

કલીયુગનું બયાન.

(રંગત બહેરે તવીલ.)

હુંપદની કલીએ કલાબહુકરી૦ વાતો ચેલાઓ ગુરૂને કહે મધનીભરી,
તારી અપરમ કલાછે કલીયુગ ખરી૦ બસ ગુરૂ ગ્યાનને સઉ ગયા વીસરી,
ગુણુ માતાપીતાનો ન જાણ્યો જરી૦ પુતરે પ્યારી કરી ઘરની નારી ખરી,
તારૂ મારૂ કર્યું મનગુમાન ધરી૦ આદરમાનોના ફુલો ગયા સઉ ખરી,
ગુપત પાપો કરે પુનને પરહરી૦ પદ ભ્રસ્ટો થયા સુજનો શાસતરી,
ત્યાગી વરને વહુ જાય બીજો વરી૦ માંગવા લાગી વર બાપથી દીકરી,
આભથી પાણુવરસે ફરીરેફરી૦ પાપથી ધરતીમાતા રહી થરથરી,
તારી અપરમ કલાછે કલીયુગખરી૦ બસ ગુરૂ ગ્યાનને સઉ ગયા વીસરી, ૧

ધરમીએ ધનની ધામોની હામોધરી૦ પરધન કાજે કરી હરજનની ચાકરી,
તેજ પુરશોની તેજી રહી નજરી૦ કાહેરોની કલીમાં વધી બાહાદરી,
પુરો ભાવ રહયો નહી કોઇનો ઠરી૦ કુમતીની અતી વાણીઓ ઓચરી,
જે હતું સત સતીમાં ગયું તે સરી૦ ગુણકા કેવાણી જગમાં સતી સુંનદરી,

ભાવ ગોરસ ઉપરથી ગયો ઉતરી૦ માસ મદમછર પર સઉ ગયારે મરી,
તારી અપરમ કલા છે કલીયુગ ખરી૦ બસ ગુરૂ ગ્યાનને સઉ ગયા વીસરી, ૨

ના રહી જગમાં કોઈ કોઇની ખાતરી૦ કલીયુગે પથારી એવી પાથરી,
સાચા ખોટા સુતા સરવે કોઇ બથભરી૦ ન જાગ્યા કલીએ ન નીંદ્રાહરી,
માતાને પ્યારી લાગે અતી પુતરી૦ ખાએ કમાઈ માદીકરીનું મનવસ કરી,
નીચ ઉચો ન કોઈની રહી ગણુતરી૦ તીર્થે દેવોની સરવે કરે મસખરી,
લીએ ભાઇઓનો જીવ ભાઇઓ સતવરી૦ ભાઇથી મોજ કરવા ન બેનો ડરી,
તારી અપરમ કલા છે કલીયુગ ખરી૦ બસ ગુરૂ ગ્યાનને સઉ ગયા વીસરી. ૩

જીવ હત્યા હજારો કરે લઈ છરી૦ ન રજભર દીલોમાં દયા ઉતરી,
તન આ પાપના તાપથી જાય બરી૦ સંતસાધુની સેવા નહી આદરી,
માહા ગુણવાનોનું બલ ગયું નીસરી૦ માણસો નેત્રહીન થઈ બન્યા વનચરી,
જે હતી ઉચ્ચ વરણ તે બની વણકરી૦ દાદાભાઇએ આ વાણી ખરી ઓચરી,
કઠણ છે મનીરાંમની શાહેરી૦ જાગો નીદ્રાથી સમજો અરે દલદરી,
તારી અપરમ કલા છે કલીયુગ ખરી૦ બસ ગુરૂગ્યાનને સઉ ગયા વીસરી. ૪

રંગત જુની ધુનનવી.

કલીયુગનું જોર દનપરદન વધે છે

આંખ ઉઘાડો ને જુવો

(રંગત જુની ધુનનવી)

સમજો કલીયુંગનો કથુ ખેયાલે=રે.સમજો કલીયુગનો કથુ ખેયાલે,
ભ્રષ્ટ થયા સઉ નેત્રહીન કોઇ કોઇને નહી ભાલે,
કાવ્ય કથે અગનીયાની ભારી=રે કાવ્ય કથે અંગન્યાની ભારી,
હન્શ ગીયાન હીન થયા કાગ કોયલ કરે કીલકારી,
નીચા નર ઉચી ધરનારી=રે=નીચાનર ઉચી ધર નારી,
ઉચ્ચ થઈ આંધીન શમાને કથની કથે નીયારી,
અનીતી વધે છે હરશાલે=રે=અનીતી વધેછે હરશાલે,
ભ્રષ્ટ થયા સઉ નેત્રહીન કોઈ કોઇને ન ભાલે. ૧

વધી મોની મીંત્રાંચારી=રે=વધીમોની મીંત્રાચારી,
વીચાર વગર આચાર રાખે બ્રંમચારી આચારી,

ફરી દુનીયાની હવાસારી=રે=ફરી દુનીયાની હવા સારી,
થઈ મોહો માયાને વશ કુલ આ દુનીયાદારી,
નાશ સઉ થશે અંતકાલે=રે=નાશ સઉ થશે અંતકાલે,
અંધ થયા સઉ નેત્રહીન કોઈ કોઇને નહી ભાલે. ૨

ફરે ચેલા થઈ પોલાદી=રે=ફરે ચેલા થઈ પોલાદી,
વકર લઇ ઉસતાદોથી દેખાડે ઉસતાદી,
સાર સીખી થયા નર માદી=રે=સાર સીખી થયા નર માદી,
ગુરૂ ગીયાનને ભુલ્યા નથી જોતા જડ બુનીયાદી,
ગરજ નહી સરે કોઇ કાલે=રે=ગરજ નહી સરે કોઇ કાલે,
ભ્રષ્ટ થયા સઉ નેત્રહીન કોઇ કોઇને નહી ભાલે. ૩

ઉલટા કરે ચોરો ફરીયાદી=રે=ઉલટા કરે ચોરો ફરીયાદી,
પ્રતીવાદી થઈ વાદી વાદી ગયા બની પ્રતીવાદી,
હોય ચેલાવો સતવાદી=રે=હોય ચેલાવો સતવાદી,
દાંરા કહે મનોરાંમ તે રાખે સત ગુરૂની યાદી,
કથે સત્ય બોધ અસત ચાલે=રે=કથે સત્ય બોધ અસત ચાલે,
ભ્રષ્ટ થયા સઉ નેત્રહીન કોઇ કોઇને નહી ભાલે.

ગેયાંનનો ચાપકો.

કવી બોધ

(રંગત જુની ધુનનવી)

સુણી લ્યો ગુંણી ગુંણો ગાનાર=સુણી લ્યો ગુંણી ગુંણો ગાનાર,
બોલ બરોબર આવે વજંનમા એવો કથો સત સાર,
ધરો સત ગુરૂ તણો આધાર=ધરો સત ગુરૂ તણો આધાર,
તુમડીમા કાંકરા ભરો નહી કરો ન ભારી ભાર,
રાખો સબદોનો ભરીભંડાર=રાખો શબદોનો ભરી ભડાંર,
નાંમ થાય સરનાંમ ગાસો જો ગીયાની ગુણી ગુંણ ચાર,
મલો ફરી જનોને વારંમવાર=મલો ફરી જનોને વારંમવાર,
બોલ બરોબર આવે વજનમા એવો કથો સત સાર. ૧

નોટોના રૂપીયા મલે હજાર=નોટોના રૂપીયા મલે હજાર,
રંગ ઢંગ અંગ એક હોય પણ નંમબર ફેર લગાર,
જલદીથી ભણ્યા ન કીધો વીચાર=જલદીથી ભણ્યા ન કીધો વીચાર,
કરયું પાશ થાવાનુ કાંમ પણ નપાસ થયા નીરધાર.
ખેયાલથી ભણો ગણો હરવાર=ખેયાલથી ભણો ગંણો હરવાર,
બોલ બરોબર આવે વજંનમા એવો કથો સત સાર. ૨

આપછો સુંસંગના સરદાર=આપછો સુંસંગના સરદાર,
લોક પ્રીય છો પુરા પરાક્રમી હીત હયાના હાર,

રચ્યા તમે છંદપર બંદ અપાર=રચ્યા તમે છંદપર બંદ અપાર,
ચરચા કવીમા થઇ તમારી ભારી કીધો કુકાર,
નાંમપર વારી જાયે નરનાર=નાંમપર વારી જાયે નરનાર,
બોલ બરોબર આવે વર્જનમા એવો કથો સત સાર. 3

રણમા ગયો શીકારી કરવા શીકાર=રણુમા ગયો શીકારી કરવા શીકાર,
મસ મોટો ડુંગર ખોદયો પણ મારયા ઉંદર ચાર,
નીકલી વનમાથી કીધો એહેકાર=નીકલી વનમાથી કીધો એહેકાર,
રાંમનાંમને ભુલી કીધો એહેકાર મુવો તે હાર,
મની રાંમ પર દારાનો પીયાર=મની રાંમ પર દારાનો પીયાર,
બોલ બરોબર આવે વર્જનમા એવો કથો સત સાર. ૪

રંગત જુની.

(વખતને લાગુ પડતો દાખલો)

હમ્બે બદીમે—પાયા ગમ (એ રાહાપર)

(રંગત જુની)

અહ વખતને આપો માન=ધરો ધીયાન,
વીતી ઘડી ફરી નહી જડી પડી તે ચડી ન તીરે કમાંન,
રૂતરતના ફુલ ફલ પાન=ગાંનતાંન,
જોઇ સમો નમો સકતમો ખમો દુખ ભમો ન ભુલોભાન,
ચાહે ગ્યાની ગુણી નાદાન=માન પાન,
રંગરાસ ખાસ હરમાસ મલો એમ આસ કરે ઇનસાન.

પ્રેકતા.

કરવા છે અને કો કામ,
બાંધવા છે મેડી ધામ,
એમ ધરે છે કંઈ એક હામ.

પણ કરે છે શું એજદાન=ધારો ધ્યાન,
વીતી ઘડી ફરી નહી જડી પડી તે ચડી ન તીરેકમાન.

માબાપને પ્રાણસમાન= સુતનીધાન,
થસેબાલ કાલ આલાલ કરશે પ્રતીપાલ દેસે ધનધાન,

ધારેલું કરે ભગવાન=લીએજાન,
શનતાપ કરે મા બાપ આપ મરી ચાલ્યા દીકરા જુવાન,

ટેકતા.

ઘડપણમાં રડે માબાપ,
કરે પુત્ર વીયોગે વીલાપ,
વાપે રોમરોમમાં તાપ.

છે વખતનો સઉ સામાન=ધરો ધ્યાન,
વીતી ઘડી ફરી નહી જડી પડી તે ચડી ન તીરેકમાન. ૨

બલહીન થયા બલવાન=નાતવાન,
દુખી થતા છતા માબાપ જતા રહે દીકરા જુવાન જમાન,
હતીનારીંઓ ચતરસુજાન=ગુણવાન,
જોડેપતી સતી જેથવી હતી તે અતી થઈ હીનગ્યાન.

ટેકતા.

પ્રાણપતી છતાં સુંનદરી,
જાએ બીજો વરતે વરી,
વખતે સું અનીતી કરી.

સમજો ,સરવે મહેરબાન=ધરોધ્યાન,
વીતી ઘડી ફરી નહી જડી પડી તે ચડી ન તીરે કમાન. ૩

પડતા મેલ્યા પકવાન=મીસટાન,
મધ મછરપર હગ્નારીનર કરે તનમન ધન કુરબાન,
નીત કરે છે સઉ મધુપાન=વીદવાન,
રાહાધાટ ઠાઠ ભુલીવાટ ઘાટ ફરેહાટોહાટ જેમ સ્વાન.

ટેકતા.

મન કોઈનું થીર નહી રહયુ.
ક વખ્તને આધીન થયું,
હેત મનથી દાગાં કહે ગયું.

છે મનીગંમ અગન્યાન=ધરો ધ્યાન,
વીતી ઘડી ફરી નહી જડી પડી તે ચડી ન તીરે કમાન, ૪

સમાપ્ત

આ તુરરાનાં સુબોધ મનોરંજક ખ્યાલો ભાગ ૨ જાને પરથમથી આસરે આપનારા સદગ્રહસ્થોના મુબારક નાંમોની ટીપ.

નાંમ	નકલ.
સ્વર્ગવાસી શેઠ ખતરી ગોવન કાનજી	૫૧
શેઠ પીરોશા દીનશા મુકાદમ...	૫૦
ઠકર શેઠ દામોદર હેમજી વાહણનાં દલાલ............	૪૧
સેરાબ નથુભાઈ બેચર મીશતરી	૩૫
શેઠ નારણજી રામજી સરાફ પુનાવાલા	૩૧
શેઠ હાજી ઇબ્રાહીમ હાજી મુસા તબેલવાલા	૨૧
શેઠ ગુલાબ નબી તબેલવાલા...	૨૦
શેઠ હસન ભીખન પટેલ......	૨૦
શેઠ ગુશબ હાજીઅલી તબેલવાલા	૨૦
,, હરકીશન મુરારજી મ્યુઝીક માસતર.......... .. .	૧૫
,, એદલજી સાપુરજી સુમારીવાલા...................	૧૫
ઠકર શેઠ દાયાભાઈ પ્રેમજી...	૧૧
ઠકર ગોપાલ સુંદરજી.........	૧૧
શેઠ નશરવાનજી પેશતનજી..	૧૧
શેઠ ખરશેદજી મેરવાનજી બાલીવાલા.......... ...	૧૦
શેઠ કાવશજી મનચેરજી બાઠેનાં	૧૦
ખરો હોય ખોટાનો બંદો તેજ આવાં હાજદને મને....	૧૦
હોરમશજી હીરાજી મીશતરી...	૧૦
ખતરી હરકીશનદાસ મુલચંદ ગરીબન નવાજ.......	૧૦
ખતરી ગંગારામ નરમેરાંમ લાલીયા	૧૦
ચીલીટવાલા ગોવનદાસ મંછારામ ફરનીચરનાં ફેંનસી હેન્ડલ બનાવનાર...........	૯
ચીલીટવાલા ભવાનીદાસ ગોપાલદાસ	૯
મોમીન અલીજી વજીર દુધવાલા	૮
જાંહાંગીરજી ફરાંમજી ઘડીયાલી	૭
કુંવરજી રૂશતમજી દેબું....	૭
મ૦ ન૦ ૫૦ એજદાંપરસ્ત ...	૭
શાહઅદલ ઉતંમ બન થાએ જીવરામ રાંમ........	૫
નવરોજજી કુંવરજી માખણીયા	૫
મનચેરજી એદલજી દેબું......	૫
ધનજીભાઇ નવરોજી ઈછાપોરીયા	૫
રતનજી ફરામજી ઈછાપોરીયા...	૫
શેઠ નવરોજજી ધનજીભાઇ મુંબઈ ઠીયટરના માલક	૫
હીરજીભાઈ નવરોજજી ઈછાપોરીયા...............	૫
બરજોર અને રૂશતંમ.........	૫
નવા પ્રેમી તુરરાનાં ખ્યાલોનો..	૫
બમનજી પેશતનજી ભરૂચા..	૫
રૂશતંમજી પેશતંનજી ડાંગી...	૫
એદલજી કુંવરજી............	૫
પાલનજી ભીખાજી માછલીવાલા..	૫
રૂશતંમજી હોરમશજી નાદીરશાહ	૫
દોરાબજી કાવશજી ગોટલા સ્પીનીંગ માસ્તર......	૫
શેઠ સોરાબજી ફરાંમજી ઓગરા	૫
હોરમશજી નવરોજજી એસકી..	૫
શા. મનસુખલાલ પોપટ હારમોનીયમ માશતર ...	૫
શા. કાલીદાશ જગજીવન......	૫
શા. ગોપાલદાસ ખુશાલદાસ તમ્બુવાલા	૫
શા. જમનાદાસ પરમાનંદદાસ	૫
શા. વીઠલદાશ તુલસીદાસ......	૫
શા. કાલીદાશ લાધા............	૫
શા ચુનીલાલ વરજપાલ	૫
ઠકર દામજી દેવજી	૫
ઠકર નારણ હરજીવંન	૫

નાંમ.	નકલ.
ઠક્કર વેલજી જગજીવંન	૫
ખતરી શેઠ ગંગારામ હરખચંદ	૫
ખતરી પસુભાઇ વનમાલીદાશ ઘંટી	૫
ખતરી અંબારામ ઝીણાભાઈ આંખનાં દાકતર	૫
ખતરી કેશવભાઈ વંદ્રાવન ..	૫
ખતરી હીરા પરમાનંદ ચોહાણ	૫
ખતરી ભાણાભાઇ મોતીરાંમ..	૫
ખતરી ઠાકોરદાસ નરોતમદાસ ભાજીખાઉ..............	૫
ખતરી ડુંગરસી મુલજી....	૫
દરજી મુલચંદ પીતાંબર.....	૫
દરજી લાધાભાઇ વલભજી.....	૫
લક્ષ્મણ રામચંદ્ર જોશી તુરરે વાલા	૫
તુલસીરામ નરોતમદાસ તુરરેવાલા	૫
બાબાજી તુલજારામ માંઠાઇવાલા	૫
હવાલદાર દોડીબા જાનું રાઇટર	૫
કનસારા મગનલાલ મુલચંદ...	૫
કનસારા ભગવાનભાઈ વલભ..	૫
ભાવશાર કેશવજી આણંદજી...	૫
વોહોરા અમીજી આદમજી...	૫
વોહોરા અબદુલહુશેન મહંમદ અલી તાસગામવાલા...	૫
મેમણ ઈમામ નુરમમંદ ઝવેરી	૫
મેમણ હાજી ઉમર દાઉદ......	૫
નશરવાનજી આદરજી વકીલ...	૪
નાગરશા કાવશજી સુરતી......	૪
પેશતંનજી જમશેદજી ચારગજી	૪
બરજોરજી દાદાભાઈ ઉનવલા...	૪
શા. લધા હેમરાજ..........	૪
શા કાનજી નારણ............	૪
ઠકર કાનજી શીવજી...........	૪
ભીખાજી દોરાબજી દારૂવાલા...	૩
હીરાજી ફરાંમજી પાઘ્રડાવાલા...	૩
હોરમશજી ખરશેદજી જનરલ..	૩
તુરે આલમ.................	૩
એદલજી ફરાંમજી ધરયાલી...	૩
સાપુરજી નવરોજજી પોંહોંચાજી	૩
ઠકર કાકુભાઇ પુંજા.........	૩
કનસારા ફીકાભાઈ કાહનદાસ...	૩

નાંમ.	નકલ.
કનસારા ગુલાબચંદ પરસોતમ	૩
ભણુસાલી છગનલાલ પરસોતમ દાસ................	૩
પેહેલવાન શંકરજી નારણજી સરાફ	૩
માશતર નારણ ગોપાલ........	૩
શેખ સીકંદર ઈસ્કવાયર	૩
ભોઇ ઓધવજી અરજણ....	૩
દરજી માધવદાસ જગજીવન પટેલ	૩
દરજી ત્રીકંમ માધવ	૩
દરજી વનારસી મોરાર........	૩
દરજી વીઠલ કુંબેર...........	૩
દરજી ફકીરચંદ ત્રીકંમ......	૩
ગોલા અમથા પરશોતમ.....	૩
ફરાંમજી એદલજી દશતુર.....	૨
સોરાબજી જામાશજી દશતુર...	૨
ફરદુનજી અસપંડીઆરજી મોબેદ	૨
રૂશતંમજી માણેકજી કોપર...	૨
નશરવાનજી નાનાભાઇ કોપર..	૨
ધનજીભાઈ નવરોજજી કોપર...	૨
હોરમશજી નવરોજજી કોપર..	૨
રતનજી રૂશતમજી કોપર......	૨
જામાશજી હોરમશજી આતમારામશાહ	૨
પીરોજશાહા હોરમજજી આતમારામશાહ	૨
જાંગીરજી જીવનજી પોટેલ.....	૨
એદલજી કાવશજી ઇછાપોરીયા પટેલ	૨
ધનજીભાઈ એદલજી પોટેલ ...	૨
શેઠ કાવશજી મનચેરજી કાપડીયા	૨
માણેકજી જમશેદજી પાઘ્રડીવાલા	૨
ફરાંમજી હોરમશજી તલાટી .	૨
ખરશેદજી હોરમશજી બાંગડા ...	૨
રૂશતમજી મેરવાનજી.......	૨
જમશેદજી હોરમશજી ઘડીઆલી	૨
દીનશાજી પેશતંનજી બીલીમોરીયા..............	૨
દીનશાજી આદરજી બાલસ ...	૨
ધનજીભાઇ એદલજી..........	૨

નાંમ.	નકલ.
દીનશાજી દેરાબજી દીતીયા હારનેસવાલા	૨
જમશેદજી રૂશતમજી ધરાંની...	૨
પેશતંનજી મનચેરજી કરાંની ...	૨
સાપુરજી બેહેરાંમજી દીવેચા ...	૨
આદરજી નવરોજજી ઇન્સપેકટર	૨
નવરોજજી મેરજીભાઈ ધાલા...	૨
હોરમશજી એદલજી દારૂવાલા...	૨
ભવીશ જોનાર જોશી મેગજી પુરસોતંમ.............	૨
જોશી ચતુરભુજ કરશનજી ...	૨
જોશી નારણ હરજી...........	૨
ઉપાધ્યા મુલશંકર દુલભરામ માસતર.................	૨
મણીશંકર દુલભજી ભટ	૨
જડીયા વીઠલભાઇ ઝુમકરામ ..	૨
શા. વીઠલદાસ આણંદજી કસોથ મરચંટ	૨
શા. કરશનદાસ હીગચંદ સોરઠીયા	૨
શા. વીઠલદાસ ગલાલચંદ	૨
શા. માધવજી લખમીદાસ સીલબં	૨
દરવાલા	૨
શા. નાગરદાસ પરભુદાસ તીજોરીવાલા..................	૨
શા દેવચંદ કુબેરદાસ હેડમાસતર	૨
શા. હરજીવનભાઈ લાધા.........	૨
ઠકર નારણભાઇ મોનજી	૨
ઠકર કુબેર ત્રીભોવંન	૨
ઠકર હંસરાજ વાલજી.........	૨
ઠકર મદુભાઇ માધવજી	૨
ઠકર નેણસીભાઇ દયાલ.........	૨
ઠકર લાલધર આણંદજી વાટવઇયા	૨
ઠકર મુલજીભાઇ નાગણ........	૨
કનસારા ગંગાદાસ દુલભભાઈ...	૨
કનસારા ગગલભાઇ લાલભાઈ...	૨
કનસારા ચુનીલાલ ફકીરચંદ...	૨
કનસારા રંગીલદાસ મોતીરામ...	૨
કનસારા પ્રેમચંદ કાસીરામ મોતીવીંધારા...........	૨
કનસારા આનંદરામ રતંનજી...	૨
લુહાર ચીંગુંભાઈ મુલજી	૨
ખતરી કીલા વંદ્રાવણ રેટલી	૨

નાંમ.	નકલ.
ખતરી ગંગારામ અંબારામ લોચા	૨
ખતરી ગંગારામ જગજીવન ગાંધી	૨
ખતરી આતમારામ લાલદાસ ..	૨
ખતરી નારણજી રામાજી	૨
ખતરી દુલભરામ પરશોતમ ...	૨
ખતરી વનમાલી ત્રીકંમ..... ...	૨
ખતરી ઝવેર મોરાર	૨
ખતરી મોતીરામ માણેકચંદ ધંટી	૨
ખતરી આતમારામ પીંતાબર ..	૨
ખતરી નરોતંમ પીંતાબર.....	૨
ખતરી ગુલાબચંદ ઝવેર	૨
વાંઝા લીલાધર કાનજી.........	૨
દરજી નગીનદાસ વીઠલદાસ ...	૨
દરજી ઘેલાભાઈ રણછોડદાસ..	૨
ભાવશાર દયાલ કાનજી.........	૨
ભાવશાર આણંદજી વાલજી......	૨
ભાવશાર શીવા વીરચંદ	૨
રાણા વીસરામ રૂઘનાથ.........	૨
રાણા બાપુલાલ વીઠલ.........	૨
રાણા જેરામ ગોપાલ	૨
રાણા કરસન રૂઘનાથ કંપની..	૨
ગીલીટવાલા પરસોતંમદાસ કુબેરદાસ	૨
રસણીયા કીકા પરસોતમ	૨
રસણીયા રણછોડ ગોરધન	૨
ગીલાટવાલા કાસીરાંમ નરભેરાંમ	૨
રસણીયા ડાયાભાઈ બાલુ (જર મનસીલવરનાં બુટમ બનાવનાર).................	૨
શેઠ હરીદાસ પીતાંબર સાકરલાલ કોરટવાલા...............	૨
શેઠ દામોદર ભીખા સીવલાલ...	૨
શેઠ હરકીશન ભીખા સીવલાલ	૨
મરાઠી ખંડુ જાદવ	૨
ભંડારી પુસલકર............	૨
સયાજી નરસુજી પુનેવાલા	૨
કીસનજી રાવજી ચવાન	૨
હરી રાવજી ખડકે	૨
માધુ બાબાજી ભોપલે	૨

નાંમ.	નકલ.
રામકીસન રઘુનાથ તેલી	૨
મીશતરી કુબાભાઇ કારાભાઇ...	૨
વોહોરા ઇબરાંમભાઈ દાઊદભાઇ	૨
શેઠ અબ્દુલઅલી હુશેન	૨
મોમીન ઇબરામ જલાલ......	૨
મોમીન નાથુ અલીભાઈ	૨
શેઠ સલેમાન હાસમ......	૨
વોહોરા કાદરભાઈ સમસુદીન રંગવાલા	૨
વોહોરા તઇઅબઅલી કરીમભાઇ	૨
નવરોજજી હોરમશજી કોપર..	૧
બરજોરજી મેરવાનજી કોપર...	૧
કાવશજી હોરમશજી કોપર.....	૧
કુંવરજી નાનાભાઇ કોપર......	૧
પેશતંનજી ખરશેદજી કોપર..	૧
કાવશજી નાનાભાઇ કોપર.....	૧
નવરોજજી નશરવાનજી કોપર	૧
બમનજી કુંવરજી માખણીઆ...	૧
દીનશાજી માણેકજી..........	૧
હોરમશજી પેશતનજી........	૧
કાવશજી રૂશતમજી ભગવાગર	૧
પેશતંનજી ફરદુંનજી ભરૂચા...	૧
જમશેદજી ફરાંમજી માછી.....	૧
કાવશજી એદલજી સરાફ તા૦ તપેલાવાલા	૧
એદલજી હોરમશજી વાઘ.....	૧
જમશેદજી હોરમશજી માજી...	૧
માણેકજી દાદાભાઇ નાટકવાલા	૧
જમશેદજી બેહેરાંમજી કાવારાણા	૧
પાલનજી હીરજીભાઈ ભાઠેનાં	૧
ખરશેદજી હીરજીભાઈ ભાઠેનાં	૧
અરદેશર મેહેરવાંનજી મેહેતા	૧
કાવશજી ધનજીભાઇ શીકારી...	૧
સાપુરજી જાહાંગીરજી કુતાર...	૧
પેસતંનજી હોરમશજી સથા..	૧
અરદેશર હોરમશજી રીટર....	૧
જાહગીયા રસતાપઈકીજી ભાજી	૧
હીરજીભાઇ સાપુરજી જબર...	૧
સોરાબજી ધનજીભાઈ અંકલેસરીયા	૧
દોરાબજી જમશેદજી માદન..	૧
શેઠ દોરાબજી કુવરજી ઘડીઆલી	૨

નાંમ,	નકલ.
જમશેદજી પાલનજી છાપખાનાવાલા	૧
પેસતનજી કોલાભાઈ..........	૧
હોરમશજી સોરાબજી ઉધનાવાલા	૧
નશરવાનજી બેરાંમજી નેતરવાલા	૧
દાદાભાઈ રૂસતંમજી ખરાસ ...	૧
ધનજીભાઇ આદરજી ભાઠેના..	૧
મેહેરવાંનજી સોરાબજી દલાલ...	૧
નવરોજજી હોરમશજી બાંગડીવાલા	૧
દાદાભાઇ રૂશતંમજી પટેલ ...	૧
રૂશતંમજી પેસતંનજી ટાઈમકીપર	૧
હોરમશજી બેરામજી મીસતરી...	૧
નવરોજજી પેસતંનજી ખરાસ ..	૧
રૂસતંમજી સોરાબજી બાથા ...	૧
જીજીભાઇ ઉકરજી ઉમરીગર...	૧
ખરસેદજી માણેકજી તાતા.....	૧
નશરવાંનજી પેસતંનજી.......	૧
માણેકજી સાપુરજી સરાફ.....	૧
સોરાબજી બેરાંમજી પટેલ તડ ગામ ઉમરગાંમ.......	૧
સોરાબજી બરજોરજી દુમસીયા	૧
જાંગીરજી દાદાભાઈ મેહેતા ...	૧
કાવશજી ધનજીભાઇ..........	૧
પીરોજશા પેશતંનજી જીવનજી મીશતરી	૧
મેહેરજીભાઇ સોરાબજી કંટ્રાકટર	૧
બમનશા નવરોજજી પેઆચ...	૧
સોરાબશા જમશેદજી.......	૧
કાવશજી સોરાબજી........	૧
મેહેરવાંનજી જીવનજી પ્રેસ....	૧
પેસતંનજી ખરશેદજી બરડી...	૧
દીનશાજી રતનજી	૧
બેહેરાંમજી કેખસરૂ ઇરાની......	૧
નાદીરશા ડી૦ પટેલ	૧
જાંગીરજી સોરાબજી ડાકટર...	૧
મનચેરજી ફરાંમજી ખાંન.....	૧
સોરાબજી ફરાંમજી પેટીગરા ..	૧
શાવકશા જાંગીરજી માસતર..	૧
હોરમશજી માણેકજી મરોલીઆ	૧
રૂશતંમજી હોરમશજી નેકુ....	૧

નાંમ.	નકલ.
આદરજી માણેકજી ભોટ	૧
જમશેદજી કાવશજી ભરૂચા...	૧
જીવનજી નવરોજજી ભેલાડવાલા	૧
અરદેશર સોરાબજી રાંદેલીઆ...	૧
દીનશાહ મેરવાંન............	૧
આર૦ આર૦ ગુરે...........	૧
ડબ્લીયુ૦ તી૦ અજીઆંક	૧
મનચેરજી સોરાબજી	૧
પેસતંનજી મોટાભાઈ ઉદવાડીયા	૧
જોશી૦ શામજી૦ નથુ	૧
જોશી૦ જીવરાંમ૦ નાગજી..	૧
જાની૦ ભાણજી૦ પીઠલ	૧
જોશી મોતીરામ પરમાનંદ......	૧
જોશી માધવજી હરજીવન......	૧
જોશી અંબારામ ડોસા.........	૧
જોશી જયશંકર જેઠા........	૧
જોશી દામોદર નારણ	૧
જોશી હરકીશન નરભેરાંમ ...	૧
જોશી લીલાધર પરસોતંમ...	૧
બ્રાહમણ ત્રીભોવંન નરસી રાન પુરવાલા	૧
દુલભદાસ નાનજી સીંહોરવાલા।	૧
દવે પરસોતંમ મોરારજી જામ નગરવાલા	૧
રામચંદર માહાનદ	૧
મારવાડી ચંદુલાલ ખુશાલજી..	૧
ભગવાનદાસ દુવારકાદાશ શરાફ	૧
કાલુબીન ફરસરામ પરદેસી....	૧
દેશાઈ ભીમભાઈ દલપતરામ....	૧
ભોજા દુરગાજી હલવાઇ.........	૧
કીસન ભોજા હલવાઈ........	૧
બારોટ હરજીભાઇ કારાભાઇ...	૧
બારોટ અમરસંગ પ્રાગજી.....	૧
ઠકર જાદવજી લખમાદાસ.....	૧
ઠકર ખેરાજ રઘુનાથજી........	૧
ઠકર લીલાધર રાંમજી........	૧
ઠકર પ્રાગજી નાનજી.........	૧
ઠકર લાલજી હરજી...........	૧
ઠકર વેલજી રતનસી..........	૧
ઠકર કીલાભાઇ ગોકલદાસ.....	૧
ઠકર ગોરધનદાસ ધરમસી.....	૧
ઠકર સુંદરજી જાદવજી........	૧

નાંમ.	નકલ.
ઠકર ભીખા૦ લખુ	૧
શા૦ લીલાધર૦ શોમચંદ......	૧
શા૦ ગુલાબદાશ૦ નરભેરાંમ..	૧
શા૦ મોતીલાલ૦ લાલદાશ......	૧
શા૦ વાડીલાલ લલુચંદ......	૧
શા૦ જીવનદાશ૦ માવજી	૧
શા૦ મોતીલાલ પરમાનંદ	૧
શા૦ મોહનલાલ પરભુદાશ ..	૧
શા૦ માધવજી વીરજી	૧
શા૦ નરભેરાંમ પોપટ	૧
શા લવજી જીવણ	૧
શા૦ ગીગાભાઈ અમરસી....	૧
શા૦ મોહોનલાલ છગનલાલ ..	૧
પાંરેખ શોમચંદ પરસોતમદાસ	૧
ખતરી ભગવાનજી વેલજી.....	૧
ખતરી માધવજી કાનજી.....	૧
ખતરી રણછોડ કેશવજી......	૧
ખતરી રામજી ધનજી મલાર...	૧
ખતરી માવજી ગગલ........	૧
ખતરી શીવલાલ ફકીર... ...	૧
ખતરી હરગોવંન કાનજી નાયલા	૧
ગોયલા.............	૧
ખતરી કાલીદાસ દેવજી.......	૧
ખતરી રઘનાથ પરસોતંમ.....	૧
ખતરી ઝીણાંભાઈ ગોવંન.......	૧
ખતરી ડાયાભાઈ લખમણ.....	૧
ખતરી નરસઇ ઝીણાભાઇ.....	૧
ખતરી ત્રીકમ રતનજી.......	૧
ખતરી નરસઈ ખુસાલ.........	૧
ખતરી ગોકલ લખમણ.........	૧
ખતરી ચીપકા ઝીણા.........	૧
ખતરી લવજી મોરારજી	૧
ખતરી લાલજી રતનજી ચીકલી વાલા...	૧
ખતરી હરીભાઇ રતનજી ચીકલી	૧
વાલા	૧
ખતરી લલુભાઇ નારણદાસ ધંડી	૧
ખતરી ખુશાલદાસ જમનાદાસ	૧
ખતરી પરશોતંમ કાનજી.....	૧
ખતરી બેચરદાસ ગોવીંદરાંમ...	૧
દરજી મોતીરાંમ રતનજી......	૧
દરજી વીઠલ રાયચંદ	૧

નાંમ.	નકલ.
દરજી માણેકચંદ મોરારે........	૧
દરજી વાંઝા ડાયા કાનજી......	૧
દરજી વીઠલ ફકીરચંદ.........	૧
દરજી ભીખા પરસોતંમ........	૧
દરજી ગોવંનજી દયારામ.....	૧
દરજી હરીભાઇ મકન.......	૧
દરજી રાજાભાઇ નાનજી માંગરોલીયા	૧
દરજી કાલીદાશ ત્રીકંમ.......	૧
દરજી લીલાધર ઝીણાભાઇ......	૧
દરજી શંકર હરીભાઈ દમનવાલા	૧
દરજી ત્રીકંમદાસ અંબારામ...	૧
દરજી દુવારકાદાસ વીઠલદાસ....	૧
દરજી અંબારામ પરસોતંમ....	૧
દરજી કેશવ ગંગારામ.........	૧
વાંઝા હરીચંદ જેરામ	૧
વાં૦ હરગોવંન દલપતરામ......	૧
કાયત ઇચ્છારાંમ કુબેર.........	૧
કાયત મગનલાલ મુલચંદ	૧
આર૦ એ૦ ગટાં૦.............	૧
ભનશાલી હરીદાસ દુલભદાસ...	૧
ભનશાલી નાણદાશ લખમીદાસ..	૧
ભનશાલી નાનાલાલ કાશીદાસ...	૧
ભનશાલી હરીવલભ હરકીશનદાસ	૧
ભનશાલી ભગવાનાદસ લખમીદાસ	૧
ભ૦ લખમીદાશ એન્ડ કાશીદાશ	૧
ભ૦ મનતેજ જીવન પ્રાંણછે....	૧
વીઠલ ફકીર મીશીન દુરસ્ત કરનાર....................	૧
રજપુત જેરાંમ ભાણા........	૧
ભીખા પરસોતંમ ડ્રોઈંગ માશતર	૧
શીકલીગર હરીભાઇ પરશોતંમ	૧
દાકતર હરીલાલ પીતાંબર......	૧
મીશતરી ડાયાભાઈ મુરારજી ...	૧
કાછીયા ચુનીલાલ શામર.....	૧
રામચંદર ભાઉ પેનશીલવાલા...	૧
રંગયા પેમોલ કંપાઉડર........	૧
રામાજી મયાજી ઢોને.......	૧
અમરતલાલ લખશીમન આશીશટનરાઇટર..............	૧

નાંમ.	નકલ.
શેની લલુભાઈ ઇશવરદાશ.....	૧
લુવાર મનજી ભાણજી.......	૧
લુવાર જેરાંમ જીવા.........	૧
લુવાર ઉગરચંદ કુબેર........	૧
લુવાર પીતાંબર કાનજી........	૧
કનશારા નારાણ રતનજી.....	૧
કનશારા નરોતમ નારાણ......	૧
ગીલડર દુલભ નાથુરાંમ.........	૧
ગીલડર ભગવાનદાશ બાલારાંમ	૧
ગીલડર કાશીરાંમ નરશી	૧
ગીલડર હરકીશન પેણુ.........	૧
રશણીયા ચુનીલાલ નરશીદાશ..	૧
રશણીયા કાલીદાશ અંબારાંમ...	૧
ભાવશાર કુવરજી પરશોતંમ...	૧
ભાવશાર માધવજી રાંમચંદ...	૧
ભોઇ મુલજી જેરાંમ.........	૧
ભોઇ ગોપાલ કાનજી........	૧
ગોલારાણા નાથાભાઇ જીવણ...	૧
ગોલારાણા કરશન લાલચંદ...	૧
ગોલારાણા પરભુ ભીખા......	૧
ગોલારાણા જીવણ મગન......	૧
ગોલારાણા માધવજી ભગવાન...	૧
ગોલારાણા હરકીશન ભીખા...	૧
ગોલારાણા હરગોવન રૂગનાથ...	૧
ગોલારાણા લખમીચંદ પરભુ...	૧
ગોલારાણા બાલા તીભોવન......	૧
ગોલારાણા રાંમજી ભાઇચંદ...	૧
ગોલારાણા તીભોવન પીતાંબર...	૧
ગોલારાણા તુલશીદાસ લલુભાઈ એસ્કયુવેર.............	૧
કુંભાર ગોવીંદ હરદાસ........	૧
કુંભાર ગાંગજી જેઠા..........	૧
કુંભાર રાંણા ધના...........	૧
ધોબી કાલીદાશ હીરજી	૧
ધોબી શુદરજી રતનજી	૧
ધોબી હરી પરશોતંમ	૧
ખારવા ધનજી શંકર	૧
નુરમહમદ જુંશબ બાંગડીવાલા	૧
ખોજા રેહેમતલાભાઇ હાશંમભાઈ	૧
ખોજા આમદ દોશા..........	૧
ગુલાંમહુસેન રેહેમતલા વીરજી એનજીનીયર	૧

નાંમ.	નકલ.
મહમદ હાશમ હુસેન પેલવાન...	૧
શેખ ઇભરાહીમ કાલુ	૧
ખુદનમીયા વલદ ફતેમહમદ ...	૧
પેલવાન ઇશમાયલ વલદ શાહેરી	૧
હુશેન	૧
મનાજી વલદ હશન ખુચેર ..	૧
વોહોરા શમશુદીન હશનઅલી...	૧
વોહોરા આદમજી લુકમાનજી...	૧
વોહોરા મમદઅલી અબદુલઅલી બંગાલી	૧
વોહોરા ઈશુફલી મહમદઅલી ચુનાવાલા	૧
વોહોરા ઝીણાભાઈ નથુભાઇ કનટરાકટર	૧
અબદેઅલી અબદુલરહીમ......	૧

આ શુબોધ મનોરંજક તુરરાના ખેયાલોની ચોપડી

ભાગ પેહેલો તથા ભાગ બીજો.

નીચેના લખેલા ઠેકાંણાંવોથી મલશે.

મુંબાઈ કોટમા—પીરોજશા દીનશા મુકાદમ પુસતકો વેચનાર તથા પ્રગટ કરનાર, ચર્ચગેટ સ્ટ્રીટ, દેવલવાલો મોહોલો.

ગુલાલવાડીના—રશતાપર ભનશાલી દુવારકાદાશ લલુભાઇના શરકારી ઇશકોલવાલા માલામાં **ઠા૦ મણીરામ જીવણ માલેક** પાશેથી મલશે.

નવશારીમા—મલેશર પાંચ હટડીમા સરની ઇશકોલની સાંમે **હોરમજજી ફરામજી કોલાનો** પર ચુટન શામાનની દુકાનેથી મલશે.

સુરતમા—શલાવટપરાંની શતર કોટડીમા **ખતરી ગોવંન કાનજીને** તાંથી મલશે.